

TOBB TURİZM SEKTÖR MECLİSİ

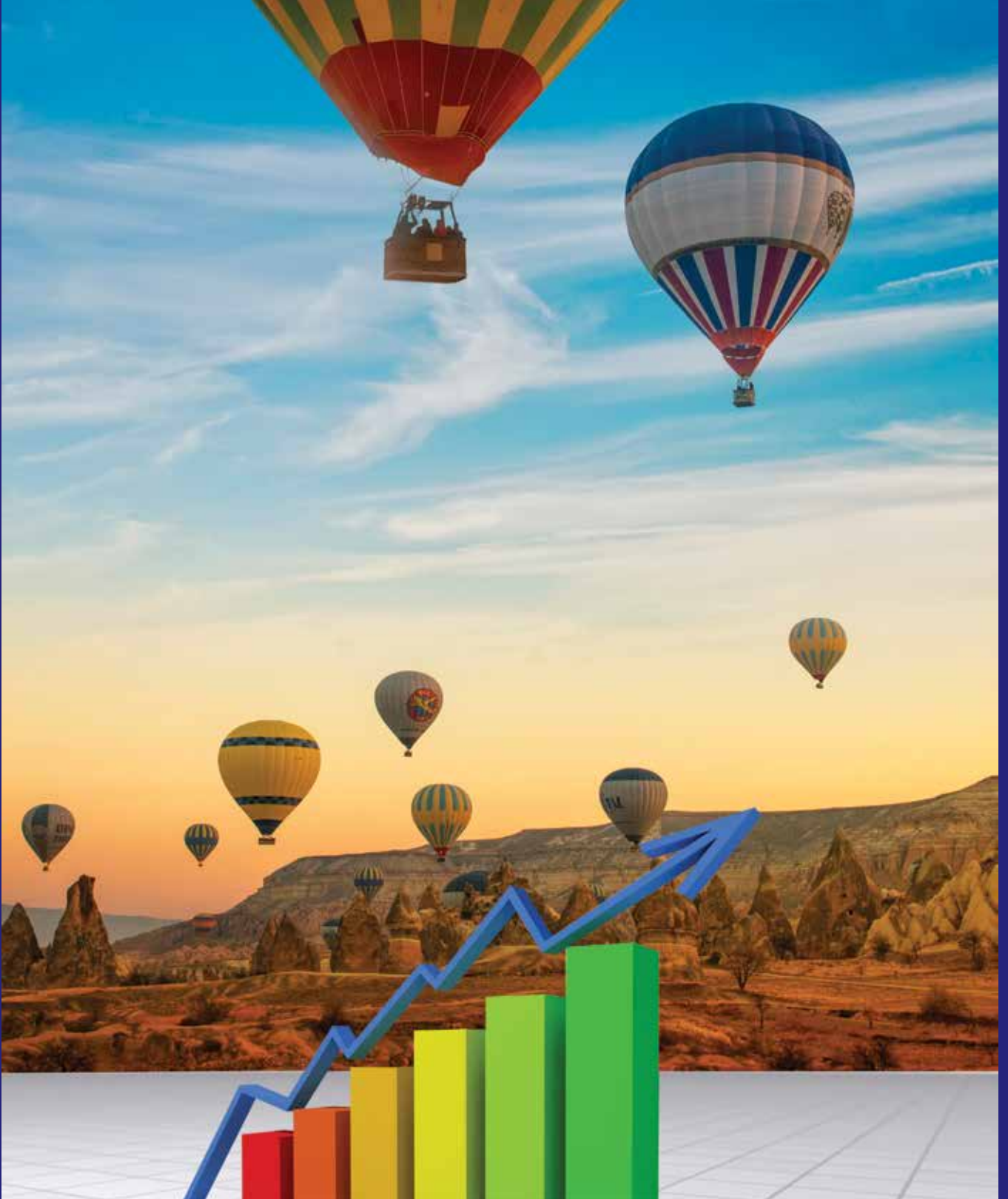

Turizmraporu

TOURISM SECTOR COUNCIL REPORT

Türkiye

2016

TOBB & TÜROFED işbirliğiyle hazırlanmıştır. / Prepared by TOBB&TUROFED

İÇİNDEKİLER / TABLE OF CONTENTS

04	BÖLÜM: DÜNYA'DA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİNİN GELİŞİMİ 1st CHAPTER: DEVELOPMENT OF TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE
	1.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİ / 1.1. TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE
08	1.1.1. Amsterdam / 1.1.1. Amsterdam
09	1.1.2. Barselona / 1.1.2. Barcelona
	1.1.3. Berlin / 1.1.3. Berlin
10	1.1.4. Brüksel / 1.1.4. Brussels
	1.1.5. Dublin / 1.1.5. Dublin
	1.1.6. Rusya Federasyonu Açısından Turizm Hareketleri / 1.1.6. Tourism Activities of the Russian Federation
13	1.1.7. Almanya Açısından Turizm Hareketleri / 1.1.7. Tourism Activities with regards to Germany
15	1.1.8. Ülkemiz Açısından Turizm Hareketleri / 1.1.8. Tourism Activities with regards to our Country
17	2. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM VERİLERİ / CHAPTER 2: TOURISM DATA OF TURKEY
	2.1. TÜRKİYE'NİN SON 25 YILDA TURİZMDEKİ İSTİKRARI / 2.1. TOURISTIC STABILITY OF TURKEY IN THE LAST 25 YEARS
19	2.2. TÜRKİYE VE DÖRT İLİN 2016 YILI OCAK VE HAZİRAN AYLARI ARASI VERİLERİ / 2.2. THE DATA OF TURKEY AND FOUR PROVINCES FROM JANUARY TO JUNE 2016
23	2.3. MİLLİYETLERİNE GÖRE İSTANBUL'A GELEN YABANCILAR (OCAK-HAZİRAN 2016) / 2.3. THE FOREIGN VISITORS OF ISTANBUL ACCORDING TO THEIR NATIONALITIES (JANUARY-JUNE 2016)
	2.3.1. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçi Verilerinin İncelenmesi (Ocak – Haziran 2016) / 2.3.1. Analysis on the Data of Foreign Visitors of Istanbul (January – June 2016)
31	2.3.2. Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak-Temmuz) / 2.3.2. Distribution of foreign visitors coming to Antalya in terms of nationalities and years (January-July)
33	2.3.3. Muğla'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak-Haziran-2016) / 2.3.3. Distribution of foreign visitors coming to Mugla in terms of nationalities and years (January-June 2016)
35	2.3.4. İzmir'e Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak-Haziran) / 2.3.4. Distribution of foreign visitors coming to Izmir in terms of nationalities and years (for January-June)
39	2.3.5. Yurt İçinde İkamet Edenlere İlişkin Seyahat Verileri / 2.3.5. Travel Data related with the Domestic Residents
41	3. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM GELİR VE GİDERLERİ / 3. CHAPTER: THE TOURISM INCOMES AND EXPENSES OF TURKEY
	3.1. TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİ (2013-2016) / 3.1. TOURISM INCOMES OF TURKEY (2013-2016)
43	3.2. HANEHALKI YURT İÇİ TURİZM, I. ÇEYREK: OCAK – MART/2016 / 3.2. HOUSEHOLD DOMESTIC TOURISM 1st QUARTER: January – March/ 2016
44	3.3. TURİZM İSTATİSTİKLERİ II. ÇEYREK: NİSAN – HAZİRAN/ 2016 / 3.3. TOURISM STATISTICS 2nd QUARTER: APRIL - JUNE/2016
45	3.4. Türkiye Turizm Giderleri ve Değişim Oranları (2013- 2016) / 3.4. The Tourism Expenses of Turkey and Change Rates (2013- 2016)
46	4. BÖLÜM: 2016 YILINDA TÜRKİYE'DE VERİLEN TURİZM TEŞVİKLERİ VE İLLER İTİBARIYLA TESİS SAYILARINDA SON DURUM / 4. CHAPTER: THE TOURISM INCENTIVES PROVIDED IN TURKEY DURING 2016 AND THE FINAL STATUS OF NUMBER OF TOURISM FACILITIES AS OF PROVINCES
52	5. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE EKOTURİZM: YEŞİL YILDIZLI VE MAVİ BAYRAKLI TESİSLER / 5.CHAPTER: ECO-TOURISM IN TURKEY: THE FACILITIES WITH GREEN STAR AND BLUE FLAG
	5.1. TÜRKİYE'DE YEŞİL YILDIZLI OTELLERDE SON DURUM / 5.1. THE LATEST STATUS OF GREEN-STAR HOTELS IN TURKEY
53	5.2. TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ MAVİ BAYRAKLI TESİS VERİLERİ / 5.2. THE DATA OF BLUE-FLAG FACILITIES IN TURKEY AND THE WORLD
57	6. BÖLÜM: DÜNYADA VE AVRUPA'DA TOPLANTI TURİZMİNİN GELİŞİMİ / 6. CHAPTER: DEVELOPMENT OF CONGRESS TOURISM IN THE WORLD AND EUROPE
60	7.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA KRUVAZİYER TURİZMİ / 7.1. CRUISE TOURISM IN THE WORLD AND IN EUROPE
61	7.1.1. Ülkemizde Kruvaziyer Turizmi / 7.1.1. Cruise Tourism of our Country
62	8. BÖLÜM: TÜRKİYE GENELİ HAVALİMANLARI UÇAK, YOLCU VE YÜK TRAFİĞİ İSTATİSTİKLERİ / 8. CHAPTER: THE FLIGHT, PASSENGER AND CARGO TRAFFIC STATISTICS OF THE AIRFIELDS OF TURKEY
67	9. BÖLÜM: TURİZM SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM / 9. CHAPTER: EMPLOYMENT IN TOURISM SECTOR
	9.1. TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA VE YEME İÇME TESİSLERİ İŞGÜCÜ ARAŞTIRMASI / 9.1. THE WORKFORCE STUDY ON THE ACCOMMODATION AND FOOD&BEVERAGE FACILITIES WITH TOURISM OPERATION LICENSE
71	10. BÖLÜM EXPO NEDİR? EXPO TEMALARI, EXPOLARIN YARARLARI VE EXPO 2016 ANTALYA SERÜVENİ / 10. CHAPTER: WHAT IS AN EXPO? EXPO THEMES, BENEFITS OF EXPOS AND EXPO 2016 ANTALYA JOURNEY
	10.1. EXPO NEDİR? / 10.1. WHAT IS AN EXPO?
	10.2. EXPO TEMALARI / 10.2. EXPO THEMES
72	10.3. EXPOLARIN YARARLARI / 10.3. BENEFITS OF EXPOS
	10.4. EXPO 2016 ANTALYA SERÜVENİ / 10.4. EXPO 2016 ANTALYA JOURNEY
73	10.5. EXPO 2016 ANTALYA DA TEMATİK BAHÇELERDE KİMLER VAR? / 10.5. THE PARTICIPANTS OF THEMATIC GARDENS OF EXPO 2016 ANTALYA?

TÜROFED / TUROFED
Turizm Sektör Meclis Raporu /
Tourism Sector Council Report
Yıl / Year: 6, Sayı / Issue: 11

Sahibi / Owner
TOBB Adına
On behalf of TOBB
Rifat HİSARCİKLIOĞLU

TOBB Turizm Sektör Meclis Başkanı,
TÜROFED Yönetim Kurulu Başkanı
The Union of Chambers and
Commodity Exchanges of Turkey
Sector Council President
Turkish Hoteliers Federation
President of Board of Directors
Osman Ayık

Yayına Hazırlayanlar
People who prepared it for
publishing
Prof.Dr.A.Akın Aksu
Prof.Dr.Mustafa Gülmez
Yrd.Doç.Dr. Özlem Güzel

Yayın Koordinatörü
Editorial Coordinator
Ozan ACAR
Necip BOZ

Sanat Yönetmeni
Art Director
Semih Balseven

Tasarım Uygulama
Design Application
Yediletişim

Yazışma Adresi
Correspondence Address
JW Marriott Ankara Otel,
Kızılırmak Mah. Muhsin
Yazıcıoğlu Cad. No: 1 Ofis 34-35
Söğütözü Çankaya / Ankara

Tel : +90 312 287 70 66
Faks : +90 312 287 70 67
e-posta : info@turofed.org.tr

TOBB Turizm Sektör Meclis Raporu,
Akdeniz Üniversitesi Turizm
Fakültesi Yayın Kurulu tarafından
hazırlanmıştır.

The Union of Chambers and
Commodity Exchanges of Turkey
sector council report was prepared
by Akdeniz University Tourism
Faculty editorial board

Merhaba,

Turizm, Türkiye'ye en fazla net döviz girdisi sağlayan sektördür. Turizmde yükselişe 1980'li yıllarda geçen Türkiye, 2015 yılında dünyanın en fazla sayıda turist çeken altıncı ülkesi olmuştur. 2016 yılında yaşanan olumsuz gelişmeler neticesinde ülkeye giriş yapan uluslararası ziyaretçi sayısı yüzde 30'lar mertebesinde azalmıştır. Ancak, Türkiye'nin turizm sektöründe sahip olduğu güçlü altyapı ve doğal zenginlikler, geleceğe güvenle bakmamızı sağlamaya devam ediyor.

Türkiye'nin turizm sektöründe sahip olduğu avantajları fırsata çevirerek en önemli 3 destinasyondan biri haline gelebilmesi için yeni bir stratejiye ihtiyaç bulunmaktadır. Yeni stratejinin birinci amacı, farklı turizm tiplerinin de sektör içindeki payının artırılması olarak belirlenebilir. İkinci amaç, turizmi Türkiye'nin kıyı kesimleriyle sınırlı bir sektör olmaktan çıkarıp ülke geneline yaymak olmalıdır. Üçüncüsü ise Türkiye'yi ziyaret eden turistlerin ortalama harcama tutarlarının artırılmasıdır.

Türkiye'nin yeni turizm stratejisinin özel sektörle işbirliği içinde ve güncel ve sağlıklı verilere dayanılarak hazırlanması gerekmektedir. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği bünyesinde faaliyetlerini sürdüren Türkiye Turizm Sektör Meclisi, kamu ve özel sektörün turizm politikalarını birlikte şekillendirecekleri bir platform işlevi görmektedir. Meclisin 2016 Turizm Raporu, güncel ve sağlıklı veriye dayalı politika tasarım süreçlerine katkı sunacağını umuyorum. Bu kıymetli çalışmada emeği geçen herkesi kutluyorum.

Rifat Hisarcıklıoğlu
TOBB Yönetim Kurulu Başkanı

Hello,

The highest net foreign exchange contribution to the Turkish economy is made by the tourism sector. Turkey's rise in tourism sector has started in 1980s and Turkey became the 6th important destination as per number of international tourist arrivals. As a result of the negative developments that occurred throughout 2016, the number of international tourist arrivals declined by more than 30 percent relative to 2015. However, Turkey's highly developed tourism infrastructure and cultural and natural resources are the main reasons that make us optimistic about the future of tourism in Turkey.

Turkey needs a new tourism strategy to turn its inherent advantages into an opportunity to become one of top three tourism destinations. The first goal of the new strategy should be to increase the alternative types of tourism in Turkey's total tourism revenues. The second goal should be to spread the tourism activity from coastal areas to inner regions of the country. And finally the third target should be to increase the amount of average spending by the tourists travelling to Turkey.

The new strategy should be designed in cooperation with the private sector and based on timely and accurate data. Turkey Tourism Industry Council operating under the umbrella of The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey is a uniquely positioned platform that bring public and private sector actors together to discuss tourism's policy issues. I believe that Tourism Council's 2016 Tourism Sector Report that contains analysis based on the most recent data will prove to be a reference guide for both public and private sector actors in the design processes of new tourism policies in Turkey. I would like to congratulate all the experts involved in the preparation of this report.

Rifat Hisarcıklıoğlu
The Union of Chambers and Commodity Exchanges
President of Board of Directors

Yeniden merhaba,

Turizm raporumuzun 12. sayısında yine birlikteyiz. Bugüne kadar altı ayda bir yayınladığımız raporumuzun daha gelişkin olması, akademik yönünün bulunması, turizm sektöründe bulunanlara kabul edilip veri sağlanması temel hedefimizdi.

Bunun için de Akdeniz Üniversitesi Turizm Fakültesi ile işbirliğine gittik. Bundan da güzel sonuç aldık.

Raporumuzun artık akademik ve turizm çevrelerinde kaynak olarak gösterilmesi, ülkemizde buna benzer başka bir çalışmanın olmaması bizi hem gururlandırdı hem de daha çok özen göstermemiz gerektiği yönünde bize ek görev verdi. Daha da titizlendik hazırlarken.

Raporumuzu bundan böyle Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile işbirliği içinde, birlik bünyesinde faaliyet gösteren Turizm Sektör Meclisi Raporu olarak yayınlayacağız. Önümüzdeki sayılardan itibaren raporumuz daha geniş kapsamlı hazırlanacaktır.

Her bir basımda yeni dosyalarla karşınıza geleceğiz.

Osman Ayık
TOBB Turizm Sektör Meclis Başkanı
TÜROFED Yönetim Kurulu Başkanı

Hello again,

We are again together in 12th issue of our Tourism Report. To date, our essential aim is to have our report issued semi-annually be more developed, has an academic aspect and provide acceptable data for the tourism sector.

Thus we have cooperated with Akdeniz University Faculty of Tourism. And also we have achieved good results from this cooperation.

Having our report to be a resource both in academic and tourism environment and the absence of a similar study in our country both elated us and gave us an additional duty to show utmost care. We have stickled during the preparation stage.

From now on, we will publish our report in cooperation with The Union of Chambers and Commodity Exchanges of Turkey, as Turkish Tourism Council which exists in the Union. Our report will be prepared more comprehensive from next issues.

We will come with new files in every edition

Osman Ayık
The Union of Chambers and Commodity
Exchanges of Turkey Sector Council
President Turkish Hoteliers Federation
President of Board of Directors

1. BÖLÜM: DÜNYA'DA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİNİN GELİŞİMİ

1st CHAPTER: DEVELOPMENT OF TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE

1.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA TURİZM HAREKETLERİ 1.1. TOURISM ACTIVITIES OF THE WORLD AND EUROPE

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü verilerine göre 2015 yılında dünya genelinde turizm gelirleri % 3.6'lık ve turist sayısı ise % 4.4'lük bir artış göstermiştir. Bu veriler itibariyle turizm endüstrisindeki büyüme hızı art arda dört yıl olmak üzere dünya ticaretindeki büyümenin de üzerinde gerçekleşmiştir. 2015 yılı itibariyle dünya ihracatında turizmin payı % 7'ye ve hizmetlerin ihracatında ise % 30'a ulaşmıştır. Uluslararası turizm ihracatı 1.4 trilyon Amerikan Doları seviyesinde gerçekleşmiştir. 2015 yılı verilerine göre dünya genelinde konaklama, yeme-içme, eğlence, alışveriş ve diğer ürün ve hizmetlere yapılan ödemeler yaklaşık olarak 1,232 milyar Amerikan Dolarıdır (1,110 milyar Euro). Aynı yıl için turist sayısı ise 1,184 milyon kişi olmuştur (UNWTO World Tourism Barometer, Mayıs 2016, 14: 1).

Dünya genelinde ihracat kategorisinde turizm benzin ve kimyasallardan sonra üçüncü sırada, yiyecek ve otomotiv endüstrilerinin de önünde yer almıştır. 2015 yılında döviz kurlarında beklenmedik ve güçlü değişimler yaşanmış bu durum da kıtaları farklı oranlarda etkilemiştir. Dövizlerdeki dalgalanmalar ve enflasyon rakamları dikkate alındığında Amerika, Asya Pasifik ve Orta Doğu'da gelirlerde % 4'lük artış yaşanırken, Avrupa kıtasında % 3'lük ve Afrika kıtasında ise % 2'lik artış görülmüştür.

2015 yılında Amerika kıtasında gerek turist sayısında ve gerekse turizm gelirlerinde süregelen güçlü artış devam etmiş, Karayipler, Merkezi Amerika ve Güney Amerika turizm gelirlerinde % 7'lik artış kaydederken, Kuzey Amerika % 3'lük artış elde etmiştir. Hem gelir hem de turist sayısı bakımından turizm endüstrisinde en iyi turizm destinasyonları Amerika (178 milyar Amerikan Doları), Çin (114 milyar Amerikan Doları), İspanya (57 milyar Amerikan Doları) ve Fransa (46 milyar Amerikan Doları) olarak gerçekleşmiştir. Burada özellikle Çin 2004 yılından bu yana çift haneli büyümesini sürdürmektedir. 2015 yılında Çin'li turistlerin harcamaları % 25 artarak 292 milyar Amerikan Dolarına ulaşmıştır. Harcamalar açısından ikinci sırada yer alan Amerika ise % 9'luk bir artışla 120 milyar Amerikan Doları seviyesinde harcamada bulunmuştur (UNWTO World Tourism Barometer, may2016, 14: 3,5).

According to the data of United Nations World Tourism Organization , the tourism income of the world has increased 3.6% while the number of tourists has increased 4.4% in 2015. As of this data, the current growth of tourism industry has been higher than the overall growth of the world trade for the last four consecutive years. As of 2015, the share of tourism in world export has reached up to 7% and 30% for export of services. International tourism export has been at 1.4 trillions of United States Dollars level. According to 2015 data, the payments made for accommodation, food and beverage, entertainment, shopping and other products and services of the world have been 1.232 billions of United States Dollars (1,110 billions of Euro). The number of tourists for the same year has been 1.184 millions of people (UNWTO World Tourism Barometer, May 2016, 14:1).

With regards to export category of the world, tourism industry has come as the third after oil and chemicals and been one step ahead of the food and automotive industries. In 2015, there have been unexpected and strong changes and fluctuations in the exchange rates and this has various impacts on continents. If, the fluctuations of exchange rates and inflation figures are taken into consideration, there has been 4% increase in income for America, Asia Pacific and the Middle East while there has been 3% increase for Europe and 2% for Africa.

The ongoing strong increase of the number of tourists and tourism income of America has continued in 2015 and there has been 7% increase in the tourism incomes of Caribbean's, Central America and South America while it has been 3% for North America. The best tourism destinations both with regards to income and number of tourists have been America (178 Billions of United States Dollars), China (114 Billions of United States Dollars), Spain (57 Billions of United States Dollar) and France (46 Billions of United States Dollars). Here, specifically China has been continuing its double-digit growth since 2004. The expenses of Chinese tourists have increased 25% in 2015 and increased up to 292 Billions of United States Dollars. America, which comes as the second with regards to expenses, has spent 120 Billions of United States Dollars with 9% increase (UNWTO World Tourism Barometer, May 2016, 14: 3,5).

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü 2016 yılı için de olumlu bir beklentiye sahip olup, uluslararası turist sayısında % 4'lük bir artış beklemektedir. 2016 yılı sonu itibariyle en büyük artışın sırasıyla Asya ve Pasifik Bölgesinde (% 4-5 düzeylerinde), Amerika Kıtasında (% 4-5 düzeylerinde), Avrupa Kıtasında (%3.5-4.5 düzeylerinde), Afrika Kıtasında (%2-5 düzeylerinde) ve Ortadoğu'da (%2-5 düzeylerinde) olacağı tahmin edilmektedir (www.media.unwto.org:ErişimTarihi:04.07.2016). 2016 yılında turizm endüstrisinin tüm bileşenleri açısından 2015 yılına göre daha iyi sonuçların elde edilmesi beklenmektedir. Turistik yatırımların 2015 yılına göre % 4.7, iç turizmde turistik harcamalarda % 3.3 ve dış turizmde ise % 3'lük artışların olması beklenmektedir. 2016 yılında diğer para birimlerine kıyasla Amerikan Dolarının gücünü sürdürmesi ve seyahat trendlerini etkilemeye devam etmesi beklenmektedir. 2016 yılı ve sonrası dikkate alındığında gayrisafi hasıla açısından seyahat ve turizm endüstrisinin gelecek on yıl süreyle yıllık olarak %4'lük oranda büyümesini sürdürmesi beklenmektedir. 2026 yılı itibariyle seyahat ve turizm endüstrisinin dünyada 370 milyon iş imkanı sağlayacağı tahmin edilmektedir. 2026'ya kadarki dönemde gayri safi hasılaya katkı açısından en fazla büyümenin Güney Asya'da gerçekleşmesi (% 7.1) beklenmektedir. G20 ülkeleri açısından ise 2026'ya kadarki dönemde gayrisafi hasıla açısından en fazla büyümenin sırasıyla Çin, Hindistan, Endonezya, Meksika ve Güney Afrika'da olacağı tahmin edilmektedir. G20 ülkesi olmayan ve daha küçük ekonomilere sahip ülkeler açısından ise en fazla büyümenin Kırgızistan, Myanmar, Tanzanya, Vietnam ve Zambiya'da olması beklenmektedir. Ayrıca Hindistan'ın mevcut performansıyla 2026'ya kadarki dönemde gayrisafi hasıla içindeki pay açısından 2015 yılındaki on ikincilikten yedinciliğe yükselmesi, Tayland'ın ise Çin ve İspanya'yı geçerek ikinci sıraya yerleşmesi beklenmektedir (WTTC, Economic impact 2016 annual update summary:3).

Dünya Turizm ve Seyahat Konseyi 2016 ve 2017 yılları için farklı ülkelerde turizm gelişimlerini tahminlemektedir. Buna göre gayrisafi hasıla açısından Çin için 2016 ve 2017 yılları için tahmin edilen sırasıyla % 6.2 ve % 6'lık büyüme oranları % 6.5 ve % 6.2 olarak revize edilmiştir. 2016 yılı başlangıç ayları itibariyle Almanya, İspanya ve İngiltere açısından turizm hareketlerinde olumlu büyüme görülürken, özellikle Japonya'nın elde ettiği büyük ivmenin yıl boyunca devam etmesi beklenmektedir. Uluslararası hava trafiği de şubat dönemi itibariyle % 7.8'lik bir artış elde etmiştir. Afrika (% 10.7), Ortadoğu (% 10.6) ve Asya Pasifik Bölgesi de (%10.2) çift haneli artışlara sahne olmuştur (www.wttc.org/research/economic-research/monthly updates/#undefined:ErişimTarihi:01.07.2016).

The World Tourism Organization of the United Nations has a positive expectation for 2016 and 4% increase is expected in the number of international tourists. As of the end of 2016, it is estimated that the highest increase will be experienced for the Asia and Pacific Region (at 4-5% level), the Continent of America (at 4-5% level), Europe (3.5-4.5% level), Africa (at 2-5% level) and the Middle East (at 2-5% level). (www.media.unwto.org:Access Date: 04.07.2016). It is expected to get better results for all components of the tourism industry in 2016 than the results obtained in 2015. It is estimated that the touristic investments will increase 4.7% compared to 2015 and 3.3% for domestic touristic expenses while 3% for foreign tourism. It is expected that in 2016 the United States Dollar will remain its strength over other currencies and it will continue influencing travel trends. If, the year 2016 and the following years are taken into consideration, with regards to gross domestic product, it is expected that the travelling and tourism industry will continue its growth at 4% annual rate for the next ten years. As of 2026, it is estimated that travelling and tourism industry will provide 370 millions of employments in the world. It is expected that the biggest growth with regards to contribution in gross domestic product until the term of 2026 will be experienced for Southern Asia (7.1%). With regards to G20 countries, it is estimated that the biggest growth in respect of gross domestic product until the term of 2026 will be experienced respectively for China, India, Indonesia, Mexico and South Africa. With regards to the non-G20 member countries with smaller scale economies, it is estimated that the biggest growth will be experienced for Kyrgyzstan, Myanmar, Tanzania, Vietnam and Zambia. It is also expected that India with its current performance will raise from the twelfth rank in 2015 to the seventh rank until the term of 2026 with regards to its share in gross domestic product and Thailand will outrun China and Spain and take the second rank (WTTC, Economic impact 2016 annual update summary:3).

The World Tourism and Travel Council estimates tourism developments for various countries for 2016 and 2017. According to this, with regards to gross domestic product, the growth rates of China estimated respectively 6.2% and 6% for the years 2016 and 2017 have been revised as 6.5% and 6.2%. With regards to the first months of 2016, there have been positive growth signs in the tourism activities of Germany, Spain and the United Kingdom, especially the great momentum of Japan will continue for rest of the year. International air traffic has increased 7.8% as of February. Africa (10.7%), the Middle East (10.6%) and Asia Pacific Region (10.2%) have witnessed double-digit growth rates (www.wttc.org/research/economic-research/monthly updates/#undefined: Access Date:01.07.2016).

2012-2016 yılları arasında dünyada bölgeler ve kıtalar genelinde oda dolulukları Tablo 1'de verilmiştir (STR Global :ErişimTarihi:01.07.2016):

The room occupancy rates as of the regions and continents of the world for the term between 2012-2016 are shown in Table 1 (STR Global:Access Date:01.07.2016):

Tablo: 1 Bölgeler ve Kıtalar Genelinde Oda Dolulukları 2012-2016 *Table : 1 Room Occupancy Rates of the Regions and Continents for 2012-2016*

		Asya Pasifik Asia Pacific	Amerika AmeriCa	Avrupa Europa	Ortadoğu ve Afrika Middle East and Africa
Ocak 12	January 12	% 60.5	% 49.7	% 51	% 55.3
Şubat 12	February 12	% 68	% 57.7	% 57.7	% 62.4
Mart 12	March 12	% 70.7	% 63.5	% 63.4	% 64.7
Nisan 12	April 12	% 68.9	% 61.7	% 65.5	% 63.5
Mayıs 12	May 12	% 66.7	% 63.3	% 70.2	% 60.2
Haziran 12	June 12	% 67.3	% 69.8	% 73.1	% 58.3
Temmuz 12	July 12	% 69.4	% 69.8	% 71.8	% 56.6
Ağustos 12	August 12	% 69.8	% 67.8	% 71.1	% 54.1
Eylül 12	September 12	% 68	% 63.3	% 76.3	% 60.7
Ekim 12	October 12	% 70.3	% 64.1	% 71.1	% 65.4
Kasım 12	November 12	% 71.6	% 56.9	% 64.8	% 65.7
Aralık 12	December 12	% 66.3	% 49.2	% 54.5	% 57.7
Ocak 13	January 13	% 64.4	% 51.3	% 51.2	% 60
Şubat13	February 13	% 62.5	% 58.8	% 59.2	% 66.4
Mart 13	March 13	% 70	% 63.7	% 63.8	% 67.1
Nisan 13	April 13	% 68.6	% 63.8	% 67.3	% 65.7
Mayıs 13	May 13	% 65.9	% 64	% 72	% 62.7
Haziran 13	June 13	% 67.1	% 69.6	% 75.3	% 61.8
Temmuz13	July 13	% 69.6	% 71	% 73.5	% 49
Ağustos 13	August 13	% 71.8	% 69.3	% 74.2	% 56.1
Eylül 13	September 13	% 68.5	% 63.5	% 77.1	% 58.1
Ekim 13	October 13	% 72.5	% 64.7	% 73.2	% 63.1
Kasım 13	November 13	% 72.4	% 58	% 67.3	% 64.6
Aralık 13	December 13	% 66.3	% 50.5	% 56.5	% 59.6
Ocak 14	January 14	% 62.1	% 52.5	% 52.8	% 62
Şubat 14	February 14	% 67.1	% 60.6	% 60.8	% 67.4
Mart 14	March 14	% 69.2	% 65.2	% 64.9	% 66.9
Nisan 14	April 14	% 68.8	% 65.4	% 68.3	% 67
Mayıs 14	May 14	% 67.6	% 66.9	% 74	% 63.5
Haziran 14	June 14	% 66.4	% 71.2	% 75.1	% 61.3
Temmuz 14	July 14	% 70	% 73.2	% 73.9	% 49.3
Ağustos 14	August 14	% 72.6	% 71.6	% 75.7	% 64.3
Eylül 14	September 14	% 69.2	% 65.7	% 79.4	% 65.5
Ekim 14	October 14	% 72	% 67.7	% 74.7	% 67.6
Kasım 14	November 14	% 72.2	% 59.3	% 68.2	% 67.4
Aralık 14	December 14	% 67	% 52.7	% 59.3	% 61.9
Ocak 15	January 15	% 64.7	% 54.5	% 54.4	% 62.8
Şubat 15	February 15	% 64.6	% 62.3	% 62.6	% 67.2
Mart 15	March 15	% 68.7	% 66.6	% 66.5	% 68.7
Nisan 15	April 15	% 69.6	% 66.5	% 69.5	% 66.2
Mayıs 15	May 15	% 68.1	% 67.1	% 74.1	% 65.1
Haziran15	June 15	% 66.2	% 72.6	% 78.1	% 56.1
Temmuz 15	July 15	% 70.7	% 74.8	% 77.3	% 55.1
Ağustos 15	August 15	% 72.7	% 70.6	% 77.1	% 62.9
Eylül 15	September 15	% 68.1	% 67.6	% 80.7	% 64.9

		Asya Pasifik Asia Pacific	Amerika AmeriCa	Avrupa Europa	Ortadoğu ve Afrika Middle East and Africa
Ekim 15	October 15	% 71.1	% 68.5	% 76.1	% 65.1
Kasım 15	November 15	% 70.4	% 59.7	% 68.1	% 64.6
Aralık 15	December 15	% 67.4	% 53	% 59.1	% 60.4
Ocak 16	January 16	% 66.1	% 54	% 54.7	% 60.6
Şubat 16	February 16	% 64.2	% 61.5	% 63.1	% 64.2
Mart 16	March 16	% 69.6	% 65.9	% 66.2	% 67.3
Nisan 16	April 16	% 70.5	% 67.5	% 71.4	% 64.5
Mayıs 16	May 16	% 67.6	% 66.4	% 73.4	% 63.7

Kaynak: STR Global: Erişim Tarihi: 01.07.2016 / Source: STR Global: Access Date: 01.07.2016

Geçen yıl yaşanan bir takım ekonomik sıkıntılara rağmen dünya genelinde otel işletmeleri ve oda başına elde edilen gelirler açısından istisnalar yaşanmış ve Avrupa'da bazı şehirler açısından yeni rekorlar elde edilmiştir. Bu bağlamda özellikle günlük ortalama fiyatlarda Dublin, Lizbon, Porto, Barselona ve Madrid süregelen artışlarını devam ettirmişlerdir. 2017 yılı için de oda başına en fazla gelirlerde Dublin, Lizbon, Porto ve Barselona'nın ön planda olması, ayrıca onlar kadar olmasalar da Milan, Moskova ve Madrid'in de nispeten iyi bir performans göstermesi beklenmektedir (Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016: 21).

Despite some economical challenges experienced in the previous year, there have been exemptions with regards to the incomes obtained by hotel enterprises of the world and per room and new records have been broken by some cities of Europe. In this sense, Dublin, Lisbon, Porto, Barcelona and Madrid have continued their ongoing increases especially with regards to daily average prices. It is expected that Dublin, Lisbon, Porto and Barcelona will be at the forefront with regards to the highest income per room in 2017 and Milan, Moscow and Madrid will show quite better performance although their performance will not be same as Dublin, Lisbon, Porto and Barcelona (Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016:21).

Tablo 2 Oda Başına Gelirde (Yerel Para Birimi) Büyüme Oranları Table : 2 Growth Rates as of Income per Room (Domestic Currency)

2016	2016	2016 Oda Başına Gelir 2016 Income Per Room	2017	2017 Oda Başına Gelir 2017 Income Per Room
Roma	Rome	% 19.2	Dublin	% 8.2
Dublin	Berlin	% 9.1	Lizbon	% 6.9
Prag	Prague	% 6.6	Porto	% 5.8
Madrid	Madrid	% 5.8	Barselona	% 5.5
Lizbon	Lisbon	% 5.7	Prag	% 4.9
Porto	Porto	% 4.5	Milan	% 4.1
Moskova	Moscow	% 4	Moskova	% 3.9
Barselona	Barcelona	% 3.3	Madrid	% 3.8
Berlin	Berlin	% 3.1	Frankfurt	% 2.9
Amsterdam	Amsterdam	% 2.5	Edinburg	% 2.8

Kaynak: Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016: 21 / Source: Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016: 21

Avrupa şehirlerinin doluluk oranları dikkate alındığında 2015 yılında ilk 5 şehir sırasıyla Londra, Dublin, Edinburg, Amsterdam ve Paris olurken 2016 tahminlerinde ilk 4 şehrin aynı olacağı, 5. şehrin ise Paris yerine Roma olacağı tahmin edilmektedir. 2017 yılında ise doluluk oranları açısından ilk 3 şehrin Londra, Edinburg ve Dublin olması beklenmektedir.

If, the occupancy rates of the cities of Europe are taken into consideration, the first 5 cities in 2015 have been London, Dublin, Edinburgh, Amsterdam and Paris while it is estimated that the first 4 cities will stay the same and the 5th city will be Rome instead of Paris. It is estimated that the first 3 cities with regards to occupancy rates in 2017 will be London, Edinburgh and Dublin.

Tablo 3: Oda Başına Elde Edilen Gelirlerdeki (Yerel Para Birimi) Artışlar *Table 3: Increases of Income Obtained per Room (in Local Currency)*

Sıralama Ranking	2015	2015	2016 (Tahmini)	2016 (Estimated)	2017 (Tahmini)	2017 (Estimated)
1	Londra (% 82.1)	London (82.1 %)	Londra (% 82.9)	London (82.9 %)	Londra (% 83.5)	London (83.5 %)
2	Dublin (% 82.1)	Dublin (82.1 %)	Dublin (% 82.3)	Dublin (82.3 %)	Edinburg (% 82.5)	Edinburg (82.5 %)
3	Edinburg (% 81.4)	Edinburg (81.4 %)	Edinburg (% 81.8)	Edinburg (81.8 %)	Dublin (% 82.4)	Dublin (82.4 %)
4	Amsterdam (% 78.1)	Amsterdam (78.1 %)	Amsterdam (% 78.4)	Amsterdam (78.4 %)	Amsterdam (% 78.2)	Amsterdam (78.2 %)
5	Paris (% 76.4)	Paris (76.4 %)	Roma (% 77.8)	Rome (77.8 %)	Paris (% 77.8)	Paris (77.8 %)
6	Berlin (% 76.4)	Berlin (76.4 %)	Berlin (% 77.1)	Berlin (77.1 %)	Berlin (% 77.5)	Berlin (77.5 %)
7	Barselona (% 75.3)	Barcelona (75.3 %)	Paris (% 76.6)	Paris (76.6 %)	Prag (% 77.2)	Prague (77.2 %)
8	Prag (% 75)	Prague (75 %)	Prag (% 76.5)	Prague (76.5 %)	Barselona (% 76.3)	Barcelona (76.3 %)
9	Lizbon (% 73.5)	Lisbon (73.5 %)	Barselona (% 75.4)	Barcelona (75.4 %)	Lizbon (% 76.2)	Lisbon (76.2 %)
10	Zürih (% 73.4)	Zurich (73.4 %)	Lizbon (% 74.6)	Lisbon (74.6 %)	Viyena (% 73.6)	Vienne (73.6 %)

Kaynak: Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016: 24. / Source: Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016:24

2016 ve 2017 yılları için Avrupa'da ön plana çıkan bazı şehirlerin konumları, tarihleri, arz olanakları ve sahip oldukları fırsatlar birlikte değerlendirildiğinde şu saptamalarda bulunulabilir (Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016: 37-62 arasından derlenmiştir);

The following determinations can be predicted if the locations, histories, presentation potentials and opportunities of some prominent cities of Europe for 2016 and 2017 (Pwc, Staying Power European Cities Hotel Forecast for 2016 and 2017, March 2016: compiled from 37-62);

1.1.1. Amsterdam

1.1.1. Amsterdam

Amsterdam 2015 yılında istisna bir yıl yaşamıştır. 2016 ve 2017 yılında da 2015 yılı kadar olmasa da büyümenin devam etmesi beklenmektedir. Doluluk ortalaması %78 dolayındadır. Amsterdam, Hollanda'nın finansal ve kültürel merkezlerinden bir tanesi konumundadır. Bünyesinde 180 farklı milliyette insanı barındırmaktadır. Farklı milliyetlerden insanların bir arada bulunmasının da uluslararası turizm talebinin artmasında etken olduğu söylenebilir. 2015 yılında gayrisafi hasıla açısından % 1.9'luk büyüme görülmüş, otel odalarına olan talepte % 6.7'lik artış yaşanmıştır. Bu artışın 2016 yılında da sürmesi beklenmektedir. 2015 yılı itibarıyla yaklaşık olarak 30.000 otel odası bulunan Amsterdam'da 2016 yılında ilave olarak 4000 odanın daha hizmete girmesi beklenmektedir. 2016 yılından sonra da ilave olarak 7000 oda daha planlanmaktadır. Planlanan yeni oda yatırımlarıyla birlikte Amsterdam'ın 2020 yılı için belirlediği hedeflere 2017 yılında ulaşabileceği tahmin edilmektedir. Turizmin gelişmesi adına Amsterdam'ın sahip olduğu fırsatlar olarak kültürel çeşitliliği, müzeleri, UNESCO dünya mirası avantajı, sahip olduğu popüleritesi, dans yarışması ve Avrupa Birliği Konseyine ev sahipliği yapması sayılabilir.

Amsterdam has experienced an exception in 2015. It is expected that the growth will continue in 2016 and 2017 although it will not be higher as 2015. The occupancy average is around 78%. Amsterdam is one of the financial and cultural centers of the Netherlands. There are people from 180 different nationalities in the city. It can be said that this cosmopolite nature with people from different nations is a factor of increasing international tourism demand. With regards to gross domestic product in 2015, 1.9% growth has been experienced and there has been 6.7% increase in demand to hotel rooms. It is expected that this raise will also continue in 2016. It is expected that 4000 new rooms will be put into service in 2016 in Amsterdam which has almost 30,000 hotel rooms as of 2015. Additional 7000 rooms are planned after 2016. With planned new room investments, it is estimated that Amsterdam will be able to achieve the goals of 2020 in 2017. The opportunities which Amsterdam has for developing its tourism potential can be considered as its cultural diversity, museums, UNESCO world heritage advantage, its popularity, dance contest and hosting the European Union Council.

1.1.2. Barselona

1.1.2. Barcelona

2016 ve 2017 yılları için Barselona özellikle önceden planlanmış toplantı ve konferanslar ile ön planda görünmekle birlikte içinde ülkemizin de bulunduğu ve rekabet halinde olduğu bazı Akdeniz ülkelerinin yaşadığı siyasi, ekonomik ve terörle ilgili sıkıntıları kendisi açısından avantaja çevirebilen bir konuma da kavuşmuştur. Oda başına gelir ve genel olarak fiyatlar açısından 2016 ve 2017 yıllarında elde ettiği büyümeyi sürdüreceği tahmin edilmektedir. Barselona İspanya'nın en büyük ikinci şehri olup, aynı zamanda turizm açısından lider şehri konumundadır. Plajları, modern mimarisi ve gastronomisi turistik açıdan çekici yönlerini oluşturmaktadır. Yılda 2000 etkinliğe ev sahipliği yaparak aynı zamanda toplantı, sergi, etkinlik yönetiminde de oldukça iddialıdır. Son 5 yılda talep açısından sürekli artış yaşayan Barselona, Avrupa'da en fazla ziyaret edilen 5.şehir konumundadır. Çok sayıda işletme olmasına rağmen halen yeni işletmeler de devreye girmektedir. 2015 yılında Barselona Havalimanı, 2014 yılına göre yolcu trafiğinde % 5.7'lik artış yakalamıştır. Aynı yıl için oda başına gelirden ise % 11.3'lük artış elde etmiştir. Halihazırda beklenen yeni 5000 odalık yatırımlar da bulunmaktadır. Fırsatlar olarak 2016 yılındaki EXPO organizasyonu, konferanslar, mobil operatörler için ağ bağlantıları, GSMA Mobil Dünya Kongresi, Uluslararası Şarap Turizmi Kongresi ve Avrupa Birliği Nükleer Tıp Kongresi sayılabilir.

Although, Barcelona seems at the forefront for the years 2016 and 2017 especially with its previously planned meetings and conferences, it has achieved a status where it can turn the problems related with politics, economy and terror of some competitive Mediterranean Countries including our country into an advantageous position. It is estimated that the city will be able to continue the growth it has achieved with regards to income per room and overall prices during 2016 and 2017. Barcelona is the second biggest city of Spain and this city is also the leader in tourism. Its beaches, modern architecture and gastronomy are its touristic points of attraction. The city is also extremely assertive in meeting, exhibition and event management by hosting 2000 events in a year. Barcelona which has always subjected to an increase for the last 5 years is the 5th most visited city of Europe. Although there are lots of enterprises, new ones are put into service. In 2015, Barcelona Airport has reached 5.7% increase in passenger traffic compared to 2014. For the same year, there has been 11.3% increase in income per room. There are already new investments on hold for 5000 rooms. The EXPO organization in 2016, conferences, network connections for mobile operators, GSMA Mobile World Congress, International Wine Tourism Congress and the European Union Nuclear Medicine can be considered as the opportunities of this year.

1.1.3. Berlin

1.1.3. Berlin

2014 yılında % 74.1 doluluk oranı olan Berlin, 2015 yılında bu oranı % 76.4'e yükseltmiştir. Almanya'nın ve siyasetin başkenti konumundadır. Berlin, hem iş hem de tatil amaçlı tercih edilmektedir. Tatil amaçlı gelenlerin % 55'i yerli turisttir. Berlin Almanya'da en fazla tercih edilen, Avrupa'da ise Londra ve Paris'ten sonra en fazla tercih edilen 3. şehir konumundadır. Gecelemelerin % 24'ü kongreler için gelenlere aittir. Berlin için de ilk etapta 2145 yeni oda, daha sonra ise 1258 otel odasının yapımı planlanmaktadır. Gelecekte Berlin'deki geceleme sayısının 30 milyona çıkarılması hedeflenmektedir.

Berlin which had 74.1% occupancy rate in 2014 has increased that rate up to 76.4% in 2015. The city is the capital of Germany and politics. Berlin is preferred both for business and pleasure. 55% of the ones visiting the city for pleasure/holiday consist of domestic tourists. Berlin is the most preferred city of Germany and the third most preferred city of the Europe after London and Paris. 24% of stays are related with the ones visiting the city for congresses. In the first phase, 2145 new hotel rooms then 1258 additional ones are planned for Berlin. It is aimed to increase the number of stays in Berlin up to 30 millions in the future.

1.1.4. Brüksel

1.1.4. Brussels

Avrupa'nın merkezi konumuyla Brüksel, iş turizmi ve hafta sonu turizmi açısından büyük talep almaktadır. Yaşadığı terör saldırısı nedeniyle 2016 yılında oda başına gelirlerinde % 0.8'lik azalma olacağı tahmin edilmektedir. Brüksel açısından bir önceki yılda olduğu gibi olumlu sinyallerin 2017 yılından önce olması beklenmemektedir. Brüksel, özellikle Avrupa'daki stratejik konumu nedeniyle toplantılar için dünyada en fazla talep edilen şehirler arasındadır. Aynı zamanda farklı uluslararası kuruluşlara da ev sahipliği yapmaktadır (Avrupa Birliği ve NATO gibi). 2015 yılında 6.6 milyon geceleme gerçekleşmiş olup, bunun %53'ü iş amaçlı gelenlere aittir. 2009 yılından bu yana geceleme gelirleri %27 oranında artmıştır. Brüksel'de toplam 205 otel ve 19.250 oda kapasitesi mevcuttur. 2020 yılında 10 milyon geceleme hedeflenmektedir.

Brussels as the center of Europe is subjected to great demand with regards to business and weekend tourism. Due to the terrorist attack experienced by the city, it is estimated that there will be 0.8% decrease in income per room in 2016. Like the previous year, it is not expected to get positive signals for Brussels before 2017. Brussels is one of the most preferred cities of the world for meetings due to its strategic location in Europe. In addition to this, the city hosts several international organizations (such as the European Union and NATO). There have been 6.6 millions of stays in 2015 and 53% of these stays have been for business purposes. The stay incomes have increased 27% since 2009. There are 205 hotels and 19,250 rooms in Brussels. 10 millions of stays are aimed for 2020.

1.1.5. Dublin

1.1.5. Dublin

İrlanda açısından sermaye ve ekonominin başkenti konumunda olan Dublin'in 2016 ve 2017 yıllarında da büyüme göstermesi beklenmektedir. İrlanda nüfusunun % 40'ı Dublindedir. Google, LinkedIn ve Facebook'un merkezleri de buradadır. Yılda yaklaşık olarak 4 milyon civarında yabancı turist ağırlamaktadır. 2015 yılında % 6.7 ile İrlanda, ikinci kez Euro bölgesinde gayrisafi hasıla açısından en fazla büyüyen ülke olmuştur. Yine aynı yıl için oda başına gelir % 23.3 oranında artış göstermiştir. Dublin'de otel sayısında bir artış görülmemiş ve 155 adet olan otel sayısı sabit kalmıştır. Mevcut 155 otel bünyesinde 18.900 oda bulunmakta olup, bu sayı İrlanda'daki otellerin üçte birini oluşturmaktadır. Uzmanlar artan talebe bağlı olarak gelecek 3-5 yıl içerisinde 5000 yeni odaya daha ihtiyaç olacağını tahmin etmektedirler.

It is expected for Dublin as the capital city of capital and economy of Ireland to show growth in 2016 and 2017. 40% of Ireland population lives in Dublin. The headquarters of Google, LinkedIn and Facebook are also in this city. The city approximately hosts 4 millions of tourists in a year. In 2015, Ireland has been the second city of highest growth rate of the Euro Zone with 6.7% with regards to gross domestic product. Also, the income per room has increased 23.3% in this year. There has not been any increase in the number of hotels in Dublin and the number of hotels of the city as 155 hotels has stayed the same. There are 18,900 rooms in existing 155 hotels and this number consists one third of the hotels in Ireland. Experts consider that the city will need 5000 new rooms within 3-5 years due to increasing demand.

1.1.6. Rusya Federasyonu Açısından Turizm Hareketleri

1.1.6. Tourism Activities of the Russian Federation

Ülkemiz açısından 2 ana pazar konumunda olan Rusya Federasyonu'nda 2016 yılı itibarıyla turizm ile ilgili tahmini veriler şu şekildedir (www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/country-reports/#undefined:ErişimTarihi:01.07.2016); Rusya Federasyonu'nda seyahat ve turizmin gayrisafi hasılaya doğrudan katkısı 2015 yılında toplam gayrisafi hasılanın %1.5'i olarak gerçekleşirken bu oranın 2016'da yine %1.5 ve 2016-2026 yılları arasında ise %3.4'lük artış göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında seyahat ve turizm doğrudan 973.500 işe olanak sağlamıştır (Toplam istihdamın %1.4'ü). 2016 yılında istihdam açısından % 2.9'luk ve 2026 yılında ise % 2.2'lik büyüme beklenmektedir. Dolaylı istihdam da dahil olmak üzere seyahat ve turizm, 2015 yılında toplam istihdamın % 5.2'sine (3.749.500 iş) olanak sağlamıştır. Bu durumun 2016 yılında %0.7 ve 2026 yılında ise %1.7'lik oranda artış göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında Rusya Federasyonu açısından ziyaretçi gelirleri toplam ihracatın % 3.5'ini oluştururken, bu oranın 2016 yılında % 6.4 ve 2016-2026 yılları arasında ise % 6.1'e ulaşacağı tahmin edilmektedir.

For 2016, the estimated tourism data of the Russia Federation as one of 2 main markets of our country is as in the following: (www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/country-reports/#undefined:Access Date:01.07.2016). The direct contribution of travel and tourism in Russia Federation has been 1.5% of the total gross domestic product in 2015 and it is also estimated that this rate will be the same for 2016 and there will be a 3.4% increase for the term between 2016-2026. There has been direct contribution to 973,500 employments by travelling and tourism in 2015 (1.4% of the overall employment of Russia). In 2016, 2.9% growth is expected with regards to employment while this rate is 2.2% for 2026. Including indirect employment, travelling and tourism sector has provided 5.2% of the overall employment (3,749,500 employment) in 2015. It is estimated that this rate will increase 0.7% in 2016 and 1.7% in 2026. While, the tourist income has constituted 3.5% of the total export of Russia Federation in 2015, it is estimated that this rate will rise up to 6.4% in 2016 and 6.1% for the term between 2016-2026.

2015 yılında ise seyahat ve turizmde yapılan yatırımlar toplam yatırımların %2.7'sine ulaşmıştır. Bu oranın 2016 yılında düşerek %2.6 olması ve gelecek on yıl içerisinde %4.1'lik oranda artış göstermesi beklenmektedir.

2015 yılında Rusya Federasyonunda tatil ile ilgili harcamalar doğrudan gayrisafi hasılasının %80.2'sini oluştururken, iş seyahatleri %19.8'ini oluşturmaktadır. Tatil turizmi harcamalarının 2016 yılında %0.4'lük ve 2026 yılında ise %3'lük oranda artması, iş turizmi harcamalarının ise 2016 yılında %8.9 ve 2026 yılında ise %4.7'lik artış göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında yerli ziyaretçi harcamalarının gayrisafi hasılaya doğrudan katkısı %73.5 iken, yabancı ziyaretçi harcamaları %26.5'ini oluşturmuştur. Yerli turist harcamalarının 2016 yılında %0.5 ve 2026 yılında ise %2.1'lik oranda artış göstereceği tahmin edilmektedir. Yabancı ziyaretçilerin harcamalarının ise 2016 yılında %6.4'lük ve 2026 yılında ise %6.1'lik büyüme göstermesi beklenmektedir.

The investments made into travelling and tourism sector for 2015 has reached to 2.7% of the overall investments of the country. It is predicted that this rate will decrease in 2016 and become 2.6% and increase 4.1% in the next ten years.

While, in 2015, the holiday tourism related expenses have directly consisted 80.2% of gross domestic product, business trips have consisted 19.8%. It is estimated that the holiday tourism expenses will raise 0.4% in 2016 and 3% in 2026 and the business tourism expenses will increase 8.9% in 2016 and 4.7% in 2026. While, the direct contribution of expenses by domestic tourists in gross domestic product has been 73.5% in 2015, the direct contribution of expenses by foreign tourists have consisted 26.5%. It is predicted that the expenses by domestic tourists will increase 0.5% in 2016 and 2.1% in 2026. It is estimated that the expenses by foreign tourists will increase 6.4% in 2016 and 6.1% in 2026.

Tablo 4: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Doğrudan Katkısı
Table 4: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds	2016 % büyüme 2016 Growth %
Letonya	Latvia	5.0
Çek Cumhuriyeti	Czech Republic	4.2
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	3.3
Polonya	Poland	3.0
Almanya	Germany	2.9
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	2.9
Ukrayna	Ukraine	2.6
Litvanya	Lithuania	1.8
Estonya	Estonia	1.8
Finlandiya	Finland	1.5
Rusya Federasyonu	Russia Federation	1.5
Türkiye	Turkey	0.2

Tablo 5 Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı
Table 5: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
Ukrayna	Ukraine	3.3
Rusya Federasyonu	Russian Federation	2.9
Çek Cumhuriyeti	Czech Republic	2.3
Letonya	Latvia	2.0
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	1.9
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	1.8
Finlandiya	Finland	1.6
Litvanya	Lithuanian	1.0
Polonya	Poland	0.9
Almanya	Germany	0.8
Türkiye	Turkey	-0.2
Estonya	Estonia	-0.3

Tablo 6: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Toplam Katkısı
Table 6: Overall Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
Letonya	Latvia	4.5
Çek Cumhuriyeti	Czech Republic	3.7
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	3.5
Almanya	Germany	3.1
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	2.9
Polonya	Poland	2.4
Estonya	Estonia	2.1
Ukrayna	Ukraine	1.4
Litvanya	Lithuanian	1.2
Türkiye	Turkey	1.1
Finlandiya	Finland	1.1
Rusya Federasyonu	Russian Federation	0.4

Kaynak: World Travel & Tourism Council Travel & Tourism Economic Impact 2016 Russian Federation raporundan derlenmiştir (1-11 arası) /
 Source: (Compiled from the World Travel & Tourism Council Travel & Tourism Economic Impact 2016 Russian Federation Report (between 1-11))

Ülkemiz açısından Rusya pazarı değerlendirildiğinde, 2014 yılı sonlarında ekonomik nedenlerle başlayan yavaşlama 2015 yılı Kasım ayında Rus uçağının düşürülmesiyle yeni bir ivme kazanmış, Rusya'dan gelen turist sayısı %90'ın üzerinde azalmıştır. Antalya ve İstanbul'da kendini hissettiren bu eksiklik, diğer pazarları da etkileyerek 2016 yılının ilk 6 ayında Türk turizmde önemli düşüslere neden olmuştur.

Bu kapsamda, Rusya ile iş yapan tüm sektörler etkilenmiş, bu durum ülkemizde genel bir daralmaya neden olmuştur. 2016 yılının ilk 6 ayında Bağımsız Devletler Topluluğu'ndan gelen turist sayısında yaklaşık %52 oranında azalma olmuştur. Bu oran, Rusya Federasyonu'nda %93'e çıkmıştır. Özellikle, Rusya Federasyonu'nun koymuş olduğu katı kurallar sadece Rus turistleri değil, onlarla işbirliği yapan tüm pazarlama elemanlarını etkilemiştir. Seyahat acentaları, online pazarlama işletmeleri ve uçak işletmeleri gibi sektörün ana elemanları bu durumdan önemli ölçüde etkilenmiştir.

2014 yılı ilk 6 ayında Rusya Federasyonu'ndan 805.291, 2015 yılının aynı döneminde 652.703 olan gelen turist sayısı hızla düşerek, 2016 ilk 6 ayında 45.647 olmuştur.

Bununla birlikte; ağustos ayında Rusya- Türkiye ilişkilerinde anlaşma hedefli yeni çalışmaların ortaya çıkması sonucunda, eylül ayından itibaren Rusya'dan Türkiye'ye turist hareketlerinin artacağı yönünde beklenti oluşmuştur. Yaklaşık yılsonuna kadar 300.000 civarında turist gelebileceği tahmin edilmektedir.

Dikkate alınması gereken bir diğer nokta ise, önümüzdeki dönem için turist sayısını sadece Rusya ile Türkiye arasında oluşan siyasi krizin etkilemediği, Rusya'nın düşen petrol fiyatları karşısında ekonomisinde oluşan olumsuzlukların giderilmemesi halinde turist sayısında ciddi bir artış beklenmediğidir.

If, the Russian market is considered with regards to our country, the deceleration which has begun in the end of 2014 due to economical reasons have gained a different momentum after the Russian fighter aircraft was shot in November 2015 and the number of Russian tourists has decreased more than 90%. This deficiency which is evident in Antalya and Istanbul has also influenced other markets and caused significant decreases for tourism of Turkey in the first 6 months of 2016.

Within this context, all sectors in business with Russia have been influenced and this situation has caused a general depression for our country. The number of tourists visiting our country from the Commonwealth of Independent States has decreased approximately 52% in the first 6 months of 2016. This rate has increased 93% for Russian Federation. Especially, because of strict rules applied by Russian Federation, this case did not only influence the Russian tourists but also all the marketing enterprises in cooperation with them. The main members of the sector, such as the travel agencies, online marketing enterprises and airline enterprises have been significantly influenced from this situation. The number of tourists visiting our country from Russian Federation which has been 805.291 in the first six months of 2014 and 652.703 in the same term of 2015 has decreased rapidly and only reached up to 45.647 for the first 6 months of 2016.

On the other hand, after it has been revealed that there are new activities to restore the relations between Turkey and Russia in August 2016, there is an expectation that the touristic movements from Russia to Turkey will increase beginning from September. It is estimated that approximately 300.000 tourists will visit our country until the end of this year.

Another important point to be considered is that the number of tourists for the following term is not only based on the political crisis between Russia and Turkey, no serious increase in number of tourists is expected if the negative developments in Russian economy due to decreasing oil prices are not prevented.

1.1.7. Almanya Açısından Turizm Hareketleri

1.1.7. Tourism Activities with regards to Germany

Ülkemiz açısından diğer ana pazar konumunda olan Almanya'da 2016 yılı itibariyle turizm ile ilgili tahmini veriler ise şu şekildedir (www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/country-reports/#undefined:Erişim Tarihi:01.07.2016); 2015 yılı itibariyle Almanya'da seyahat ve turizmin gayri safi hasılaya doğrudan katkısı toplam gayri safi hasılanın %3.9'u şeklinde gerçekleşmiştir. Bu oranın 2016 yılında %2.9'luk ve 2016-2026 yılları arasında ise %2.7'lik artış göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında seyahat ve turizm doğrudan 3.010.500 iş'e olanak sağlamıştır (Toplam istihdamın %7'si). Bu oranın 2016 yılında %0.8 ve 2026 yılında ise %1.9 artış göstermesi (Toplam istihdamın %8.6'sı) beklenmektedir. 2015 yılında seyahat ve turizmin dolaylı istihdamda dahil olmak üzere katkısı toplam istihdamın %12.2'si şeklinde (5.234.500 iş) gerçekleşmiştir. Bu oranın 2016 yılında %0.2 ve 2026 yılında ise %1.6 oranında artması beklenmektedir. 2015 yılında ziyaretçi harcamalarının toplam ihracattaki payı %2.7 olurken, bu oranın 2016'da %2.2, 2016-2026 yılları arasında %4.2 oranında artması beklenmektedir. 2015 yılında seyahat ve turizm yatırımlarının toplam yatırımlar içerisindeki payı %4.1 şeklinde gerçekleşmiştir. Turizm ve seyahatlerle ilgili yatırımların 2016'da %4.1 ve gelecek on yıl içerisinde de %2.7 civarında artması beklenmektedir. 2015 yılında Almanya'da tatil ile ilgili harcamalar doğrudan gayrisafi hasılasının %80'ini oluştururken, iş seyahatleri %20'sini oluşturmuştur. Tatil ile ilgili harcamaların 2016 yılında %1.1 ve 2026 yılına kadarki dönemde ise %1.8 dolayında artması beklenmektedir. İş seyahatlerinin ise 2016 yılında %1.8 ve 2016 yılına kadarki dönemde %2.3 civarında artış göstereceği tahmin edilmektedir. 2015 yılında yerli ziyaretçi harcamalarının gayrisafi hasılaya doğrudan katkısı %87.7 iken, yabancı ziyaretçi harcamaları %12.3'ünü oluşturmuştur. Yerli turist harcamalarının 2016 yılında %1.1 ve 2026 yılına kadarki dönemde %1.5 civarında artması beklenirken, yabancı turist harcamalarının 2016'da %2.2 ve 2026 yılına kadarki dönemde ise %4.2 civarında artış göstereceği tahmin edilmektedir.

For 2016, the estimated tourism data of the Germany as another main market of our country is as in the following: (www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/country-reports/#undefined:Access Date:01.07.2016). As of 2015, the direct contribution of travelling and tourism of Germany in gross domestic product is 3.9% of the total gross domestic product. It is expected that this rate will have 2.9% increase in 2016 and 2.7% increase for the term between 2016-2026. There has been direct contribution to 3.010.500 employments by travelling and tourism in 2015 (7% of the overall employment of Germany). It is expected that this rate will increase 0.8% in 2016 and 1.9% in 2026 (8.6% of total employment rate). In 2015, the contribution of travelling and tourism sector in total employment including indirect employment has been 12.2% (5,234,500 employments). It is estimated that this rate will increase 0.2% in 2016 and 1.6% in 2026. While, the share of tourism expenses in 2015 has been 2.7% in total export, it is estimated that this rate will increase 2.2% in 2016 and 4.2% for the term between 2016-2026. The share of travelling and tourism investments in 2015 as of the overall investment has been 4.1%. It is estimated that the tourism and travel related investments will raise 4.1% in 2016 and 2.7% for the next ten years. While, in 2015, the holiday tourism related expenses have directly consisted 80% of gross domestic product of Germany, business trips have consisted 20%. It is estimated that the holiday related expenses will increase 1.1% in 2016 and 1.8% in the term until 2026. It is estimated that the business trips will increase 1.8% in 2016 and 2.3% for the term until 2026. While, the direct contribution of expenses by domestic tourists in gross domestic product has been 87.7% in 2015, the direct contribution of expenses by foreign tourists have consisted 12.3%. It is expected the expenses by domestic tourists will increase 1.1% in 2016 and 1.5% during the term until 2026 and it is estimated that the expenses by foreign tourists will increase 2.2% in 2016 and 4.2% during term until 2026.

Tablo 7: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Toplam Katkısı
Table 7: Overall Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdamına Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
Avusturya	Austria	4.0
İngiltere	Britain	3.8
İspanya	Spain	3.4
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	3.3
Polonya	Poland	3.0
Almanya	Germany	2.9
Fransa	France	2.9
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	2.9
ABD	USA	2.8
İsviçre	Swiss	2.7
İtalya	Italy	2.1
Danimarka	Denmark	0.7

Tablo 8: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı
Table 8: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
İsviçre	Swiss	3.6
Avusturya	Austria	3.5
İspanya	Spain	2.6
İngiltere	Britain	2.3
Fransa	France	2.1
İtalya	Italy	2.0
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	1.9
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	1.8
ABD	USA	1.2
Polonya	Poland	0.9
Almanya	Germany	0.8
Danimarka	Denmark	-0.8

Tablo 9: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Toplam Katkısı
Table 9: Overall Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
İngiltere	Britain	4.0
Avusturya	Austria	3.9
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	3.5
İspanya	Spain	3.5
Fransa	France	3.1
Almanya	Germany	3.1
ABD	USA	3.0
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	2.9
İsviçre	Swiss	2.4
Polonya	Poland	2.4
İtalya	Italy	1.9
Danimarka	Denmark	0.6

Kaynak: World Travel & Tourism Council Travel & Tourism Economic Impact 2016 Germany raporundan derlenmiştir (1-14 arası) /
Source: Compiled from World Travel & Tourism Council Travel & Tourism Economic Impact 2016 Germany report (between 1-14)

Almanya pazarı ülkemiz açısından değerlendirildiğinde, yılın ilk yarısında ülkemizde oluşan terör olayları ve özellikle Alman turistleri hedef alan Sultanahmet bombalı saldırısından sonra, Almanya pazarı ile birlikte onları etkileyen Avrupa pazarında ciddi düşüşler olmuştur. Genel ortalama Avrupa pazarındaki yılın ilk yarısındaki düşüş oranı %40'ı bulmuştur.

Bilindiği gibi Almanya ülkemizin 1. kaynak pazarıdır. Bu nedenle, Almanya'da oluşan bu tür hareketler ülkemiz turizminde ciddi sonuçlara neden olmaktadır. Almanya pazarının diğer Avrupa pazarlarını da etkilediği düşünüldüğünde, Almanya'nın önemi daha iyi anlaşılmaktadır. 2014 yılının ilk 6 ayında, 520.455 turist gelirken, 2015 yılında bu sayı yükselerek 556.649'a ulaşmıştır. Ancak, 2016 yılındaki siyasi ve konjonktürel olaylar sonucunda %38 azalarak 345.714'e düşmüştür. Diğer yan pazarlar da değerlendirildiğinde bu oran, Hollanda'da %39, Avusturya'da %47, Polonya'da %60, Çek Cumhuriyeti'nde %66 olmuştur. Bu dönemde tüm Avrupa'daki düşüş ortalama % 40,26 olarak gerçekleşmiştir.

If, Germany market is taken into consideration for our country, there have been serious decreases influencing the Europe market including Germany after the terror events in our country experienced during the first half of the year and especially the Sultanahmet bomb attack targeting German tourists. In general average, the rate of decrease with regards to the Europe market for the first half of the year has reached up to 40%.

As it is known, Germany is the 1st market of our country. Therefore, any such movements in Germany cause serious results for the economy of our country. If, it is considered that the Germany market affects other markets of Europe, the importance of Germany is understood more. In the first 6 months of 2014, 520.455 tourists had visited our country and this number has increased to 556.649 in 2015. However, due to political and conjunctural incidents in 2016, this number has reduced at 38% and decreased to 345.714. On the other hand, if the other sub markets are considered, this rate has been 39% for the Netherlands, 47% for Austria, 60% for Poland and 66% for the Czech Republic. During this term the overall decrease of Europe has been approximately 40.26%.

1.1.8. Ülkemiz Açısından Turizm Hareketleri

1.1.8. Tourism Activities with regards to our Country

Ülkemiz açısından 2016 yılı itibariyle turizm ile ilgili tahmini veriler ise şu şekildedir (www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/country-reports/#undefined; Erişim Tarihi: 01.07.2016); 2015 yılı itibariyle ülkemizde seyahat ve turizmin gayri safi hasılaya doğrudan katkısı toplam gayri safi hasılanın %5'i şeklinde gerçekleşmiştir. Bu oranın 2016 yılında %0.2 oranında artması beklenmektedir. 2015 yılında seyahat ve turizm doğrudan 600.000 işe olanak sağlamıştır (Toplam istihdamın % 2.3'ü). Bu durumun 2016 yılında % 0.2 dolayında azalma göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında seyahat ve turizm dolaylı istihdam da dahil olmak üzere toplam istihdamın % 8.3'ünü sağlamıştır (2.193.000 iş). Bu durumun 2016 yılında %0.7 oranında artış göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında ülkemizde ziyaretçi harcamalarının toplam ihracattaki payı %17.7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Bu oranın 2016 yılında %2.3 dolayında azalma göstermesi beklenmektedir. 2015 yılı itibariyle seyahat ve turizme yapılan yatırımların oranı toplam yatırımlar içerisinde %9.9 olarak gerçekleşmiştir. Bu oranın 2016 yılında %2.7 dolayında azalma göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında ülkemizde tatil ile ilgili harcamalar doğrudan gayrisafi hasılanın %81.6'sını oluştururken, iş seyahatlerinin payı %18.4 şeklinde olmuştur. 2016 yılında tatil turizmiyle ilgili harcamaların % 0.2 dolayında azalması, buna karşılık iş seyahatlerinin de %3.9 dolayına artış göstermesi beklenmektedir. 2015 yılında yerli ziyaretçi harcamalarının gayrisafi hasılaya doğrudan katkısı %45.3 iken, yabancı ziyaretçi harcamaları %54.7'sini oluşturmuştur. Yerli turist harcamalarının 2016 yılında %3.9 seviyesinde artış göstermesi beklenirken, yabancı ziyaretçi harcamalarının %2.3 seviyesinde azalma göstereceği tahmin edilmektedir.

With regards to our country, the estimated tourism data for 2016 is as in the following: (www.wttc.org/research/economic-research/economic-impact-analysis/country-reports/#undefined; Access Date: 01.07.2016). As of 2015, the direct contribution of travelling and tourism of our country in gross domestic product is 5% of the total gross domestic product. It is expected that this rate will increase 0.2% in 2016. There has been direct contribution to 600,000 employments by travelling and tourism in 2015 (2.3% of the overall employment). It is predicted that this number will decrease at 0.2% in 2016. In 2015, the contribution of travelling and tourism sector in total employment including indirect employment has been 8.3% (2,193,000 employments). It is predicted that this number will increase at 0.7% in 2016. In 2015, the share of tourist expenses of our country in total export has been 17.7%. It is predicted that this rate will decrease at 2.3% in 2016. The rate of investment made into travelling and tourism sector in overall investments of 2015 has been 9.9%. It is predicted that this rate will decrease at 2.7% in 2016.

While, the holiday related expenses have been 81.6% of the direct gross domestic product of our country, the share of business trips has been 18.4%. It is estimated that the expenses related with holiday tourism will decrease 0.2% in 2016 while the business trips will show an increase at 3.9%. While, the direct contribution of expenses by domestic tourists in gross domestic product has been 45.3% in 2015, the direct contribution of expenses by foreign tourists have consisted 54.7%. It is expected that the expenses by domestic tourists will increase 3.9% in 2016 while the expenses by foreign tourists will decrease 2.3% for the same year.

Tablo 10: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Doğrudan Katkısı
Table 10: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
Malta	Malta	5.1
Lübnan	Lebanon	4.8
Kıbrıs	Cyprus	4.3
İspanya	Spain	3.4
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	3.3
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	2.9
Fransa	France	2.9
İtalya	Italy	2.1
Fas	Morocco	2.0
Mısır	Egypt	0.7
Türkiye	Turkey	0.2
Yunanistan	Greece	-0.5
Tunus	Tunisian	-1.0

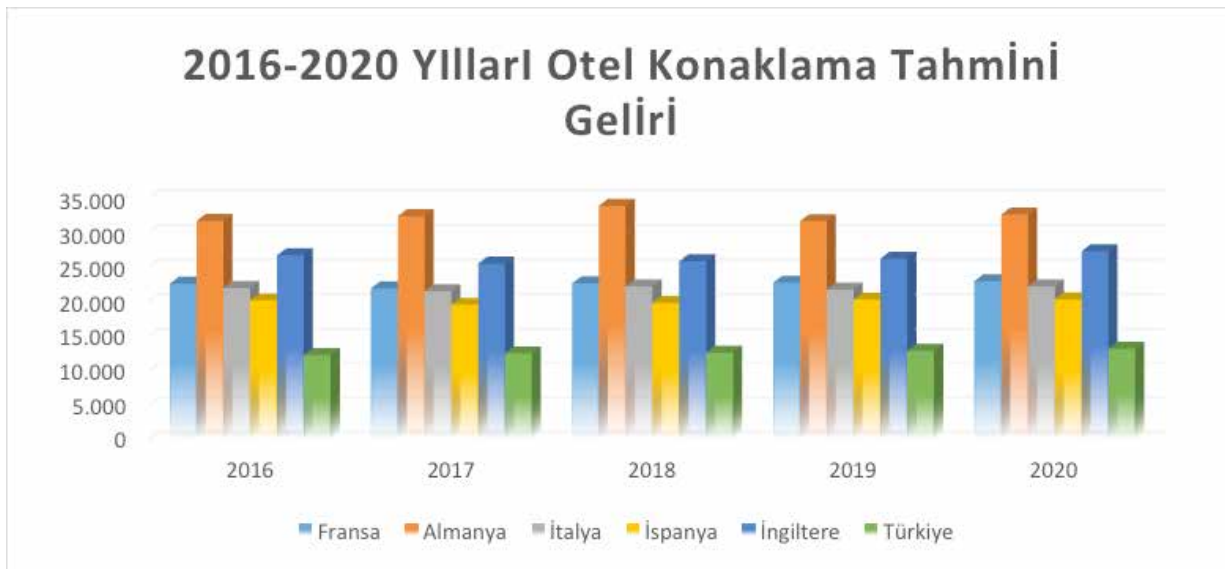
Tablo 11: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı
Table 11: Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin İstihdama Doğrudan Katkısı	Direct Contribution of Travel and Tourism Industry on Employment	2016 % büyüme 2016 Growth %
Lübnan	Lebanon	4.1
Malta	Malta	2.6
İspanya	Spain	2.6
İtalya	Italy	2.0
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	1.9
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	1.8
Yunanistan	Greece	0.6
Fas	Morocco	0.4
Kıbrıs	Cyprus	-0.1
Türkiye	Turkey	-0.2
Mısır	Egypt	-0.9
Tunus	Tunisian	-1.3

Tablo 12: Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Toplam Katkısı
Table 12: Overall Contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds

Seyahat ve Turizm Endüstrisinin Gayrisafi Hasılaya Toplam Katkısı	Total contribution of Travel and Tourism Industry on Gross Proceeds	2016 % büyüme 2016 Growth %
Lübnan	Lebanon	5.3
Malta	Malta	4.4
Kıbrıs	Cyprus	4.4
DÜNYA ORTALAMASI	WORLD AVERAGE	3.5
İspanya	Spain	3.5
AVRUPA ORTALAMASI	EUROPE AVERAGE	2.9
Fas	Morocco	2.0
İtalya	Italy	1.9
Türkiye	Turkey	1.1
Mısır	Egypt	1.0
Tunus	Tunisian	-0.9
Yunanistan	Greece	-1.8

Kaynak: World Travel & Tourism Council Travel & Tourism Economic Impact 2016 Turkey raporundan derlenmiştir (1-14 arası) /
Source: Compiled from World Travel & Tourism Council Travel & Tourism Economic Impact 2016 Turkey report (between 1-14)

Şekil 1: 2016-2020 Yılları Otel Konaklama Tahmini Geliri
Figure 1: Estimated Hotel Accommodation Income for 2016-2020

2. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM VERİLERİ

CHAPTER 2: TOURISM DATA OF TURKEY

2.1. TÜRKİYE'NİN SON 25 YILDA TURİZMDEKİ İSTİKRARI

2.1. TOURISTIC STABILITY OF TURKEY IN THE LAST 25 YEARS

Tablo 13: Türkiye'nin Son 25 Yılda Turizmdeki İstikrarı (Aylara göre Türkiye'ye gelen turist sayıları)
Table 13: Touristic Stability of Turkey in the Last 25 Years (as of the number of tourists visited Turkey in each month)

YILLAR YEARS	OCAK JANUARY	ŞUBAT FEBRUARY	MART MARCH	NİSAN APRİL	MAYIS MAY	HAZİRAN JUNE
1991	157 674	157 123	284 039	376 502	502 029	517 785
1992	208 740	255 040	337 582	579 022	739 918	727 002
1993	211 573	273 666	343 780	578 292	797 637	682 401
1994	267 658	301 811	394 107	468 550	644 589	671 333
1995	274 680	302 407	368 195	535 462	732 394	810 419
1996	283 616	324 910	537 452	556 109	874 942	902 015
1997	300 872	314 306	555 204	639 819	1 020 894	1 045 987
1998	346 183	371 526	476 756	642 332	986 237	1 062 961
1999	359 046	371 727	409 483	426 558	691 313	784 642
2000	333 915	354 487	435 158	721 128	986 376	1 079 148
2001	359 320	404 653	547 365	884 805	1 231 562	1 387 955
2002	306 597	426 405	675 687	852 930	1 325 752	1 457 615
2003	363 983	481 252	499 663	669 288	1 146 309	1 510 951
2004	533 694	607 854	784 107	1 104 270	1 799 130	1 898 435
2005	700 469	696 643	1 107 348	1 348 264	2 302 389	2 402 912
2006	667 337	626 565	921 892	1 372 922	1 918 809	2 368 628
2007	714 425	787 048	1 099 960	1 520 954	2 287 645	2 774 076
2008	782 786	896 482	1 305 297	1 647 903	2 748 564	3 305 832
2009	751 817	898 927	1 207 729	1 750 281	2 718 788	3 263 089
2010	809 974	953 848	1 414 616	1 744 628	3 148 337	3 500 024
2011	975 723	1 079 505	1 617 782	2 290 722	3 283 125	3 780 637
2012	981 611	997 571	1 460 563	2 168 715	3 232 926	3 882 592
2013	1 104 754	1 268 440	1 841 154	2 451 031	3 810 236	4 073 906
2014	1 146 815	1 352 184	1 851 980	2 652 071	3 900 096	4 335 075
2015	1 250 941	1 383 343	1 895 940	2 437 263	3 804 158	4 123 109
2016	2 438 293	2 485 411	1 753 045	1 652 511	1 240 633	1 170 333

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

YILLAR YEARS	TEMMUZ JULY	AĞUSTOS AUGUST	EYLÜL SEPTEMBER	EKİM OCTOBER	KASIM NOVEMBER	ARALIK DECEMBER	TOPLAM TOTAL
1991	635 835	761 744	773 458	581 371		366 070	5 517 897
1992	970 394	992 640	861 166	697 642	370 878	336 072	7 076 096
1993	743 819	784 532	692 967	699 415	382 736	309 820	6 500 638
1994	820 386	899 189	773 954	695 471	392 040	341 530	6 670 618
1995	1 008 709	1 070 234	1 054 871	836 025	393 023	340 467	7 726 886
1996	1 106 242	1 153 755	1 117 429	909 397	452 325	395 893	8 614 085
1997	1 206 226	1 404 876	1 297 455	947 462	538 368	417 535	9 689 004
1998	1 288 439	1 460 075	1 209 256	1 035 237	502 638	371 057	9 752 697
1999	931 895	1 079 249	876 261	800 513	435 790	320 808	7 487 285
2000	1 525 718	1 419 244	1 368 538	1 178 481	602 396	423 564	10 428 153
2001	1 776 821	1 601 331	1 440 365	1 065 825	520 962	398 005	11 618 969
2002	1 897 112	1 900 120	1 770 566	1 420 386	662 985	559 873	13 256 028
2003	2 130 949	2 275 055	1 874 329	1 657 726	776 181	643 872	14 029 558
2004	2 591 140	2 492 794	2 125 025	1 842 277	948 815	789 367	17 516 908
2005	3 180 802	2 861 141	2 502 123	2 108 398	1 052 561	861 836	21 124 886
2006	3 109 727	2 905 817	2 267 146	1 713 916	1 020 106	926 968	19 819 833
2007	3 624 156	3 384 065	2 799 276	2 152 908	1 177 475	1 018 923	23 340 911
2008	4 084 764	3 762 136	2 981 044	2 462 497	1 267 996	1 091 376	26 336 677
2009	4 343 025	3 760 372	3 136 010	2 617 193	1 403 740	1 226 143	27 077 114
2010	4 358 275	3 719 180	3 486 319	2 840 095	1 491 005	1 165 903	28 632 204
2011	4 597 475	4 076 783	3 923 546	3 039 754	1 596 295	1 194 729	31 456 076
2012	4 571 389	4 470 202	3 991 415	3 050 981	1 631 647	1 343 220	31 782 832
2013	4 593 511	4 945 999	4 266 133	3 402 460	1 709 479	1 442 995	34 910 098
2014	5214519	5283333	4352429	3439554	1729803	1580041	36 837 900
2015	5480502	5130967	4251870	3301194	1720554	1464791	36 244 632

Kaynak: <http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html> Erişim tarihi: 04/08/2016 <http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler> Erişim tarihi: 05/08/2016 / Source: <http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html> Access date: 04/08/2016 <http://www.tursab.org.tr/tr/turizm-verileri/istatistikler> Access Date: 05/08/2016

Turizm, tüm dünya genelinde olduğu gibi Türkiye’de de sürekli gelişim gösteren bir endüstri olma özelliğini korumaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın verileri incelendiği zaman Türkiye’nin turizm alanında son çeyrek asırda hangi noktalara geldiği görülmektedir. Turizm endüstrisinin başladığı doksanlı yıllarda ülke geneline turistik amaçlı gelen ziyaretçilerin sayısı 5,3 milyon iken 2000’li yıllarda bu rakam 10 milyonları geçmiş. 2010’lu yıllara gelindiğinde artık dünya pazarında önemli bir yer elde etmiş ve 30 milyon rakamlarını geçmiştir. Son gelinen noktada Türkiye, turistlerin destinasyon (tatil yeri) olarak tercih ettikleri ülkeler kategorisinde dünya sıralamasında 6. sıraya yerleşmiştir. Bu istikrar ile devam etmesi ve alternatif turizm kaynakları ile alternatif destinasyonlar üreterek ülkemiz 2020’li yıllarda ziyaretçi sayısı ile dünya sıralamasında ilk 5 ülke arasında olacaktır. Türkiye; Cumhuriyetin 100. Yılında, 2023 hedeflerinde 50 milyon turist, 50 milyar ABD Doları turizm geliri hedeflemektedir Avrupa, Asya ve Afrika gibi üç kıtanın tam ortasında kalan bir konuma sahip olan Türkiye 5 saatlik uçuş mesafesi ile bu üç kıtaya hakim konumdadır. Türkiye önümüzdeki yıllarda yeni havalimanları ve diğer yatırımlarının sonuçlanması ile rakiplerine göre daha avantajlı bir konuma yükselecek ve yabancı ziyaretçi bakımında önemli artışlar gösterecektir. Her ne kadar 2016 yılı turizm açısından kayıp yıl olarak nitelendirilse de Rusya ile düzelen ilişkiler ve yeni pazarlar sayesinde önümüzdeki yıllar turizm açısından daha fazla ziyaretçi ve daha fazla turizm geliri anlamına gelecektir.

As for the entire world, tourism maintains its characteristic to be a continuously developing industry in Turkey. If, the data of the Ministry of Culture and Tourism is analyzed, the point where Turkey has achieved in tourism in the last twenty-five years is seen. While, the number of visitors with touristic purposes used to visit our country in the nineties when the tourism industry began was 5.3 millions, this figure exceeded 10 millions in 2000s and has exceeded 30 millions in 2010s and come to a position which has an important place in world market. At the latest point, Turkey has taken the 6th place with regards to the most preferred touristic destination of the tourists all around the world. If, our country proceeds through that stability and generates alternative tourism resources and alternative destinations, it will easily be among the first 5 countries of the world with its number of visitors. Turkey aims 50 millions of tourists and 50 billions of United States of Dollars tourism income in its 2023 objectives as the 100th anniversary of the Republic. Turkey with a location in the center of three continents as Europe, Asia and Africa is dominant over these three continents with 5 hours of flight distance. Turkey will be at a more advantageous position compared to its competitors by new airports to be established and finalizing other investments in near future and these will cause important increases in number of visitors. Even, 2016 is considered as a lost year in respect of tourism, the improving relations between Turkey and Russia and new markets will mean more tourists and more tourism income for next years.

2.2. TÜRKİYE VE DÖRT İLİN 2016 YILI OCAK VE HAZİRAN AYLARI ARASI VERİLERİ

2.2. THE DATA OF TURKEY AND FOUR PROVINCES FROM JANUARY TO JUNE 2016

2016 yılı Ocak-Haziran döneminde ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı dönemine göre %27,89 azalış göstererek 10.740.226 olmuştur. 2016 yılı Ocak-Haziran döneminde Türkiye'ye gelen 10.740.226 yabancı ziyaretçinin 275.633'ü (%2,57) günübirlikçidir. Ocak-Haziran döneminde Türkiye'ye gelen yabancı ziyaretçilerin en çok giriş yaptıkları sınır kapılarının bağlı olduğu iller sıralamasında ilk 5 il; İstanbul (%41,42; 4 448 448), Antalya (%19,59; 2 104 258), Edirne (%10,87; 1 167 836), Artvin (%9,99; 1 073 290) ve Muğla'dır (%5,34; 573 500). Tablo 14'te görüldüğü üzere 2015 yılına kıyaslandığında Ocak ve Haziran ayları arasında değişim oranları eksi yönde gerçekleşmiştir. Değişim oranlarında en çok gerileme haziran ayında gerçekleşmiştir. 2016 yılı Haziran ayında Ülkemizi ziyaret eden yabancı sayısı geçen yılın aynı ayına göre % 40,86'lık bir azalışla 2.438.293 olmuştur. Haziran ayında ülkemize gelen 2.438,293 yabancı ziyaretçinin 104.038'i (% 4,27) günübirlikçidir.

The number of foreign tourists who have visited our country during the January-June 2016 term has decreased 27.89% compared to the same term of the previous year and been 10.740.226. 275.633 (2.57%) of these 10.740.226 foreign tourists who have visited Turkey during the January-June 2016 term were overnight tourists. The first 5 provinces where these foreign tourists who have visited Turkey during the January-June 2016 term are respectively Istanbul (41.42%; 4 448 448), Antalya (19.59%; 2 104 258), Edirne (10.87%; 1 167 836), Artvin (9.99; 1 073 290%) and Mugla (5.34%; 573 500). As it is seen from Table 14, if the situation is compared with 2015, the change rates for the term between January and June have been negative. The highest regression of the change rates have been experienced in June. The number of foreign tourists who have visited our country in June 2016 has been 2.438.293 with 40.86% decrease. 104.038 (4.27%) of 2.438,293 foreign tourists who have visited our country in June are overnight tourists.

Tablo 14: Türkiye'ye Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı
Table 14: Distribution of Foreign Tourists Visited Turkey as of Years and Months

Aylar	Months	YILLAR / YEARS			% DEĞİŞİM ORANI / RATE OF CHANGE %	
		2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
Ocak	January	1.146,815	1.250,941	1.170,333	9,08	-6,44
Şubat	February	1.352,184	1.383,343	1.240,633	2,30	-10,32
Mart	March	1.851,980	1.895,940	1.652,511	2,37	-12,84
Nisan	April	2.652,071	2.437,263	1.753,045	-8,10	-28,07
Mayıs	May	3.900,096	3.804,158	2.485,411	-2,46	-34,67
Haziran	June	4.335,075	4.123,109	2.438,293	-4,89	-40,86
Temmuz	July	5.214,519	5.480,502		5,10	-100,00
Ağustos	August	5.283,333	5.130,967		-2,88	
Eylül	September	4.352,429	4.251,870		-2,31	
Ekim	October	3.439,554	3.301,194		-4,02	
Kasım	November	1.729,803	1.720,554		-0,53	
Aralık	December	1.580,041	1.464,791		-7,29	
Toplam	Total	36.837,900	36.244,632	10 740 226	-1,61	-70,37
6 Aylık Toplam	6 Months Total	15.238,221	14.894,754	10.740,226	-2,25	-27,89

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 04.08.2016. /

Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, Access Date:04.08.2016.

2016 yılı Ocak-Haziran döneminde Türkiye'ye en çok ziyaretçi gönderen ülkeler sıralamasında Almanya % 13,99 (1 502 949) ile birinci, Gürcistan % 9,67 (1 038 228) ile ikinci, İran % 8,01 (859 954) ile üçüncü sıradadır.

In the January-June 2016 period, the countries with the highest number of tourists visiting Turkey, Germany comes first with 13.99% (1.502.949 tourists), Georgia comes second with 9.67% (1.038.228 tourists) and Iran comes third with 8.01% (859.954 tourists).

Tablo 15: Ülkemize Gelen Yabancıların Milliyetlere Göre Dağılımı - İlk 3 Ülke

Table 15: Distribution of Foreign Tourists of Our Country According to the Their Nationalities - the First 3 Countries

Ülkeler	Countries	2016*	MİL.PAY RATE OF NATIONALITY	2015	MİL.PAY RATE OF NATIONALITY	2014	MİL.PAY RATE OF NATIONALITY
Almanya	Germany	1 502 949	13,99	2 109 763	14,16	1 901 523	12,48
Gürcistan	Georgia	1 038 228	9,67	825 378	5,54	805 782	5,29
İran	Iranian	859 954	8,01	809 790	5,44	749 802	4,92
Diğer	Other	7 339 095	68,33	11 149 823	74,86	11 781 114	77,31
Genel Toplam	Overall Total	10 740 226	100,00	14 894 754	100,00	15 238 221	100,00

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 04.08.2016. /

Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, Access Date:04.08.2016.

Geçici verilere göre; 2016 yılı Ocak-Haziran döneminde ülkemize giriş yapan vatandaş ziyaretçi sayısında geçen yılın aynı dönemine göre %0,44'lük (6.458.908) bir azalış olmuştur. Tablo 16'da görüldüğü üzere 2016 yılında turistlerin çoğunluğu havayolu ile giriş yapmıştır. Havayoluyla giriş yapan turistlerin sayısı 12.004.958'dur.

According to temporary data, there has been 0.44% (6.458.908 tourists) decrease in the number of Turkish citizen tourists visiting our country during the January-June 2016 period compared to the same term of the previous year. As it is seen from Table 16, most of the tourists have come to our country by airlines in 2016. The number of tourists visited our country by airlines is 12.004.958.

Tablo 16: Ocak-Haziran Aylarında Ulaşım Yoluna Göre Ülkemize Giriş Yapan Ziyaretçiler (2014-2016*)
Table 16: The Tourists Visited our Country between January-June according to their Means of Transportation (2014-2016*)

Ocak-Haziran Aylarında Ulaşım Yoluna Göre Ülkemize Giriş Yapan Ziyaretçiler (2014-2016*)
Tourists Visited our Country between January-June according to their Means of Transportation (2014-2016*)

	Toplam / Total			Yabancılar / Foreigners				Vatandaşlar / Citizens			
	2014	2015	Değişim Oranı % 2016/2015 Rate Of Change% 2016/2015	2014	2015	2016*	Değişim Oranı % 2016/2015 Rate Of Change% 2016/2015	2014	2015	2016*	Değişim Oranı % 2016/2015 Rate Of Change% 2016/2015
Havayolu Airline	15 026 134	15 262 269	-21,34	11 112 618	10 985 078	7 455 821	-32,13	3 913 516	4 277 191	4 549 137	6,36
Karayolu Highway	5 237 322	5 101 506	-10,09	3 342 971	3 100 577	2 883 635	-7,00	1 894 351	2 000 929	1 703 095	-14,88
Demiryolu Railway	14 167	13 134	-73,15	12 633	11 864	2 498	-78,94	1 534	1 270	1 029	-18,98
Denizyolu Seaway	961 157	1 005 291	-39,93	769 999	797 235	398 272	-50,04	191 158	208 056	205 647	-1,16
Toplam Total	21 238 780	21 382 200	-19,56	15 238 221	14 894 754	10 740 226	-27,89	6 000 559	6 487 446	6 458 908	-0,44
GünüBirlük Daily	563 478	581 252		562 415	580 156	275 633		1 063	1 096	784	

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 04.08.2016. / Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, Access Date:04.08.2016.

Tablo 17'de Türkiye'ye Ocak-Haziran ayları arasında gelen turistlerin milliyetleri bazında 2014, 2015 ve 2016 yılları arasında karşılaştırması yer almaktadır. Tabloya göre, Ocak-Haziran arasında 2015 yılına kıyaslandığında en büyük gerilemenin Rus pazarında olduğu görülmektedir. Ocak ve Haziran aylarında Rusların gerileme oranı %87,36'dır. Ocak-Haziran ayları arasında 2014 yılında 1.923.811 Rus turist, 2015 yılında 1.454.618 Rus turist gelirken, 2016 yılında ise bu rakamlar 183.828'e düşmüştür. 2016 yılı için önemli turist pazarlarımızdan olan Alman turistlerin geliş sayısı 1.502.949 ve gerileme oranı %28,76'dır. Bir diğer önemli pazarımız olan İngilizlerin geliş sayısı 693.081 ve gerileme oranı ise %27,07'dir.

The comparison of nationalities of the tourists who have visited our country between January-June in 2014, 2015 and 2016 is given in Table 17. According to this table, it is observed that the highest regression is experienced from the Russian market if compared with 2015. The regression rate of Russian tourists for the term between January and June is 87.36%. While, 1.923.811 Russian tourists visited our country in January-June term of 2014, this number has been 1.454.618 in 2015 and 183.828 in 2016. The number of German tourists as one of the most important tourist markets of our country who have visited our country in 2016 for the same term is 1.502.949 and the regression rate is 28.76%. The number of British tourists who have visited our country in 2016 for the same term is 693.081 and the regression rate is 27.07%.

Tablo 17: Yabancıların Milliyetlerine Göre Karşılaştırılması (Ocak-Haziran)
Table 17: Comparison of Foreign Tourists according to their Nationalities (January-June)

MİLLİYET	NATIONALITY	YILLAR / YEARS			MİLLİYET PAYI (%) RATE OF NATIONALITY (%)			% DEĞİŞİM ORANI RATE OF CHANGE%	
		2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
ALMANYA	GERMANY	1 901 523	2 109 763	1 502 949	12,48	14,16	13,99	10,95	-28,76
AVUSTURYA	AUSTRIA	187 929	164 228	108 244	1,23	1,10	1,01	-12,61	-34,09
BELÇİKA	BELGIUM	239 357	222 814	150 167	1,57	1,50	1,40	-6,91	-32,60
DANİMARKA	DENMARK	163 859	158 943	141 917	1,08	1,07	1,32	-3,00	-10,71
FİNLANDİYA	FINLAND	96 942	104 009	65 902	0,64	0,70	0,61	7,29	-36,64
FRANSA	FRANCE	421 956	327 789	218 950	2,77	2,20	2,04	-22,32	-33,20
HOLLANDA	NETHERLANDS	511 715	483 121	364 466	3,36	3,24	3,39	-5,59	-24,56
İNGİLTERE	BRITAIN	961 130	950 313	693 081	6,31	6,38	6,45	-1,13	-27,07
İRLANDA	IRELAND	42 979	43 959	25 533	0,28	0,30	0,24	2,28	-41,92
İSPANYA	SPAIN	107 828	108 924	52 447	0,71	0,73	0,49	1,02	-51,85
İSVEÇ	SWEDISH	280 034	280 285	153 236	1,84	1,88	1,43	0,09	-45,33
İSVİÇRE	SWISS	140 449	141 048	88 110	0,92	0,95	0,82	0,43	-37,53
İTALYA	ITALY	269 012	216 440	109 207	1,77	1,45	1,02	-19,54	-49,54

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

MİLLİYET	NATIONALITY	YILLAR / YEARS			MİLLİYET PAYI (%) RATE OF NATIONALITY (%)			% DEĞİŞİM ORANI RATE OF CHANGE%	
		2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
İZLANDA	ICELAND	3 533	3 847	1 985	0,02	0,03	0,02	8,89	-48,40
LÜKSEMBURG	LUXEMBOURG	5 501	4 800	2 122	0,04	0,03	0,02	-12,74	-55,79
PORTEKİZ	PORTUGAL	21 358	23 976	13 491	0,14	0,16	0,13	12,26	-43,73
YUNANİSTAN	GREECE	383 882	358 581	283 415	2,52	2,41	2,64	-6,59	-20,96
ÇEK CUM.	CZECH REP.	73 645	74 622	33 314	0,48	0,50	0,31	1,33	-55,36
POLONYA	POLAND	176 391	184 738	85 969	1,16	1,24	0,80	4,73	-53,46
MACARİSTAN	HUNGARY	42 984	51 710	28 438	0,28	0,35	0,26	20,30	-45,00
NORVEÇ	NORWAY	137 505	122 216	74 674	0,90	0,82	0,70	-11,12	-38,90
SLOVAKYA	SLOVAKIA	40 617	46 970	19 748	0,27	0,32	0,18	15,64	-57,96
AVRUPA OECD	EUROPEAN OECD	6 210 129	6 183 096	4 217 365	40,75	41,51	39,27	-0,44	-31,79
A.B.D.	USA	338 067	346 691	254 701	2,22	2,33	2,37	2,55	-26,53
AVUSTRALYA	AUSTRALIA	76 745	109 291	49 634	0,50	0,73	0,46	42,41	-54,59
JAPONYA	JAPAN	79 204	54 962	24 744	0,52	0,37	0,23	-30,61	-54,98
KANADA	CANADA	72 587	76 187	53 753	0,48	0,51	0,50	4,96	-29,45
YENİ ZELANDA	NEW ZELAND	12 551	16 030	7 915	0,08	0,11	0,07	27,72	-50,62
MEKSİKA	MEXICAN	14 794	16 993	10 133	0,10	0,11	0,09	14,86	-40,37
G. KORE	S. KOREA	122 175	126 244	62 397	0,80	0,85	0,58	3,33	-50,57
TOPLAM OECD	TOTAL OECD	6 926 252	6 929 494	4 680 642	45,45	46,52	43,58	0,05	-32,45
ESTONYA	ESTONIA	23 040	27 886	18 907	0,15	0,19	0,18	21,03	-32,20
KARADAĞ	MONTENEGRO	9 870	9 681	8 585	0,06	0,06	0,08	-1,91	-11,32
KOSOVA	KOSOVO	38 623	42 844	45 722	0,25	0,29	0,43	10,93	6,72
MALTA	MALTA	2 751	3 449	2 628	0,02	0,02	0,02	25,37	-23,80
LİTVANYA	LITHUANIAN	48 148	48 065	49 980	0,32	0,32	0,47	-0,17	3,98
G. KIBRIS RUM YÖN.	G. CYPRIOT ADMINISTRATION of SOUTHERN CYPRUS	4 827	3 742	3 404	0,03	0,03	0,03	-22,48	-9,03
LETONYA	LATVIA	25 965	25 478	15 844	0,17	0,17	0,15	-1,88	-37,81
BOSNA HERSEK	BOSNIA HERZEGOVINA	35 868	37 275	29 066	0,24	0,25	0,27	3,92	-22,02
HIRVATİSTAN	CROATIA	20 734	21 049	11 744	0,14	0,14	0,11	1,52	-44,21
SLOVENYA	SLOVENIA	18 010	18 669	9 851	0,12	0,13	0,09	3,66	-47,23
SİRBİSTAN	SERBIA	76 125	73 612	52 917	0,50	0,49	0,49	-3,30	-28,11
MAKEDONYA	MACEDONIA	70 863	76 312	65 905	0,47	0,51	0,61	7,69	-13,64
ARNAVUTLUK	ALBANIA	30 828	32 757	33 448	0,20	0,22	0,31	6,26	2,11
BULGARİSTAN	BULGARIA	767 383	828 418	783 429	5,04	5,56	7,29	7,95	-5,43
ROMANYA	ROMANIA	185 125	187 768	163 309	1,21	1,26	1,52	1,43	-13,03
DIĞER AVRUPA ÜLKELERİ	OTHER EUROPEAN COUNTRIES	1 047	935	578	0,01	0,01	0,01	-10,70	-38,18
TOPLAM AVRUPA	TOTAL EUROPE	7 569 336	7 621 036	5 512 682	49,67	51,17	51,33	0,68	-27,66
AZERBAIJAN	AZERBAIJAN	271 693	265 639	238 619	1,78	1,78	2,22	-2,23	-10,17
BELARUS (B. RUSYA)	BELARUS (W. RUSSIA)	85 497	81 601	37 080	0,56	0,55	0,35	-4,56	-54,56
ERMENİSTAN	ARMENIA	27 152	18 524	15 650	0,18	0,12	0,15	-31,78	-15,52
GÜRCİSTAN	GEORGIA	805 782	825 378	1 038 228	5,29	5,54	9,67	2,43	25,79
KAZAKİSTAN	KAZAKHISTAN	177 696	175 678	86 324	1,17	1,18	0,80	-1,14	-50,86
KIRGIZİSTAN	KYRGYZSTAN	43 052	45 834	44 367	0,28	0,31	0,41	6,46	-3,20
MOLDOVA CUM.	MOLDOVA REP.	52 571	65 088	59 975	0,34	0,44	0,56	23,81	-7,86
ÖZBEKİSTAN	UZBEKISTAN	67 966	67 833	56 289	0,45	0,46	0,52	-0,20	-17,02
RUSYA FED.	RUSSIA FED.	1 923 811	1 454 618	183 828	12,62	9,77	1,71	-24,39	-87,36
TACİKİSTAN	TAJKISTAN	16 332	16 169	11 013	0,11	0,11	0,10	-1,00	-31,89

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

MİLLİYET	NATIONALITY	YILLAR / YEARS			MİLLİYET PAYI (%) RATE OF NATIONALITY (%)			% DEĞİŞİM ORANI RATE OF CHANGE%	
		2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
TÜRKMENİSTAN	TURKMENISTAN	77 983	77 471	70 908	0,51	0,52	0,66	-0,66	-8,47
UKRAYNA	UKRAINE	299 258	284 663	414 994	1,96	1,91	3,86	-4,88	45,78
BDT	CIS	3 848 793	3 378 496	2 257 275	25,26	22,68	21,02	-12,22	-33,19
CEZAYİR	ALGERIA	68 537	69 883	73 255	0,45	0,47	0,68	1,96	4,83
FAS	MOROCCO	40 368	45 585	40 529	0,26	0,31	0,38	12,92	-11,09
LİBYA	LIBYA	143 105	129 177	32 349	0,94	0,87	0,30	-9,73	-74,96
SUDAN	SUDAN	4 882	5 456	5 136	0,03	0,04	0,05	11,76	-5,87
MISIR	EGYPT	50 591	46 255	45 781	0,33	0,31	0,43	-8,57	-1,02
TUNUS	TUNISIAN	49 279	50 688	50 363	0,32	0,34	0,47	2,86	-0,64
GÜNEY AFRIKA CUM.	REP. OF SOUTH AFRICA	19 134	21 670	14 095	0,13	0,15	0,13	13,25	-34,96
DIĞ.AFRIKA ÜLKELERİ	OTHER AFRICAN COUNTRIES	46 386	46 987	44 486	0,30	0,32	0,41	1,30	-5,32
TOPLAM AFRIKA	TOTAL AFRICA	422 282	415 701	305 994	2,77	2,79	2,85	-1,56	-26,39
B.A.EMİRLİĞİ	B.A. AMIRATE	20 637	21 334	16 856	0,14	0,14	0,16	3,38	-20,99
BAHREYN	BAHRAIN	10 169	13 824	18 186	0,07	0,09	0,17	35,94	31,55
KATAR	TRAIN	11 020	15 577	14 548	0,07	0,10	0,14	41,35	-6,61
KUVEYT	KUWAIT	51 740	71 766	67 123	0,34	0,48	0,62	38,71	-6,47
IRAK	IRAQ	393 922	397 802	156 855	2,59	2,67	1,46	0,98	-60,57
LÜBNAN	LEBANON	59 726	64 148	67 879	0,39	0,43	0,63	7,40	5,82
ÜRDÜN	JORDAN	51 000	54 362	63 182	0,33	0,36	0,59	6,59	16,22
S.ARBİSTAN	SAUDI ARABIA	140 191	179 377	168 821	0,92	1,20	1,57	27,95	-5,88
K.K.T.C.	K.K.T.C.	98 287	103 562	100 765	0,65	0,70	0,94	5,37	-2,70
İSRAİL	ISRAEL	95 664	71 421	91 783	0,63	0,48	0,85	-25,34	28,51
YEMEN	YEMEN	11 419	10 795	9 317	0,07	0,07	0,09	-5,46	-13,69
DIĞ.BATI ASYA ÜLKELERİ	OTHER WEST ASIA COUNTRIES	535 828	353 635	140 376	3,52	2,37	1,31	-34,00	-60,30
TOP. BATI ASYA	TOTAL WEST ASIA	1 479 603	1 357 603	915 691	9,71	9,11	8,53	-8,25	-32,55
BANGLADEŞ	BANGLADESH	6 434	5 736	5 033	0,04	0,04	0,05	-10,85	-12,26
ÇİN HALK CUM.	PEOPLE'S REP. of CHINA	89 769	144 798	86 058	0,59	0,97	0,80	61,30	-40,57
ENDONEZYA	INDONESIA	28 868	29 336	24 714	0,19	0,20	0,23	1,62	-15,76
FİLİPİNLER	PHILIPPINES	26 684	35 424	27 802	0,18	0,24	0,26	32,75	-21,52
HİNDİSTAN	INDIA	57 990	63 759	46 878	0,38	0,43	0,44	9,95	-26,48
İRAN	IRANIAN	749 802	809 790	859 954	4,92	5,44	8,01	8,00	6,19
MALEZYA	MALAYSIA	35 236	36 738	27 425	0,23	0,25	0,26	4,26	-25,35
PAKİSTAN	PAKISTAN	22 816	25 183	23 536	0,15	0,17	0,22	10,37	-6,54
SİNGAPUR	SINGAPORE	12 947	12 525	8 491	0,08	0,08	0,08	-3,26	-32,21
TAYLAND	THAILAND	13 057	14 018	5 876	0,09	0,09	0,05	7,36	-58,08
DIĞ.GÜN.ASYA ÜLK.	OTHER SOUTH ASIAN COUNTRIES	47 215	53 582	64 181	0,31	0,36	0,60	13,49	19,78
TOP.GÜN.ASYA	TOTAL SOUTH ASIA	1 090 818	1 230 889	1 179 948	7,16	8,26	10,99	12,84	-4,14
TOPLAM ASYA	TOTAL ASIA	2 570 421	2 588 492	2 095 639	16,87	17,38	19,51	0,70	-19,04
DIĞ. KUZEY AMERİKA ÜLK.	OTHER NORTH AMERICAN COUNTRIES	5 610	7 712	6 841	0,04	0,05	0,06	37,47	-11,29
DIĞ. ORTA AMERİKA ÜLK.	OTH. CENTRAL AMERICA COUNTRY	3 319	4 277	3 230	0,02	0,03	0,03	28,86	-24,48
ARJANTİN	ARGENTINA	20 409	35 039	36 656	0,13	0,24	0,34	71,68	4,61
BREZİLYA	BRAZIL	37 217	41 230	19 830	0,24	0,28	0,18	10,78	-51,90
KOLOMBİYA	COLOMBIA	9 437	12 395	8 945	0,06	0,08	0,08	31,34	-27,83
ŞİLİ	CHILE	7 132	11 226	6 118	0,05	0,08	0,06	57,40	-45,50
VENEZUELA	VENEZUELAN	3 036	2 786	2 156	0,02	0,02	0,02	-8,23	-22,61

MİLLİYET	NATIONALITY	YILLAR / YEARS		MİLLİYET PAYI (%) RATE OF NATIONALITY (%)				% DEĞİŞİM ORANI RATE OF CHANGE%	
		2014	2015	2016*	2014	2015	2016*	2015/2014	2016/2015
DİĞ.GÜN.AMERİKA ÜLK.	OTHER. SOUTH AMERICA CONTRIES	7 338	9 449	6 586	0,05	0,06	0,06	28,77	-30,30
TOP.GÜN.AMERİKA	TOTAL SOUTH AMERICA	84 569	112 125	80 291	0,55	0,75	0,75	32,58	-28,39
TOPLAM AMERİKA	TOTAL AMERICA	93 498	124 114	90 362	0,61	0,83	0,84	32,75	-27,19
OKYANUSYA	OCEANIAN	273	153	346	0,00	0,00	0,00	-43,96	126,14
MİLLİYETSİZ	UNPATRIOTIC	17 495	20 364	14 651	0,11	0,14	0,14	16,40	-28,05
YABANCI TOPLAM	TOTAL FOREIGN	15 238 221	14 894 754	10 740 226	100,00	100,00	100,00	-2,25	-27,89

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, 04.08.2016. /
Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html>, Access Date:04.08.2016.

2.3. MİLLİYETLERİNE GÖRE İSTANBUL'A GELEN YABANCILAR (OCAK-HAZİRAN 2016)

2.3. THE FOREIGN VISITORS OF ISTANBUL ACCORDING TO THEIR NATIONALITIES (JANUARY-JUNE 2016)

2.3.1. İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçi Verilerinin İncelenmesi (Ocak - Haziran 2016)

2.3.1. Analysis on the Data of Foreign Visitors of Istanbul (January - June 2016)

İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden elde edilen bilgiler kapsamında Atatürk ve Sabiha Gökçen Havalimanları ile Haydarpaşa, Pendik, Zeytinburnu ve Karaköy limanlarından alınan verilere göre 2016 yılı Ocak-Haziran aylarında İstanbul'a gelen yabancı sayısını geçen yıl ile karşılaştığımızda % 22 azalmıştır. En yüksek düşüşlerin yaşandığı ayların Haziran, Nisan ve Mayıs ayları olduğu görülmektedir. Ocak ve Haziran ayları arasında İstanbul'a toplamda 4.441.458 turist gelmiştir. Bu rakam 2015 yılında 5.680.398'dir. İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün sitesinden elde edilen verilere göre, 2016 yılının ilk yarısında, 19 yolcu gemisi toplam 35 kez Karaköy limanına günübirlik ziyaret gerçekleştirmiştir. En fazla geliş yapan ilk iki gemi; 8 sefer ile Malta Bandralı "CELESTYAL CRYSTAL" ve 4 sefer ile Bahama Bandralı "WIND STAR" olmuştur. Bir seferde gelen en çok yolcu ise; Bermuda Bandralı "ROYAL PRINCESS", 09.06.2016 tarihinde 3647 yolcu ile gerçekleşmiştir.

According to the information obtained from the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Istanbul and the data obtained from Atatürk and Sabiha Gokcen Airports and Haydarpaşa, Pendik, Zeytinburnu and Karakoy ports, the number of foreign tourists who have visited Istanbul in the January-June 2016 term has decreased 22% compared to the same term of the previous year. It is observed that the highest decreases have been in June, April and May. During the term between January and June, 4,441,458 tourists have visited Istanbul. This figure was 5,680,398 in 2015. According to the data obtained from the website of the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Istanbul, in the first half of 2016, 19 cruise liners have visited Karakoy port for 35 times for overnight visits. The first two cruise liners with the highest visit has been the Malta registered cruise liner "CELESTYAL CRYSTAL" with 8 visits and the Bahamas registered cruise liner "WIND STAR" with 4 visits. The highest number of visitors come at once has been brought by the Bermuda registered cruise liner "ROYAL PRINCESS" in 09.06.2016 with 3647 passengers.

Tablo 18: İstanbul'a Gelen Yabancı Ziyaretçi Sayıları
Table 18: Number of Foreign Visitors of Istanbul

		2015	2016	2015	2016	2015'e Göre Değişim Oranı (Aylık) According To 2015 Rate Of Change (Monthly)	2015'e Göre Değişim Oranı (Kümülatif) According To 2015 Rate Of Change (Cumulative)
Ocak	January	1.250.941	1.170.333	691.496	692.172	0,1	0,1
Şubat	February	1.383.343	1.240.633	732.202	674.465	-7,9	-4,0
Mart	March	1.895.940	1.652.511	944.931	783.164	-17,1	-9,2
Nisan	April	2.437.263	1.753.045	1.037.506	715.161	-31,1	-15,9
Mayıs	May	3.804.158	2.485.411	1.182.906	869.446	-26,5	-18,6
Haziran	June	4.123.109	?	1.091.357	707.050	-35,2	-21,8
				5.680.398	4.441.458		

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1l%C4%B1-turizm-istatistikleri>, 04.08.2016.
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1l%C4%B1-turizm-istatistikleri>, Access Date: 04.08.2016.

Tablo 19'da İstanbul'a gelen tüm milliyetlerin sayıları ve 2015 yılına kıyasla yapılan karşılaştırmaları yer almaktadır.

Table 19 shows the number of visitors from all nationalities visited Istanbul and the comparisons with 2015.

Tablo 19: İstanbul'a Gelen Yabancılar Tüm Milliyetler
Table 19: The Foreign Visitors of Istanbul All Nationalities

No	ÜLKE İSMİ	COUNTRY NAME	2016 Gelen 2016 Incoming	2015 Gelen 2015 Incoming	Değişim % Change %
1	ALMANYA	GERMANY	463.014	576.161	-19,6
2	İRAN	IRANIAN	356.841	316.989	12,6
3	İNGİLTERE	BRITAIN	187.739	233.161	-19,5
4	ABD	USA	180.391	260.320	-30,7
5	FRANSA	FRANCE	176.613	212.395	-16,8
6	SUUDİ ARABİSTAN	SAUDI ARABIA	155.025	167.676	-7,5
7	UKRAYNA	UKRAINE	150.878	131.673	14,6
8	RUSYA FEDERASYONU	RUSSIAN FEDERATION	129.698	258.027	-49,7
9	HOLLANDA	NETHERLANDS	129.001	139.584	-7,6
10	IRAK	IRAQ	106.801	144.955	-26,3
11	İTALYA	ITALY	94.306	166.109	-43,2
12	AZERBEYCAN	AZERBAIJAN	86.885	109.385	-20,6
13	ÇİN	CHINA	80.321	133.500	-39,8
14	CEZAYİR	ALGERIA	71.859	68.073	5,6
15	KUVEYT	KUWAIT	66.481	71.197	-6,6
16	TÜRKMENİSTAN	TURKMENISTAN	65.803	72.453	-9,2
17	İSVEÇ	SWEDISH	65.152	95.474	-31,8
18	LÜBNAN	LEBANON	60.843	57.900	5,1
19	AVUSTURYA	AUSTRIA	60.836	75.684	-19,6
20	GÜNEY KORE	SOUTH KOREA	58.058	111.598	-48,0
21	BELÇİKA	BELGIUM	57.213	65.993	-13,3
22	ÖZBEKİSTAN	UZBEKISTAN	53.302	63.819	-16,5
23	ÜRDÜN	JORDAN	51.923	47.224	10,0
24	İSVİÇRE	SWISS	51.068	72.024	-29,1
25	TUNUS	TUNISIAN	49.415	49.461	-0,1
26	SURİYE	SYRIA	49.042	125.379	-60,9
27	KAZAKİSTAN	KAZAKHISTAN	48.522	74.600	-35,0
28	YUNANİSTAN	GREECE	48.129	64.943	-25,9
29	KKTC	TRNC	47.890	51.401	-6,8
30	ROMANYA	ROMANIA	45.837	55.014	-16,7
31	İSPANYA	SPAIN	44.724	93.686	-52,3
32	MISIR	EGYPT	44.486	45.191	-1,6
33	İSRAİL	ISRAEL	43.972	40.861	7,6
34	KIRGIZİSTAN	KYRGYZSTAN	41.835	41.770	0,2
35	DANİMARKA	DENMARK	40.256	50.727	-20,6
36	BULGARİSTAN	BULGARIA	39.794	39.741	0,1
37	HİNDİSTAN	INDIA	38.675	56.317	-31,3
38	KANADA	CANADA	38.385	55.678	-31,1
39	FAS	MOROCCO	38.103	42.147	-9,6

No	ÜLKE İSMİ	COUNTRY NAME	2016 Gelen 2016 Incoming	2015 Gelen 2015 Incoming	Değişim % Change %
40	ARJANTİN	ARGENTINA	34.348	30.515	12,6
41	LİBYA	LIBYA	31.807	127.732	-75,1
42	GÜRCİSTAN	GEORGIA	31.125	33.071	-5,9
43	AVUSTRALYA	AUSTRALIA	30.859	69.605	-55,7
44	TAYVAN	TAIWAN	26.843	19.264	39,3
45	MALAZYA	MALAYSIA	26.222	35.160	-25,4
46	KOSOVA	KOSOVO	25.271	23.090	9,4
47	ENDENOZYA	INDONESIA	22.502	25.452	-11,6
48	JAPONYA	JAPAN	21.776	47.757	-54,4
49	POLONYA	POLAND	21.766	28.903	-24,7
50	PAKİSTAN	PAKISTAN	21.694	23.498	-7,7
51	SİRBİSTAN	SERBIA	18.957	25.135	-24,6
52	NORVEÇ	NORWAY	18.951	30.159	-37,2
53	MOLDOVA CUM.	MOLDOVA REP.	18.531	20.541	-9,8
54	FİNLANDİYA	FINLAND	18.080	23.920	-24,4
55	BAHREYN	BAHRAIN	18.018	13.617	32,3
56	AFGANİSTAN	AFGHANISTAN	17.948	7.542	138,0
57	ARNAVUTLUK	ALBANIA	17.926	18.408	-2,6
58	BİRLEŞİK ARAP EMİR.	UNITED ARAB EMIR.	16.616	21.066	-21,1
59	ÇEK CUMHURİYETİ	CZECH REPUBLIC	16.226	20.644	-21,4
60	BOSNA HERSEK	BOSNIA AND HERZEGOVINA	16.175	19.581	-17,4
61	MACARİSTAN	HUNGARY	16.155	25.959	-37,8
62	FİLİPİNLER	PHILIPPINES	16.147	18.432	-12,4
63	BREZİLYA	BRAZIL	15.916	33.645	-52,7
64	İRLANDA	IRELAND	13.928	17.774	-21,6
65	KATAR	TRAIN	13.899	14.956	-7,1
66	BEYAZ RUSYA	BELARUS	12.536	13.712	-8,6
67	GÜNEY AFRIKA	SOUTH AFRICA	12.473	18.827	-33,7
68	MAKEDONYA	MACEDONIA	12.262	13.452	-8,8
69	NİJERYA	NIGERIA	11.954	11.746	1,8
70	HAYMATLOS	STATELESSNESS	11.510	15.577	-26,1
71	PORTAKİZ	PORTUGAL	10.805	18.122	-40,4
72	LİTVANYA	LITHUANIAN	10.638	11.499	-7,5
73	TACİKİSTAN	TAJKISTAN	10.461	14.734	-29,0
74	YEMEN	YEMEN	8.930	10.443	-14,5
75	HIRVATİSTAN	CROATIA	7.907	14.393	-45,1
76	ESTONYA	ESTONIA	7.713	7.487	3,0
77	SLOVAKYA	SLOVENIA	7.706	10.796	-28,6
78	KOLOMBİYA	COLOMBIA	7.153	10.157	-29,6
79	SLOVENYA	SLOVENIA	7.109	11.379	-37,5
80	ERMENİSTAN	ARMENIA	6.996	7.170	-2,4
81	MEKSİKA	MEXICAN	6.887	13.033	-47,2

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

No	ÜLKE İSMİ	COUNTRY NAME	2016 Gelen 2016 Incoming	2015 Gelen 2015 Incoming	Değişim % Change %
82	SİNGAPUR	SINGAPORE	6.836	10.363	-34,0
83	LETONYA	LATVIA	6.591	8.974	-26,6
84	UMMAN	OMAN	5.808	7.634	-23,9
85	FİLİSTİN	PALESTINE	5.476	5.287	3,6
86	MOĞOLİSTAN	MONGOLIA	5.450	5.293	3,0
87	KARADAĞ	MONTENEGRO	5.357	6.427	-16,6
88	YENİ ZELENDA	NEW ZELAND	5.255	11.401	-53,9
89	TAYLAND	THAILAND	4.971	12.776	-61,1
90	SUDAN	SUDAN	4.871	5.213	-6,6
91	BANGLADEŞ	BANGLADESH	4.811	5.530	-13,0
92	ŞİLİ	CHILE	4.462	8.699	-48,7
93	HONKONG	HONG KONG	3.696	8.756	-57,8
94	SENEGAL	SENEGAL	2.788	2.414	15,5
95	KENYA	KENYA	2.687	3.154	-14,8
96	BİRL. MİLLETLER ÖRG.	UNITED NATIONS ORG.	2.666	2.169	22,9
97	KONGO DEMOK. CUM.	CONGO REPUBLIC OF DEMOCRACY	2.656	2.906	-8,6
98	KAMERUN	CAMEROON	2.515	2.708	-7,1
99	KIBRIS RUM KESİMİ	CYPRUS	2.458	2.703	-9,1
100	MALTA	MALTA	2.321	2.888	-19,6
101	ETİYOPYA	ETHIOPIA	2.218	2.106	5,3
102	PERU	PERU	1.849	2.285	-19,1
103	NEPAL	NEPAL	1.780	1.042	70,8
104	VENEZUELLA	VENEZUELA	1.719	2.223	-22,7
105	GANA	GHANA	1.556	1.694	-8,1
106	EKVATOR	EQUATOR	1.462	2.029	-27,9
107	SOMALİ	SOMALIA	1.455	1.486	-2,1
108	UGANDA	UGANDA	1.317	1.281	2,8
109	URUGUAY	URUGUAY	1.146	2.050	-44,1
110	COTE D'IVOİRE	COTE D'IVOİRE	1.133	1.163	-2,6
111	TANZANYA	TANZANIA	1.117	1.353	-17,4
112	SRİ LANKA	SRI LANKA	1.082	1.379	-21,5
113	LÜKSEMBURG	LUXEMBOURG	1.051	2.063	-49,1
114	VİETNAM	VIETNAMESE	1.019	1.959	-48,0
115	MALİ	FINANCIAL	911	688	32,4
116	MORİTANYA	MAURITANIA	784	778	0,8
117	GABON	GABON	744	902	-17,5
118	İZLANDA	ICELAND	743	893	-16,8
119	ZİMBABWE	ZIMBABWE	714	649	10,0
120	SAİNT KİTS VE NEVİS	St. Kitts and Nevis	700	408	71,6
121	MAURITIUS	MAURITIUS	697	753	-7,4
122	KOSTARTİKA	COSTA RICA	678	1.124	-39,7
123	DOMİNİK CUM.	DOMINICAN REP.	675	849	-20,5
124	BURKİNA FASO	BURKINA FASO	668	972	-31,3

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

No	ÜLKE İSMİ	COUNTRY NAME	2016 Gelen 2016 Incoming	2015 Gelen 2015 Incoming	Değişim % Change %
125	NİJER	NIGER	656	526	24,7
126	KÜBA	CUBA	628	680	-7,6
127	ERİTRE	ERITREA	579	568	1,9
128	CİBUTİ	DJIBOUTI	544	453	20,1
129	ANGOLA	ANGOLA	515	952	-45,9
130	KOMOR	KOMER	480	588	-18,4
131	PANAMA	PANAMA	460	527	-12,7
132	PARAGUAY	PARAGUAY	443	484	-8,5
133	BOLİVYA	BOLIVIA	437	501	-12,8
134	GİNE	Gini	417	342	21,9
135	GUETEMALA	GUATEMALA	412	626	-34,2
136	ÇAD	CHAD	400	347	15,3
137	BRUNİ	BRUNI	393	363	8,3
138	KONGO	CONGO	342	360	-5,0
139	BENİN	BENIN	334	307	8,8
140	MOZAMBİK	MOZAMBIQUE	328	211	55,5
141	GAMBIYA	GAMBIA	310	203	52,7
142	HONDURAS	HONDURAS	282	311	-9,3
143	RWANDA	RWANDA	267	235	13,6
144	TRİNİDAD VE TOBAGO	TRINIDAD AND TOBAGO	246	323	-23,8
145	ZAMBIYA	ZAMBIA	243	364	-33,2
146	ELSALVADOR	ELSALVADOR	240	220	9,1
147	JAMEİKA	JAMAICA	240	246	-2,4
148	LİHTEHSAYN	LİHTEHSAYN	224	339	-33,9
149	DOMİNİK	DOMINICAN	207	114	81,6
150	MALDİVE ADALARI	MALDIVES ISLANDS	202	274	-26,3
151	MYAMMAR	MYAMMAR is	193	374	-48,4
152	NİKARUGUA	NİKARUGU TO	176	184	-4,3
153	TOGO	TOGO	169	178	-5,1
154	SIERRA - LEONE	SIERRA - LEONE	166	117	41,9
155	MALAGAZI C.	MALAGASY C.	141	111	27,0
156	NAMİBYA	NAMIBIA	135	152	-11,2
157	BURUNDİ	BURUNDI	129	68	89,7
158	LİBERYA	LIBERIA	105	196	-46,4
159	HAİTİ	HAITI	96	123	-22,0
160	ORTA AFRİKA CUM.	CENTRAL AFRICAN REP.	90	41	119,5
161	KAMBOÇYA	CAMBODIA	86	75	14,7
162	BELİZE	BELIZE	85	62	37,1
163	MACAO	MACAO	84	346	-75,7
164	MALAVİ	MALAWI	75	214	-65,0
165	SAN MARIO	SAN MARIO	71	82	-13,4
166	SEYCHELLES	SEYCHELLES	65	87	-25,3
167	BOSTWANA	BOTSWANA	61	85	-28,2

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

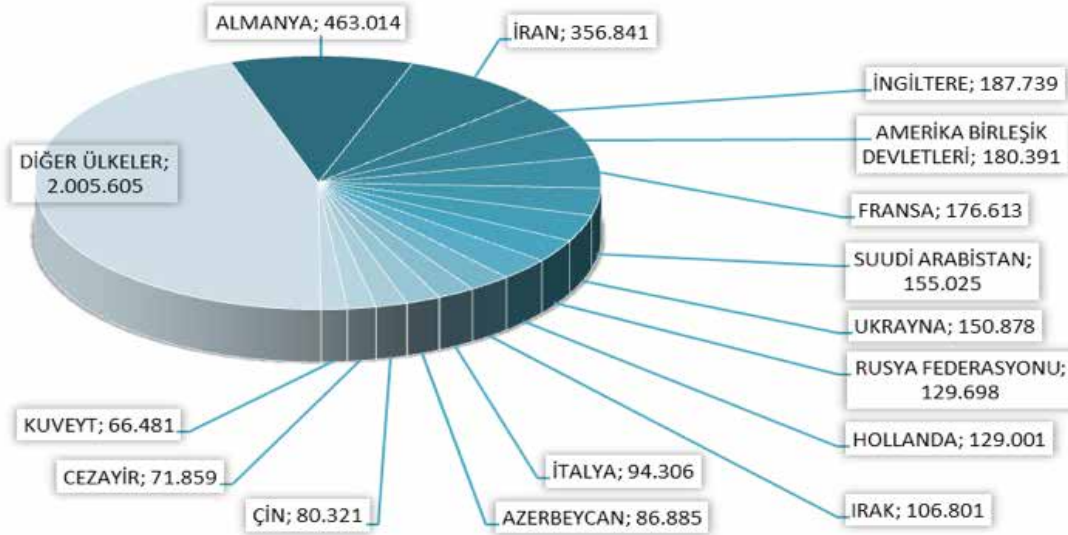
No	ÜLKE İSMİ	COUNTRY NAME	2016 Gelen 2016 Incoming	2015 Gelen 2015 Incoming	Değişim % Change %
168	SURİNAM	SURINAME	60	53	13,2
169	EKVATOR GİNESİ	EQUATORIAL GUINEA	52	37	40,5
170	GİNE - BİSSAU	GUINEA - BISSAU	49	66	-25,8
171	ANDORRA	ANDORRA	49	117	-58,1
172	ANTİGUA VE BARBUDA	ANTIGUA AND BARBUDA	47	13	261,5
173	FİJİ	FIJI	46	45	2,2
174	BARBADOS	BARBADOS	42	48	-12,5
175	GRENADA	GRENADA	42	28	50,0
176	MONACO	MONACO	39	49	-20,4
177	FİLDİŞİ SAHİLİ	IVORY COAST	38	54	-29,6
178	TUVALU	TUVALU	36	7	414,3
179	CAP - VERT	CAP - VERT	34	50	-32,0
180	LESOTO	LESOTHO	34	34	0,0
181	SWAZİLİLAND	SWAZILAND	34	53	-35,8
182	BAHAMA	BAHAMA	34	74	-54,1
183	BHUTAN	BHUTAN	28	8	250,0
184	YUGOSLAVYA	YUGOSLAVIA	26	2.735	-99,0
185	LAO DEMOKRATİK CUM.	LAO DEMOCRATIC REP.	23	44	-47,7
186	VATİKAN	VATICAN	22	4	450,0
187	VANUATU	VANUATU	19	1	1800,0
188	SAİNT VİNCENT VE THE GRENADİNLER	SAINT VINCENT AND THE GRENADINES	18	23	-21,7
189	DOĞU TİMOR	EAST TIMOR	17	5	240,0
190	SAİNT LUCİA	SAINT LUCIA	17	63	-73,0
191	ANGUİLLA	ANGUILLA	15	20	-25,0
192	KUZEY KORE	NORTH KOREA	14	43	-67,4
193	GUYANA	GUANA	13	18	-27,8
194	TONGA	TONGA	12	5	140,0
195	SOLOMON ADALARI	SOLOMON ISLANDS	12	2	500,0
196	SAMOA	SAMOA	11	1	1000,0
197	KİRİBATİ	KIRIBATI	11	5	120,0
198	MARSHALL ADALARI	MARSHALL ISLANDS	11	1	1000,0
199	PAPUA YENİ GİNE	PAPUA NEW GUINEA	11	15	-26,7
200	NAURU	NAURU	10	1	900,0
201	PALAU	PALAU	9	1	800,0
202	MİCRONESİA	MICRONESIA	8	0	-
203	SAO TOME VE PRİNÇİPE	SAO TOME AND PRİNÇİPE	8	13	-38,5
204	WAKE ADASI	WAKE ISLAND	4	6	-33,3
205	BURMA	BURMA	2	0	-
206	TÜRKS VE CAİCOS ADA.	TURKS AND CAICOS ISLANDS.	2	0	-
207	KUZEY MARİAN ADALARI	MARIA NORTH ISLES	2	2	0,0
208	MADAGASKAR	MADAGASCAR	2	0	-
209	GUAM	GUAM	1	0	-
210	TARAFSIZ BÖLGE	NEUTRAL ZONE	1	0	-

No	ÜLKE İSMİ	COUNTRY NAME	2016 Gelen 2016 Incoming	2015 Gelen 2015 Incoming	Değişim % Change %
211	HOLLANDA ANTİLLERİ	NETHERLANDS ANTILLES	1	0	-
212	YENİ KALEDONYA	NEW CALEDONIA	1	1	0,0
213	CEBELİ TARIK	GIBRALTAR	0	14	-100,0
214	BİLİNMEYEN PASAPORT	UNKNOWN PASSPORT	0	3	-100,0
215	ANTARTİKA	ANTARCTICA	0	2	-100,0
216	PORTO RIKO	PORTO RICO	0	2	-100,0
217	ARUBA	ARUBA	0	2	-100,0
218	NORFOLK ADALARI	NORFOLK ISLAND	0	1	-100,0
219	WALLIS VE FUTUNA ADA.	WALLIS AND FUTUNA ISLANDS.	0	1	-100,0
220	FAROE ADALARI	FARO ISLANDS	0	1	-100,0
221	GIBRALTAR	GIBRALTAR	0	1	-100,0

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, 04.08.2016.
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, Access Date: 04.08.2016.

2016 yılı ilk yarısında İstanbul'a gelen yabancıların toplamdaki yüzdeleri şu şekildedir: Almanlar %10.4, İranlılar %8.0, İngilizler %4.2, Amerikalılar %4.1, Fransızlar %4.0, Suudi Arabistanlılar %3.5, Ukraynalılar %3.4, Ruslar %2.9, Hollandalılar %2.9, Iraklılar %2.4, İtalyanlar %2.1, Azeriler %2.0, Çinliler %1.8, Cezayirli %1.6, Kuveytli %1.5, diğer ülkeler 45,2.

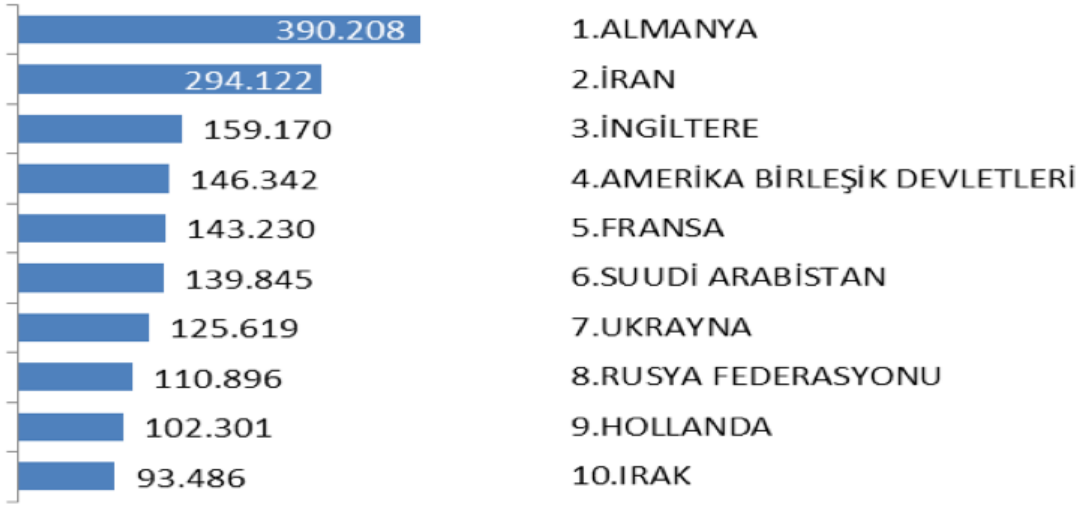
The rates of foreign tourists who have visited Istanbul in the first half of 2016 are as in the following: Germans 10.4%, Iranians 8.0%, British 4.2%, Americans 4.1%, French 4.0%, Saudi Arabians 3.5%, Ukrainians 3.4%, Russians 2.9%, Dutch 2.9%, Iraqis 2.4%, Italians 2.1%, Azerbaijanis 2.0%, Chinese 1.8%, Algerians 1.6%, Kuwaitis 1.5% and other countries 45,2%.

Şekil 2: Milliyetlerine Göre İstanbul'a Gelen Yabancılar
Figure 2: Foreign Tourists of Istanbul according to their Nationalities

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, 04.08.2016.
Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, Access Date: 04.08.2016.

2016

Şekil 3: 2016 Ocak-Haziran Ayında Ülkemize Gelen İlk 10 Ülke
Figure 3: The First Top 10 Countries Visited our Country in January-June 2016

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, 04.08.2016.
 Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, Access Date: 04.08.2016.

Tablo 20'de İstanbul'a gelen toplam ziyaretçi sayısı, Arap ülkelerinden gelen ziyaretçi sayısı ve bunların oranı görülmektedir. Görüldüğü üzere her geçen yıl bu oran artmaktadır. 2011 yılından bu yana İstanbul'a gelen yabancı ziyaretçiler içerisinde Arap ülkelerinden gelenlerin oranı %11'den %20'lere çıkmıştır.

In Table 20, the total number of tourists visited Istanbul and the number of visitors from Arab countries and their rates are seen. As it is seen, this rate is increasing every year. The rate of visitors of Istanbul from Arab countries has increased from 11% to 20% since 2011.

Tablo 20: Arap Ülkelerinden Gelen Ziyaretçi Sayısı (Ocak-Haziran)
Table 20: Number of Visitors from Arab Countries (January-June)

		2011	2012	2013	2014	2015	2016 *
İstanbul	Istanbul	8.057.879	9.381.670	10.474.867	11.842.983	12.414.677	4.441.458
Arap Ülkeleri	Arab Countries	910.360	1.371.092	1.675.337	2.126.641	2.534.324	798.551
ORAN:	RATE:	11,3	14,6	16,0	18,0	20,4	18,0

Kaynak: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, 04.08.2016.
 Source: <http://www.istanbulkulturturizm.gov.tr/tr/turizm-istatistik/2016-y%C4%B1%C4%B1-turizm-istatistikleri>, Access Date: 04.08.2016.

2.3.2. Antalya'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak-Temmuz)

2.3.2. Distribution of foreign visitors coming to Antalya in terms of nationalities and years (January-July)

Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden elde edilen veriler ışığında Ocak ila Temmuz aylarında Antalya'ya 2016 yılında toplam 3.344.704 ziyaretçi gelmiştir. Bu rakam 2015 yılında 6.314.072 ve 2014 yılında ise 6.735.228 idi. Görüldüğü üzere, Antalya destinasyonuna yönelik gelişlerde 2014 ve 2015 yılına kıyasla çok ciddi bir düşüş yaşanmıştır. Antalya'da en büyük gerileme Rus pazarında gerçekleşmiştir. Tablo 21'de görüldüğü üzere Rus turistlerin gelişlerindeki gerileme oranı %97,01'dir. Rus turistlerin 2016 yılı içinde milliyet payı %1,60'a düşmüştür. 2015 yılı rakamlarına bakıldığında düşüşün bilançosu daha iyi anlaşılmaktadır. 2015 yılında Rusların Ocak ve Temmuz ayları arasında toplam milliyetler içindeki payı %27,21 ve 2014 yılı içinde ise %33,19 idi. 2014 yılında Ocak ve Temmuz aylarında 2.154.532 Rus turist gelirken, 2015 yılında ise 1.645.680 Rus turist Antalya'ya gelmiştir. 2016 yılında ise maalesef Rus turist sayısı Ocak-Temmuz ayları arasında 49.188 olmuştur. Alman turistlerde yine %32,79 gerileme görülmektedir. 2015 yılında 1.581.422 Alman turist Antalya'ya gelirken, 2016 yılında ise bu rakam 1.062.821 olmuştur. Almanların Ocak-Temmuz ayları arasında Antalya'ya gelen turistlerin içindeki milliyet payı ise %34,48'dir. Hollandalı turistlerde 2016 yılı Ocak-Temmuz ayları arasında %32,45 gerileme gerçekleşirken, İngiliz turistlerde de %22,15 gerileme gerçekleşmiştir. Tablo 21'de görüldüğü üzere ise Ukraynalı turistlerde artış yaşanmıştır. 2015 yılında Antalya'ya 169.967 Ukraynalı turist gelirken, 2016 yılında 318.129 turist gelmiştir. Ukraynalı turistlerin 2016 yılı içindeki milliyet payı ise %10,32'dir. 2015 yılında 45.369 olarak gerçekleşen İsrail turist gelişleri de artarak 2016 yılında 75.820 olmuştur.

According to the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Antalya, 3.344.704 tourists have come to Antalya between January-June 2016. This number was 6.314.072 in 2015 and 6.735.228 in 2014. As it is seen, there has been a serious decrease in visits to Antalya destination compared to the same term for 2014 and 2015. The highest regression of Antalya has been experienced from the Russian market. As it is seen from the Table 22 the regression rate for the visits of Russian tourists is 97.01%. The nationality rate of Russian tourists in 2016 has decreased to 1.60%. If, the figures of 2015 are taken into consideration, the results of this decrease are recognized better. The share of Russian tourists among all other nations for the term between January and July 2015 has been 27.21% in 2015 and 33.19% in 2014. While, 2.154.532 Russian tourists visited Antalya during January-July 2014, in 2015 1.645.680 Russian tourists have visited the city. Unfortunately, the number of Russian tourists visited the city in between January-July 2016 has only been 49.188. There is also a regression for the German tourists at 32.79%. While, 1.581.422 German tourists have visited Antalya in 2015, this number has only been 1.062.821 in 2016. The nationality rate of Germans within the tourists visited Antalya in between January-July is 34.48%. While, there has also been a regression for the Dutch tourists for the January-July 2016 term at 32.45%, this regression for the British tourists has been 22.15%. As it is seen from the table, there has been an increase for the Ukrainian tourists. While, 169.967 Ukrainian tourists have visited Antalya in 2015, 318.129 tourists have come to the city in 2016. The nationality rate of Ukrainian tourists in 2016 is 10.32%. The number of Israeli tourists which has been 45.369 in 2015 has also increased and become 75.820 in 2016.

Tablo 21: Antalya'ya Gelen Ziyaretçilerin Sayısı ve Milliyetlerine Göre Dağılımı (Ocak- Temmuz 2016)

Table 21: Distribution of foreign visitors coming to Antalya in terms of nationalities and numbers (January-July)

Milliyetler	Nationalities	2015 YILI / 2015 Year		2016 YILI / 2016 Year		2015-2016 YILI / 2015-2016 Year	
		Ocak - Temmuz Dönemi / January-July Period	Milliyet Payı (%)	Ocak - Temmuz Dönemi / January-July Period	Milliyet Payı (%)	Karşılaştırması / Comparison	Oransal Değişim (%)
		ZİYARETÇİ SAYISI	MİLLİYET PAYI (%)	ZİYARETÇİ SAYISI	MİLLİYET PAYI (%)	SAYISAL DEĞİŞİM	ORANSAL DEĞİŞİM (%)
		Number of Visitors	Nationality Share (%)	Number of Visitors	Nationality Share (%)	Digital Change	Proportional Change (%)
Almanya	Germany	1 581 422	26,15	1 062 821	34,48	- 518 601	-32,79
Ukrayna	Ukraine	169 967	2,81	318 129	10,32	148 162	87,17
Hollanda	Netherlands	307 810	5,09	207 926	6,75	- 99 884	-32,45
İngiltere	Britain	255 875	4,23	199 211	6,46	- 56 664	-22,15
Danimarka	Denmark	137 135	2,27	123 833	4,02	- 13 302	-9,70
İsveç	Swedish	201 108	3,33	94 112	3,05	- 106 996	-53,20
Belçika	Belgium	150 296	2,49	87 284	2,83	- 63 012	-41,93
İsrail	Israel	45 369	0,75	75 820	2,46	30 451	67,12
Kazakistan	Kazakhstan	171 759	2,84	71 579	2,32	- 100 180	-58,33
Norveç	Norway	128 685	2,13	70 530	2,29	- 58 155	-45,19
İran	Iranian	71 644	1,18	65 986	2,14	- 5 658	-7,90
Polonya	Poland	145 042	2,40	55 667	1,81	- 89 375	-61,62
Romanya	Romania	53 851	0,89	52 455	1,70	- 1 396	-2,59
Finlandiya	Finland	79 698	1,32	49 983	1,62	- 29 715	-37,28

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

Milliyetler	Nationalities	2015 YILI / 2015 Year		2016 YILI / 2016 Year		2015-2016 YILI / 2015-2016 Year	
		Ocak - Temmuz Dönemi / January-July Period		Ocak - Temmuz Dönemi / January-July Period		Karşılaştırması / Comparison	
		ZİYARETÇİ SAYISI Number of Visitors	MİLLİYET PAYI (%) Nationality Share (%)	ZİYARETÇİ SAYISI Number of Visitors	MİLLİYET PAYI (%) Nationality Share (%)	SAYISAL DEĞİŞİM Digital Change	ORANSAL DEĞİŞİM (%) Proportional Change (%)
Avusturya	Austria	116 173	1,92	49 789	1,62	- 66 384	-57,14
Rusya Federasyonu	Russian Federation	1 645 680	27,21	49 188	1,60	-1 596 492	-97,01
İsviçre	Swiss	93 326	1,54	44 144	1,43	- 49 182	-52,70
Litvanya	Lithuanian	37 938	0,63	40 102	1,30	2 164	5,70
Belarus (Beyaz Rusya)	Belarus (W. Russia)	84 173	1,39	33 259	1,08	- 50 914	-60,49
Fransa	France	62 923	1,04	28 181	0,91	- 34 742	-55,21
Moldova	Moldova	33 829	0,56	25 528	0,83	- 8 301	-24,54
Çek Cumhuriyeti	Czech Republic	76 006	1,26	23 662	0,77	- 52 344	-68,87
Azerbaycan	Azerbaijan	17 744	0,29	23 193	0,75	5 449	30,71
Slovakya	Slovakia	63 457	1,05	21 293	0,69	- 42 164	-66,44
Kosova	Kosovo	19 465	0,32	20 971	0,68	1 506	7,74
Ürdün	Jordan	7 658	0,13	15 280	0,50	7 622	99,53
Letonya	Latvia	17 736	0,29	13 680	0,44	- 4 056	-22,87
Macaristan	Hungary	34 388	0,57	13 451	0,44	- 20 937	-60,88
Estonya	Estonia	23 548	0,39	12 605	0,41	- 10 943	-46,47
Bosna - Hersek	Bosnia and Herzegovina	12 802	0,21	8 854	0,29	- 3 948	-30,84
Sırbistan	Serbia	26 223	0,43	8 227	0,27	- 17 996	-68,63
İtalya	Italy	16 424	0,27	6 026	0,20	- 10 398	-63,31
Bulgaristan	Bulgaria	8 975	0,15	5 907	0,19	- 3 068	-34,18
ABD	USA	7 514	0,12	3 594	0,12	- 3 920	-52,17
Hindistan	India	2 922	0,05	3 288	0,11	366	12,53
Yunanistan	Greece	2 657	0,04	2 180	0,07	-477	-17,95
Kırgızistan	Kirghizstan	3 613	0,06	2 180	0,07	- 1 433	-39,66
İspanya	Spain	3 209	0,05	1 737	0,06	- 1 472	-45,87
Portekiz	Portugal	2 641	0,04	1 170	0,04	- 1 471	-55,70
Çin	China	2 124	0,04	1 085	0,04	- 1 039	-48,92
Suriye	Syria	3 419	0,06	596	0,02	- 2 823	-82,57
Suudi Arabistan	Saudi Arabia	594	0,01	547	0,02	- 47	-7,91
Güney Kore	South Korea	721	0,01	414	0,01	- 307	-42,58
Mısır	Egypt	528	0,01	339	0,01	- 189	-35,80
Katar	Qatar	45	0,00	8	0,00	- 37	-82,22
Diğer Milliyetler Toplamı	Total Other Nationalities	119 761	1,98	86 582	2,81	- 33 179	-27,70
Yabancı Ziyaretçiler Toplamı	Total Foreign Visitors	6 047 877	100,00	3 082 396	100,00	-2 965 481	-49,03
Yerli Ziyaretçiler	Domestic Visitors	266 195	4,22	262 308	7,84	- 3 887	-1,46
G E N E L T O P L A M	OVERALL TOTAL	6 314 072		3 344 704		-2 969 368	-47,03

Kaynak: Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden elde edilmiştir.
Source: Obtained from the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Antalya.

2.3.3. Muğla'ya Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak-Haziran-2016)

2.3.3. Distribution of foreign visitors coming to Mugla in terms of nationalities and years (January-June 2016)

Muğla Emniyet Müdürlüğü Pasaport Şube Müdürlüğü ve Havalimanları Yer Hizmet Kuruluşları ile Liman Başkanlıklarından alınan bilgiler ışığında Muğla İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüce hazırlanan istatistik raporlarına göre Ocak ve Haziran ayları arasında gelen turist sayılarının toplamında ciddi düşüşler bulunmaktadır. Tablo 22'de görüldüğü üzere, 2015 yılı rakamları ile kıyaslandığında Mart ayı dışında Ocak, Şubat, Nisan, Mayıs, Haziran aylarında ülkemize giren turist rakamları azalmıştır. Avrupa merkezli bir destinasyon olan Muğla ilini en çok İngilizlerin tercih ettiği görülmektedir. Ocak-Haziran ayları arasında toplamda 297.379 İngiliz vatandaş gelmiştir. İngilizleri sırasıyla Almanya (60.609), Hollanda (50.151), Ukrayna (30.167) ve Polonya (16.585) takip etmektedir. 2015 yılı içerisinde Ocak-Haziran ayları arasında Muğla'ya gelen turist sayısı 1.015.990 iken, 2016 yılı arasında Ocak- Haziran ayları arasında gelen turist sayısı 613.923 olmuştur.

According to the data obtained from the Passport Branch Directorate of the Security Directorate of Mugla and the Ground Handling Company of Airlines and the Port Authorities and the statistics reports compiled by the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Mugla, there have been serious decreases in the number of tourists visiting Mugla in between January and June. As it is seen from the Table 22, if the current situation is compared with the figures of 2015, the number of tourists visiting our country in January, February, March, April, May and June has decreased. It is observed that Mugla as an Europe centered destination is mostly preferred by British tourists. 297.379 British citizens have come to the city in total during January-June term. British tourists have been respectively followed by Germans (60.609), Dutch (50.151), Ukrainian (30.167) and Polish tourists (16.585). While, the number of tourists who have visited Mugla during the January-June term of 2015 has been 1.015.990, the number of tourists who have visited the city during the same term of 2016 has been 613.923.

Tablo 22: 2016 Yılı Aylara ve Milliyetlerine Göre Muğla Hudut Kapılarından Ülkemize Giriş Yapan Turistlerin Dağılımları
Table 22: Distribution of Tourists Entered Our Country in 2016 through Border Gates of Mugla according to Months and Nationalities

	Milliyet	Nationality	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Ocak-Haziran Toplam January-June Total
1	Almanya	Germany	1.008	2.461	2.986	8.065	24.774	21.315	60.609
2	Amerika	America	33	31	60	273	3.278	2.159	5.834
3	Avustralya	Australia	6	8	24	210	1.313	923	2.484
4	Avusturya	Austria	22	20	22	136	793	1.077	2.070
5	Azerbaycan	Azerbaijan	0	3	11	1	21	1.139	1.175
6	Belçika	Belgium	14	8	39	2.371	7.906	6.709	17.047
7	Beyazrusya	Belarus	6	1	4	19	273	634	937
8	Bulgaristan	Bulgaria	33	10	28	259	1.301	1.198	2.829
9	Çek Cumhu.	Czech Rep.	2	0	1	35	109	1.121	1.268
10	Danimarka	Denmark	392	979	945	1.165	4.514	7.737	15.732
11	Finlandiya	Finland	10	20	28	74	1.518	1.956	3.606
12	Fransa	France	21	31	83	1.655	4.524	2.367	8.681
13	G.Afrika C.	Rep. of S. Africa	2	0	12	45	127	184	370
14	Hollanda	Netherlands	176	611	477	10.902	22.298	15.687	50.151
15	İngiltere	Britain	427	95	7.770	33.356	117.336	138.395	297.379
16	İran	Iranian	0	4	9	47	106	1.183	1.349
17	İrlanda	Ireland	6	0	58	402	1.503	2.580	4.549
18	İspanya	Spain	4	9	21	69	234	287	624
19	İsrail	Israel	2	16	436	818	325	471	2.068
20	İsveç	Swedish	334	750	1.047	895	2.669	3.613	9.308

	Milliyet	Nationality	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Ocak-Haziran Toplam January-June Total
21	İsviçre	Swiss	99	194	158	387	597	862	2.297
22	İtalya	Italy	25	17	114	245	930	1.873	3.204
23	İzlanda	Iceland	2	0	0	21	54	58	135
24	Japonya	Japan	9	1	10	10	30	34	94
25	Kanada	Canada	11	10	17	85	1.094	549	1.766
26	Kazakistan	Kazakhstan	1	0	2	4	38	43	88
27	Letonya	Latvia	0	0	4	56	269	223	552
28	Litvanya	Lithuanian	4	7	32	184	2.080	2.886	5.193
29	Lübnan	Lebanon	6	2	1	6	143	770	928
30	Lüksemburg	Luxembourg	0	0	0	7	84	57	148
31	Macaristan	Hungary	3	7	6	28	107	209	360
32	Mısır	Egypt	2	0	0	5	30	45	82
33	Norveç	Norway	116	198	162	186	636	1.613	2.911
34	Polonya	Poland	5	22	17	588	5.414	10.539	16.585
35	Portekiz	Portugal	1	3	1	30	196	175	406
36	Romanya	Romania	9	7	23	97	472	2.242	2.850
37	Rusya Fed.	Russian Fed.	19	16	27	81	505	636	1.284
38	Srbistan	Serbia	8	11	9	23	51	97	199
39	Slovakya	Slovakia	1	7	5	15	79	115	222
40	Slovenya	Slovenia	0	0	2	3	20	27	52
41	Suudi Arabistan	Saudi Arabia	2	8	1	4	98	14	127
42	Ukrayna	Ukraine	11	19	39	631	9.373	20.094	30.167
43	Ürdün	Jordan	1	1	23	340	1.139	100	1.604
44	Yeni Zelanda	New Zealand	4	3	7	36	205	262	517
45	Yunanistan	Greece	248	410	785	1.080	1.724	2.168	6.415
46	Diğer	Other	213	72	184	785	3.223	2.360	6.837
	Yabancı Turist	Foreign Tourist	3.298	6.072	15.690	65.734	223.513	258.786	573.093
	Yerli Turist	Domestic Tourist	2.445	2.273	3.653	5.205	12.380	14.874	40.830
	Genel Toplamı	Overall Total	5.743	8.345	19.343	70.939	235.893	273.660	613.923
	2015 Toplamı	Total 2015	3.038	4.345	13.060	92.227	388.179	515.141	1.015.990

Kaynak: <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,156113/milliyetlerine-gore.html>, 03.08.2016.

Source: <http://www.muglakulturturizm.gov.tr/TR,156113/milliyetlerine-gore.html>, Access Date: 03.08.2016.

Tablo 23: Muğla İline Giriş Yapan İlk Beş Ülkenin Dağılımı
Table 23: Distribution of the Tourists of the Top Five Countries Visited Muğla

Milliyet	Nationality	(Ocak-Haziran/2016) - (January- June/2016)
İngiltere	The United Kingdom	297.379
Almanya	Germany	60.609
Hollanda	The Netherlands	50.151
Ukrayna	Ukraine	30.167
Belçika	Belgium	17.047
Diğer	Other	158.570
Toplam	Total	613.923

Tablo 24'te görüldüğü üzere Muğla iline giriş yapan turistlerin gümrük kapısı olarak çoğunluğunun Dalaman ve Milas-Bodrum havalimanını kullandığı görülmektedir. Aylık en çok girişin Haziran ayında yapıldığı görülmektedir.

As it is seen from Table 24, most of the tourists who have visited Mugla have used the customs gates of Dalaman and Milas-Bodrum airports. It is seen that the highest number of entries have been in June.

Tablo 24: Turistlerin Aylara ve Hudut Kapılarına Göre Dağılımı
Table 24: Distribution of Tourists According to Months and Border Gates

	Dalaman Havalimanı Dalaman Airport	Milas-Bodrum Havalimanı Milas-Bodrum Airport	Marmaris Limanı Marmaris Port	Bozburun Limanı Bozburun Port	Bodrum Limanı Bodrum Port	Mantarburnu Limanı Mantarburnu Port	Fethiye Limanı Fethiye Port
Ocak January	609	31	2.841	0	1.490	527	31
Şubat February	19	15	5.984	0	1.544	350	232
Mart March	4.885	1.032	10.439	0	1.860	422	432
Nisan April	33.308	17.178	13.665	17	3.859	1.286	623
Mayıs May	124.419	66.658	9.332	280	11.632	20.037	1.494
Haziran June	148.823	78.162	9.747	1.082	11.884	16.575	2.269
TOPLAM TOTAL	312.063	163.076	52.008	1.379	32.269	39.197	5.081

	Dağça Limanı Dağça Port	Güllük Limanı Güllük Port	Turgut Reis Limanı Turgut Reis Port	Yalıkavak Limanı Yalıkavak Port	Aylık 2016 Monthly 2016	Aylık 2015 Monthly 2015
Ocak January	10	187	10	7	5.743	3.038
Şubat February	0	177	18	6	8.345	4.345
Mart March	16	211	24	22	19.343	13.060
Nisan April	374	223	309	97	70.939	92.227
Mayıs May	274	240	1.219	308	235.893	388.179
Haziran June	1.002	183	3.313	620	273.660	515.141
TOPLAM TOTAL	1.676	1.221	4.893	1.060	613.923	1.015.990

Kaynak: <http://www.muglakulturizm.gov.tr/TR,156116/20162015-karsilastirma.html>, 03.08.2016.

Source: <http://www.muglakulturizm.gov.tr/TR,156116/20162015-karsilastirma.html>, Access Date: 03.08.2016.

2.3.4. İzmir'e Gelen Yabancı Ziyaretçilerin Milliyetlere ve Yıllara Göre Dağılımı (Ocak-Haziran)

2.3.4. Distribution of foreign visitors coming to Izmir in terms of nationalities and years (for January-June)

Tablo 25'te, Ocak-Haziran ayları arasında 2016 yılında İzmir iline sınır kapılarından giriş yapan turistlerin milliyetleri verilmektedir. Ocak-Haziran ayları arasında toplamda 501.022 turist İzmir iline giriş yapmıştır. Tabloda görüldüğü üzere Haziran döneminde İzmir'e giriş yapan turistlerin çoğunluğu Almanya vatandaşlarıdır. Almanya'yı İngiltere, Fransa ve İtalya vatandaşları takip etmektedir. Her dört millet için de haziran ayı için düşüşler görülmektedir. En büyük düşüşlerin Fransız ve İtalyanlarda olduğu görülmektedir.

The nationalities of the tourists entering Izmir during January-June 2016 term from border gates are shown in Table 25. 501.022 tourists have entered Izmir in total in between January-June. As it is seen from Table, most of the tourists who have visited in June Izmir are German nationals. The United Kingdom, France and Italy nationals respectively follow Germany. Regression of these four nations is observed for June. It is observed that the nations with highest decline rates are France and Italy.

Tablo 25: İzmir'e Giriş Yapan Turistlerin Ülkelerine Göre Dağılımı (Ocak-Haziran/ 2016)
Table 25: Distribution of Tourists of Izmir According to their Countries (January-June/ 2016)

Milliyet	Nationality	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Toplam Total
A.B.D.	USA	213	169	198	379	634	1.011	2.604
Almanya	Germany	6867	9199	16022	14967	26653	21.206	94.914
Arjantin	Argentina	10	2	2	3	48	41	106
Arnavutluk	Albania	10	8	24	12	32	19	105
Avustralya	Australia	38	21	27	64	89	180	419
Avusturya	Austria	399	482	576	667	969	932	4.025
Azerbaycan	Azerbaijan	16	27	28	41	51	694	857
B.A.Emirliği	B. A. Emirate	0	0	0	0	9	0	9
Bahreyn	Bahrain	0	0	0	1	1	2	4
Bangladeş	Bangladesh	0	0	0	2	5	1	8
Belarus (B. Rusya)	Belarus (W. Russia)	8	3	8	9	604	1.674	2.306
Belçika	Belgium	178	223	5	1603	3215	3.977	9.201
Bosna Hersek	Bosnia and Herzegovina	4	10	15	24	59	23	135
Brezilya	Brazil	17	11	18	28	43	45	162
Bulgaristan	Bulgaria	180	127	150	225	330	367	1.379
Cezayir	Algeria	2	0	5	15	0	3	25
Çek Cum.	Czech Rep.	10	53	8	21	48	442	582
Çin Halk Cum.	People's Rep. of China	8	15	24	22	55	152	276
Danimarka	Denmark	568	956	1266	957	611	837	5.195
Endonezya	Indonesia	10	32	1	5	16	51	115
Ermenistan	Armenia	0	0	0	1	1	1	3
Estonya	Estonia	1	0	2	1	16	22	42
Fas	Morocco	8	4	18	81	88	43	242
Filipinler	Philippines	80	80	116	94	240	152	762
Finlandiya	Finland	22	18	17	122	377	696	1.252
Fransa	France	205	250	190	1712	1895	3.105	7.357
G. Kıbrıs Rum Yön.	G. Cypriot Adm. Of S. Cyprus	13	39	25	29	41	80	227
G. Kore	S. Korea	164	54	63	58	120	160	619
Güney Afrika Cum.	South Africa REP.	2	1	1	7	36	32	79
Gürcistan	Georgia	12	11	16	8	17	39	103
Hırvatistan	Croatia	9	9	16	38	40	49	161
Hindistan	India	29	40	39	44	128	81	361
Hollanda	Netherlands	1428	2063	1705	7046	6660	5.489	24.391
Irak	Iraq	3	1	6	5	13	13	41
İngiltere	Britain	566	579	1510	1818	9850	8.891	23.214
İran	Iranian	31	21	8787	588	3941	10.186	23.554
İrlanda	Ireland	15	16	16	709	1396	1.454	3.606
İspanya	Spain	18	34	42	76	115	224	509
İsrail	Israel	4	1	0	10	12	92	119
İsveç	Swedish	502	743	1152	917	571	1.200	5.085

TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

Milliyet	Nationality	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Toplam Total
İsviçre	Swiss	304	440	608	1322	989	924	4.587
İtalya	Italy	136	144	154	274	426	522	1.656
İzlanda	Iceland	4	1	2	4	7	10	28
Japonya	Japan	22	12	23	22	38	115	232
K.K.T.C.	K.K.T.C.	860	1275	1061	1429	1521	1.833	7.979
Kanada	Canada	34	41	35	89	235	291	725
Karadağ	Montenegro	1	2	4	2	8	2	19
Katar	Train	0	0	0	0	36	7	43
Kazakistan	Kazakhstan	12	7	8	11	27	38	103
Kırgızistan	Kirghizstan	2	1	7	7	4	11	32
Kolombiya	Colombia	6	0	11	8	29	21	75
Kosova	Kosovo	9	9	6	16	102	24	166
Kuveyt	Kuwait	5	1	3	3	0	2	14
Letonya	Latvia	3	9	10	20	47	19	108
Libya	Libya	1	1	4	2	3	6	17
Litvanya	Lithuanian	3	5	25	27	86	112	258
Lübnan	Lebanon	110	56	7	26	16	25	240
Lüksemburg	Luxembourg	0	0	1	10	12	14	37
Macaristan	Hungary	11	9	5	25	59	109	218
Makedonya	Macedonia	10	11	15	49	46	27	158
Malezya	Malaysia	4	5	2	8	6	7	32
Malta	Malta	0	0	0	1	0	0	1
Meksika	Mexican	7	3	6	17	25	32	90
Mısır	Egypt	4	2	4	25	11	32	78
Milliyetsiz	Unpatriotic	17	6	18	14	21	29	105
Moldova Cum.	Moldova Rep.	3	9	5	4	17	12	50
Norveç	Norway	127	202	302	325	205	648	1.809
Okyanusya	Oceania	0	0	0	0	0	0	0
Özbekistan	Uzbekistan	6	1	2	4	8	5	26
Pakistan	Pakistan	5	6	0	3	21	5	40
Polonya	Poland	120	168	136	222	301	1.544	2.491
Portekiz	Portugal	10	7	14	49	100	61	241
Romanya	Romania	29	25	30	74	108	166	432
Rusya Fed.	Russian Fed.	67	38	73	68	149	157	552
S.Arabistan	Saudi Arabia	4	7	7	8	64	10	100
Sırbistan&Karadağ	Serbia & Montenegro	0	0	0	0	0	0	0
Singapur	Singapore	5	5	3	0	3	9	25
Slovakya	Slovakia	7	18	17	21	208	264	535
Slovenya	Slovenia	9	10	10	28	18	29	104
Sudan	Sudan	0	0	0	0	4	0	4
Suriye	Syria	1827	4	19	4	6	11	1.871
Şili	Chile	1	1	3	3	11	10	29
Tacikistan	Tajikistan	1	0	1	0	4	3	9

Milliyet	Nationality	Ocak January	Şubat February	Mart March	Nisan April	Mayıs May	Haziran June	Toplam Total
Tayland	Thailand	27	0	12	8	24	12	83
Tunus	Tunisian	4	3	5	12	14	39	77
Türkmenistan	Turkmenistan	1	5	5	7	13	4	35
Ukrayna	Ukraine	86	98	121	76	158	195	734
Ürdün	Jordan	11	9	3	10	2	17	52
Venezüella	Venezuela	0	0	1	1	8	3	13
Yemen	Yemen	1	0	0	1	2	1	5
Yeni Zelanda	New Zealand	3	4	5	13	26	42	93
Yunanistan	Greece	780	986	2209	1091	1554	1.847	8.467
Diğer	Other	48	41	54	73	204	254	674
Yabancı Toplam	Total Foreign	16397	18989	37154	37925	66015	73.226	249.706
Yerli	Domestic	32161	32913	35559	43105	55881	51.697	251.316
Genel Toplam	Total Overall	48558	51902	72713	81030	121896	124.923	501.022

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,153828/2016-yili-istatistikleri.html>, 03.08.2016
Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,153828/2016-yili-istatistikleri.html>, Access Date: 03.08.2016

Tablo 26'da görüldüğü üzere İzmir'e 2016 yılında Ocak-Haziran ayları arasında giriş yapan turistlerin aylık dağılımlarına bakıldığında, 2015 yılına kıyasla ciddi düşüşler olduğu görülmektedir. 2015 yılına kıyasla en çok düşüş Haziran (%49,83), Mayıs (%48,73) ve Nisan (%46,86) aylarında gerçekleşmiştir.

As it is seen from Table 26 and the monthly distribution of the number of tourists visited Izmir in between January-June 2016 is taken into consideration, it is observed that there are serious declines compared to the same term of 2015. The highest decline compared to 2015 has been in June (49,83%), May (48,73%) and April (46,86%).

Tablo 26: İzmir'e Gelen Yabancıların Yıllara ve Aylara Göre Dağılımı
Table 26: Distribution of Foreign Tourists Visited Izmir According to Years and Months

AYLAR	MONTHS	Yıllar / Years			% Değişim Oranı / Rate of Change %	
		2014	2015	2016	2015/2014	2016/2015
Ocak	January	22 213	17 851	16 397	-19,64	-8,15
Şubat	February	29 432	25 147	18 989	-14,56	-24,49
Mart	March	36 511	36 269	37 154	-0,66	2,44
Nisan	April	98 621	71 371	37 925	-27,63	-46,86
Mayıs	May	139 695	128 754	66 015	-7,83	-48,73
Haziran	June	158 871	145 968	73 226	-8,12	-49,83
Temmuz	July	229 153	218 103		-4,82	
Ağustos	August	210 341	203 095		-3,44	
Eylül	September	169 873	152 941		-9,97	
Ekim	October	131 250	127 756		-2,66	
Kasım	November	43 707	49 638		13,57	
Aralık	December	24 794	25 028		0,94	
6 Aylık Toplam	Total 6 Months	485 343	425 360	249 706	-12,36	-41,30

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,153828/2016-yili-istatistikleri.html>, 03.08.2016
Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,153828/2016-yili-istatistikleri.html>, Access Date: 03.08.2016

İzmir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden elde edilen sonuçlar dahilinde 2016 Haziran ayında İzmir'e havayolu girişlerinde bir önceki yıla göre % 38,31, denizyolu girişlerinde ise %88,33 oranında bir azalma görülmüştür. Toplam girişlerde %49,83 oranında bir azalma gerçekleşmiş olup, girişlerin %95'ini havayolu, %5'ini denizyolu girişleri oluşturmuştur.

According to the results obtained from the Provincial Directorate of Culture and Tourism of Izmir, the visits to Izmir through airlines in June 2016 has decreased 38.31% and the maritime lines 88.33% compared to the previous year. There has been a decrease at 49.83% in overall visits to the city and 95% of these visits have been through airlines while 5% through maritime lines.

Tablo 27: 2014-2015-2016 Yılları Haziran Ayı Turizm Hareketleri Karşılaştırması
Table 27: Comparison of Tourism Activities in June for the Years 2014-2015-2016

	2013	2014	%	2015	%	2016	%
Havayolu / Airlines	120.270	118.081	-1,82	112.330	-4,87	69.301	-38,31
Denizyolu / Maritime Lines	48.144	40.790	-15,28	33.638	-17,53	3.925	-88,33
TOPLAM / TOTAL	168.414	158.871	-5,67	145.968	-8,12	73.226	-49,83

Kaynak: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,153828/2016-yili-istatistikleri.html>, 03.08.2016.
 Source: <http://www.izmirkulturturizm.gov.tr/TR,153828/2016-yili-istatistikleri.html>, Access Date: 03.08.2016.

2.3.5. Yurt İçinde İkamet Edenlere İlişkin Seyahat Verileri

2.3.5. Travel Data related with the Domestic Residents

TÜİK verilerine göre, yurt içinde ikamet eden ve yurt içi seyahat yapan vatandaşların rakamları Tablo 28'de görüldüğü üzere giderek artmaktadır. 2015 yılına ait toplam rakamlara bakıldığında toplamda 588.786 geceleme yapılmıştır. Ortalama geceleme sayısı 8,3'tür. Ortalama harcama rakamı ise 343 TL'dir. 2016 yılında yaşanan krizler ile yurt içinde seyahat eden yurt içi seyahatçilerin artacağı düşünülmektedir.

According to TUIK (the Turkish Statistics Institute) data, the number of citizens who reside in Turkey and travel in our country has been gradually increasing as seen from Table 28. If, the total figures of 2015 are taken into consideration, there have been 588.786 stays in total. Average number of stay is 8.3. Average expenditure per tourist is 343 TRY. It is considered that the travels of domestic tourists travelling domestically will increase due to the crisis in 2016.

Tablo 28: Yurt İçinde İkamet Edenlerden Yurt İçi Seyahat Yapanların Seyahat ve Geceleme Sayısı İle Harcamaları, 2009-2015

Table 28: The Number of Travels and Stays and Expenditures of the Domestic Residents who Prefer Travelling in Turkey 2009-2015

Yıllar / Years	Seyahat sayısı (Bin) Number of trips (Thousand)	Geceleme sayısı (Bin) Number of overnights (Thousand)	Ortalama geceleme sayısı Average number of overnights	Seyahat harcaması (Bin TL) Expenditures of trips (Thousand TL)	Ortalama harcama (TL) Average expenditures of trips (TL)
2009	60 888	510 961	8,4	12 216 339	201
2010	68 373	555 145	8,1	13 843 504	202
2011	65 854	558 270	8,5	15 641 262	238
2012	64 922	556 803	8,6	16 725 035	258
2013	68 452	557 459	8,1	18 416 817	269
2014	70 894	575 871	8,1	22 601 201	319
2015	71 251	588 786	8,3	24 409 560	343

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist,22.07.2016> / Source: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist,22.07.2016>

TÜİK'ten alınan bilgiler ışığında 2010 ve 2015 yılları arasında yurt dışına yapılan seyahat rakamlarının arttığı görülmektedir. 2015 yılında yurt dışına toplamda 9.256.486 kişi çeşitli amaçlara seyahat etmiştir. Tablo 29'da görüldüğü üzere 2015 yılında en çok gidilen ülkeler Gürcistan, Yunanistan, Bulgaristan, Almanya, İtalya, ABD ve Azerbaycan'dır. 1 milyon 143 bin 377 kişi ile Gürcistan'a, 898 bin 919 ile Yunanistan'a, 659 bin 140 kişi ile Bulgaristan'a ve 477 bin 927 kişi ile Almanya'ya seyahat etmiştir. Türkiye ikametli yurt dışına giden vatandaşların beraberindeki (0-14 yaş grubundaki) kişi sayısı toplama dahildir. "Güney Doğu Asya ülkeleri" "Diğer ülkeler" içinde verilmiştir. TÜİK verilerine göre Türk vatandaşlarının en önemli yurt dışına çıkış nedenini "gezi, eğlence, sportif ve kültürel faaliyet" amaçlı çıkışlar oluşturdu.

According to the information obtained from TUIK, it is observed that the foreign travel figures between 2010 and 2015 have been increasing. In 2015, 9.256.486 people have visited abroad due to various reasons. As it is seen from Table 28, the most visited countries of 2015 are Georgia, Greece, Bulgaria, Germany, Italy, the USA and Azerbaijan. 1 million, 143 thousands and 377 people have visited Georgia, 898 thousands and 919 people have visited Greece, 659 thousands and 140 people have visited Bulgaria and 477 thousands and 927 people have visited Germany. The number of people accompanying the Turkish nationals residing in Turkey and visiting foreign countries (the 0-14 age group) is included in this total. "The Southeastern Asia countries" are included within the scope of "Other Countries". According to the data stated by TUIK, the most important foreign travel reasons of Turkish nationals are "trip, entertainment, sportive and cultural activities"

Tablo 29: Gidilen Ülkelere Göre Yurt Dışına Giden Vatandaşlar 2010-2015
Table 29: Turkish Citizens Visited Foreign Countries 2010-2015

Ülkeler	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Toplam - Total	6 887 489	6 751 006	6 273 993	8 011 654	8 363 966	9 256 486
A.B.D. - USA	235 389	234 228	150 960	103 753	119 206	251 903
Almanya - Germany	549 198	425 428	383 472	315 384	493 592	477 927
Avustralya - Australia	6 681	12 366	12 594	9 066	5 985	4 983
Avusturya - Austria	74 449	75 511	72 423	51 387	75 229	59 078
Azerbeycan - Azerbaijan	335 995	394 132	437 657	365 167	235 736	212 308
Belçika - Belgium	48 549	52 959	38 170	8 279	18 673	34 735
Bulgaristan - Bulgaria	988 616	714 360	664 946	653 640	620 896	659 140
Danimarka - Denmark	6 342	7 115	6 145	4 557	7 944	1 882
Fransa - France	92 981	87 408	87 207	23 025	73 138	91 901
Gürcistan - Georgia	450 212	430 238	580 184	1 164 100	1 231 691	1 143 377
Hollanda - Netherlands	68 508	78 414	29 856	18 513	31 777	94 441
İngiltere - United Kingdom	95 328	59 614	66 182	24 963	22 937	53 533
İran - Iran	301 581	293 683	258 072	203 039	161 610	163 500
İspanya - Spain	24 871	39 928	21 596	31 223	32 477	74 867
İsrail - Israel	12 099	4 860	5 099	20 016	13 482	27 327
İsveç - Sweden	4 610	6 088	2 446	3 714	7 514	8 265
İsviçre - Switzerland	50 328	73 471	40 117	23 053	54 112	44 639
İtalya - Italy	138 271	191 415	247 927	232 030	196 359	271 064
Japonya - Japan	1 953	1 704	415	3 696	1 083	7 621
Kanada - Canada	14 506	9 390	15 404	17 674	13 993	18 677
Rusya Federasyonu - Russian Federation	189 827	118 563	110 359	114 966	143 448	169 302
Suriye - Syria	653 370	1 002 779	473 862	1 880	654	634
Tunus - Tunisia	4 066	-	1 100	533	4 637	8 472
Ukrayna - Ukraine	105 231	83 151	66 813	89 474	59 163	91 210
Yunanistan - Greece	428 721	345 653	447 908	598 936	741 037	898 919
Afrika ülkeleri - African countries	161 233	99 184	114 152	141 913	157 666	95 962
Amerika ülkeleri - American countries	15 265	10 108	6 258	7 058	13 378	7 832
Bağımsız Dev. Topl. - Com. Of Independent States	95 583	118 898	158 192	137 814	217 128	145 940
Batı Asya ülkeleri - West Asian countries	1 081 075	1 058 620	956 568	2 476 282	2 451 877	2 678 507
Diğer Avrupa ülkeleri - Other European countries	163 205	162 183	235 223	400 301	345 650	620 250
Doğu Asya ülkeleri - East Asian countries	33 630	13 977	23 800	6 166	14 894	31 091
Güney Asya ülkeleri - South Asian countries	51 724	66 790	123 217	75 853	117 547	65 727
OECD ülkeleri (Diğer) OECD countries(others)	86 280	75 150	109 243	101 964	113 690	143 589
Diğer ülkeler - Other countries	23 811	34 009	20 912	14 995	50 323	56 043
Berberindeki kişi sayısı - Accompanying persons	294 000	369 628	305 516	567 240	515 440	541 840

Kaynak: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, 22.07.2016 / Source: <http://www.tuik.gov.tr/UstMenu.do?metod=temelist>, Access Date: 22.07.2016

3. BÖLÜM: TÜRKİYE TURİZM GELİR VE GİDERLERİ

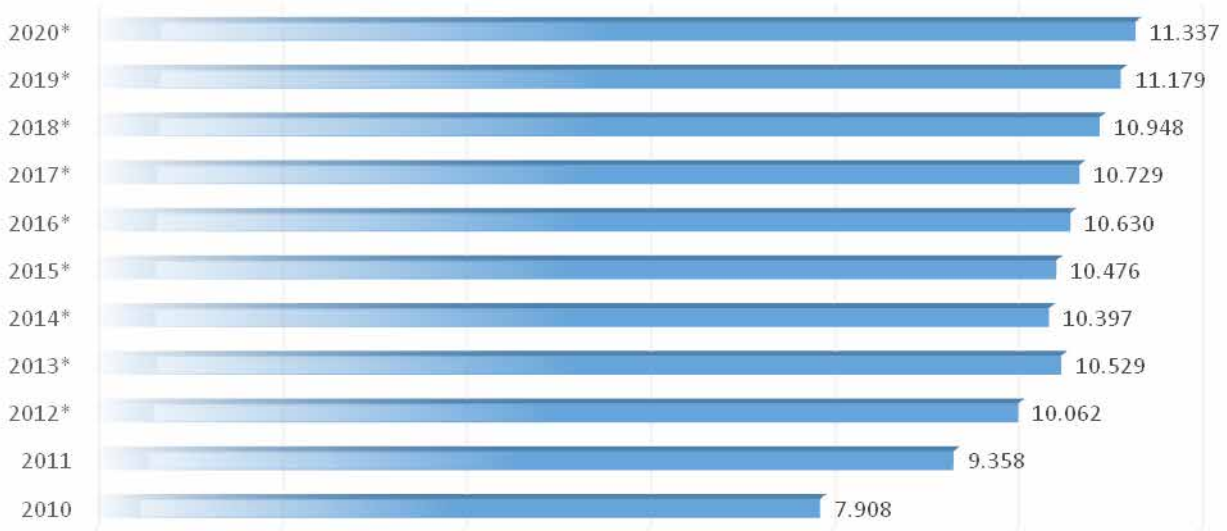
3. CHAPTER: THE TOURISM INCOMES AND EXPENSES OF TURKEY

3.1. TÜRKİYE TURİZM GELİRLERİ (2013-2016) 3.1. TOURISM INCOMES OF TURKEY (2013-2016)

Eylül 2015 itibariyle Türkiye turizm gelirlerinin toplam tutarı 24 milyar 896 milyon ABD Doları seviyesindedir. 2014 yılının aynı döneminde elde edilmiş olan 26 milyar 638 milyon ABD Dolar'lık gelirle kıyaslandığında, %6 oranında bir azalış olduğu görülmektedir. 2012-2015 yılları kıyaslandığında, en fazla aylık turizm geliri artışı her zamanki gibi ağustos ayında yaşanmıştır. Başka bir ifadeyle Ağustos ayı her 4 yılda da en fazla turizm gelirininde elde edildiği aydır. Tatil yörelerinde yüksek sezon olarak tabir edilen Mayıs, Haziran, Temmuz, Ağustos, Eylül ayları aşağıda görüldüğü üzere turizm gelirlerinin paralel biçimde yükselişe geçtiği dönemlerdir.

As of September 2015, total amount of Turkish tourism income is about 24 billions and 896 millions of US Dollars. When it is compared to the 26 billions and 638 millions of US Dollars obtained in the same period of 2014, a decrease around 6% is observed. If, the years from 2012 to 2015 are compared, like always the highest tourism income increase has been experienced in August. In other words, August is the month when the most tourists have come to our country in the last 4 years. May, June, July, August and September months that are called as the high seasons in holiday areas are the periods when the tourism incomes start to increase in parallel as can be seen in the table.

2010-2020 TÜRKİYE SEYAHAT ACENTELERİ GELİRLERİ VE TAHMİNLERİ (MİLYON ABD \$)

Şekil 4: Türkiye Seyahat Acenteleri Gelirleri ve Tahminleri (2010-2020)

Figure 4: The Incomes and Income Estimates for the Travel Agencies of Turkey (2010-2020)

Tablo 30: Türkiye Turizm Gelirleri (2013-2016)
Table 30: Tourism Incomes of Turkey (2013-2016)

KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI + MERKEZ BANKASI + TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU
MINISTRY of CULTURE and TOURISM + CENTRAL BANK + TURKISH STATISTICAL INSTITUTE

AYLAR	2013 (Bin US \$) / 2013 (Thousand US \$)				2014 (Bin US \$) / 2013 (Thousand US \$)				2015 (Bin US \$) / 2013 (Thousand US \$)			
	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM	(*)	(**)	(***)	TOPLAM
OCAK January	975,4	462,9	12,6	1 451,0	1 090,3	417,9	12,2	1 520,4	1 237,4	378,7	9,4	1 625,5
ŞUBAT February	944,5	429,1	10,1	1 383,7	1 065,6	365,3	11,4	1 442,3	1 112,7	305,3	9,3	1 427,3
MART March	1 350,2	451,9	12,2	1 814,2	1 476,5	354,4	14,3	1 845,2	1 464,7	340,3	11,0	1 816,0
NİSAN April	1 504,5	431,8	15,2	1 951,5	1 649,6	436,5	17,2	2 103,3	1 521,7	330,3	11,7	1 863,7
MAYIS May	2 550,9	420,8	21,0	2 992,7	2 670,9	453,5	22,0	3 146,4	2 347,3	356,3	15,8	2 719,4
HAZİRAN June	2 873,2	476,2	22,2	3 371,6	3 213,9	489,1	23,2	3 726,2	2 793,8	339,3	17,4	3 150,5
TEMMUZ July	2 780,8	664,0	24,6	3 469,5	3 079,0	601,8	24,9	3 705,7	3 018,7	642,1	22,2	3 683,0
AĞUSTOS August	3 349,7	819,6	35,5	4 204,8	4 048,9	863,6	34,2	4 946,7	3 849,7	868,5	24,0	4 742,2
EYLÜL September	3 021,2	859,9	23,6	3 904,8	3 311,1	863,5	27,5	4 202,1	3 025,5	822,8	20,5	3 868,8
9 AYLIK TOPLAM TOTAL 9 MONTHLY	19,350,5	5,016,1	177,1	24 543,6	21,605,8	4 845,6	186,8	26 638,2	20,371,5	4 383,6	141,3	24 896,4
EKİM October	3 343,8	721,4	21,4	4 086,6	3 386,5	554,0	24,8	3 965,3	2 834,3	530,2	16,9	3 381,4
KASIM November	1 581,9	534,4	15,1	2 131,5	1 639,5	443,8	15,5	2 098,8	1 310,2	474,2	12,9	1 797,3
ARALIK December	1 046,1	488,3	12,9	1 547,2	1 146,3	445,9	11,4	1 603,6	922,8	455,0	11,5	1 389,3
12 AYLIK TOPLAM TOTAL 12 MONTHLY	25,322,3	6,760,2	226,5	32 309,0	27 778,1	6 289,3	238,5	34 305,9	25 438,8	5 843,0	182,6	31 464,7

AYLAR	2016 (Bin US \$) / 2013 (Thousand US \$)			
	(*)	(**)	(***)	TOPLAM
OCAK January	980,4	422,6	9,0	9,0
ŞUBAT February	828,8	351,4	8,6	8,6
MART March	1 071,1	383,9	10,6	10,6
NİSAN April	967,8	372,4	12,6	12,6
MAYIS May	1 416,4	408,7	13,3	13,3
HAZİRAN June	1 425,2	351,3	13,5	13,5
TEMMUZ July	6 689,7	2 290,3	67,6	67,6

NOT : "Çıkış Yapan Yabancı Ziyaretçiler Anketi" sonucu elde edilen gelirdir.
(*) : Yabancı ziyaretçilerden elde edilen gelir.
(**) : Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilen gelir.
(***) : GSM Dolaşım Harcamaları ile Marina Hizmet Harcamaları Toplamı Olup, Yabancı - Vatandaş Ayrımı Verilememektedir. Açıklanma

NOTE: Income obtained as a result of "Questionnaire of exiting foreign visitors".
(*) : Income obtained from the foreign visitors.
(**) : Income obtained from the citizen visitors residing abroad.
(***) : It is a total of GSM Roaming Expenses and Marina Service Expenses and Foreigner - Citizen distinction is not made. Clarification

TÜİK'in, 2016 yılı birinci ve ikinci çeyreğinin (Ocak-Haziran ayları) turizm gelirlerine ait verileri ve yorumları aşağıdaki başlıklar şeklinde özetlenmiştir. (<http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21538>)

The data and comments of TUIK related with the first and second quarter of 2016 (the term between January and June) are summarized as the following titles. (<http://tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21538>)

3.2. HANEHALKI YURT İÇİ TURİZM, I. ÇEYREK: OCAK - MART/2016

3.2. HOUSEHOLD DOMESTIC TOURISM 1st QUARTER: January - March/ 2016

Yurt içinde ikamet eden 10 milyon 393 bin kişi seyahate çıktı

Ocak, Şubat ve Mart aylarından oluşan I. çeyrekte, yurt içinde ikamet eden 10 milyon 393 bin kişi seyahate çıktı. Seyahate çıkanların bir ve daha fazla geceleme kaydı ile ülke içinde yaptıkları toplam seyahat sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %9.1 azalarak 12 milyon 690 bin seyahat olarak gerçekleşti.

Seyahate çıkanlar, ortalama 331 TL harcadı

Bu çeyrekte seyahate çıkanlar 98 milyon 162 bin geceleme yaptı. Ortalama geceleme sayısı 7.7 gece, seyahat başına yapılan ortalama harcama ise 331 TL oldu.

Seyahate çıkanlar, 4 milyar 204 milyon 11 bin TL harcadı

Yerli turistlerin, yurt içinde yaptıkları seyahat harcamaları 2016 yılının I. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %13.8 artarak 4 milyar 204 milyon 11 bin TL olarak gerçekleşti. Seyahat harcamaları, kişisel veya paket tur harcamaları olarak yapıldı. Yurt içi turizm harcamasının %96.6'sını (4 milyar 59 milyon 295 bin TL) kişisel, %3.4'ünü (144 milyon 716 bin TL) ise paket tur harcamaları oluşturdu.

10 millions 393 thousands of domestic residents have travelled

During the first quarter consisting of January, February and March, 10 millions 393 thousands of domestic residents have travelled. Total number of travels of the travelers with one or more overnight stays has decreased 9.1% compared to the same quarter of the previous year and become 12 millions 690 thousands of travels.

Travelers have spent 331 TRY in average per person

The travelers of this quarter have done 98 millions 162 thousands of overnight stays. Average number of overnight stays has been 7.7 stays per person while the average expenditure per traveler has been 331 TRY.

The domestic travelers have spent 4 billions, 204 millions and 11 thousands of Turkish Liras.

The travel expenditure of domestic tourists made in Turkey has increased 13.8% in the 1st quarter of 2016 compared to the same quarter of the previous year and become 4 billions 204 millions and 11 thousands of Turkish Liras. The travel expenses are made through personal expenditure or package tours. 96.6% (4 billions 59 millions and 295 thousands of TRY) of the domestic tourism expenditure has been related with personal and 3.4% (144 millions and 716 thousands of TRY) has been related with package tours.

Tablo 31: Yurt içinde seyahate çıkan kişi, geceleme sayısı ve harcamalar, I. Çeyrek: Ocak-Mart, 2016
Table 31: Number of domestic travelers, number of overnight stays and expenses,
1st Quarter: January - March, 2016

Yıl Year	Çeyrek Quarter	Seyahate çıkan kişi sayısı (bin) Number of travelers (Thousand)	Seyahat Sayısı (Bin) Number of overnight stays (Thousand)	Geceleme Sayısı (Bin) Average number of overnight stays (Thousand)	Ortalama Geceleme Sayısı Total overnight stays	HARCAMA / Expenditure			
						Toplam Harcama (Bin TL) Total expenditure (Thousand of TRY)	Paket Tur Harcaması (Bin TL) Package tour expenditure (Thousand of TRY)	Kişisel Harcama (Bin TL) Personal expenditure (Thousand of TRY)	Seyahat Başına Ortalama Harcama (TL) Average expenditure per travel (TRY)
2015	I	10 791	13 966	104 921	7,5	3 694 829	80 025	3 614 803	265
	II	10 272	13 033	80 132	6,1	4 376 320	367 304	4 009 016	336
	III	24 145	32 960	325103	9,9	12 429 293	1 083 022	11 346 271	377
	IV	9 103	11 292	78 630	7,0	3909 119	193 607	3715511	346
	Yıllık Annual	(1)	71 251	588 786	8,3	24 409 560	1 723 958	22 685 602	343
2016	I	10 393	12 690	98 162	7,7	4 204 011	144 716	4 059 295	331

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

(1) Seyahate çıkanların sayısı dönemlik hesaplanmaktadır. Bu nedenle, dönemler itibariyle seyahate çıkan kişi sayıları toplanarak yıllık seyahate çıkan kişi sayısına ulaşılamaz.
The figures in the table might not give the exact total due to rounding.

(1) The number of travelers is calculated on periodical basis. Therefore, the annual number of total travelers cannot be calculated by multiplying the number of periodical travelers.

Yakınları ziyaret amacı ile yapılan seyahatler %73,6 ile ilk sırada yer aldı

Seyahate çıkış sebeplerinde ikinci sırada %10.2 ile "sağlık", üçüncü sırada ise %8.2 ile "gezi, eğlence, tatil" yer aldı.

Seyahate çıkanlar en çok arkadaş, akraba evinde kaldı

Bu çeyrekte seyahate çıkanlar 84 milyon 620 bin geceleme sayısı ile en çok "arkadaş, akraba evinde" kaldı. Konaklama türlerine göre geceleme sayısında ikinci sırada 3 milyon 814 bin geceleme ile "otel" yer alırken, "kendi evi" 3 milyon 719 bin geceleme sayısı ile üçüncü sırada yer aldı.

The travels for visiting relatives have taken the first place with 73.6%. Health has taken the second place with 10.2% and "journey, entertainment and holiday" has taken the 3rd place.

Most of the travelers have stayed mostly in the houses of their friends or relatives

The travelers gone on a trip in this quarter have mostly stayed in a house of their friends or relatives with 84 millions and 620 thousands of overnight stays. According to the types of accommodation, "hotels" have taken the second place with 3 millions 814 thousands of overnight stays while the "own houses" have taken the third place with 3 millions and 719 thousands of overnight stays.

3.3. TURİZM İSTATİSTİKLERİ II. ÇEYREK: NİSAN - HAZİRAN/ 2016

3.3. TOURISM STATISTICS 2nd QUARTER: APRIL - JUNE/2016

Turizm geliri geçen yılın aynı çeyreğine göre %35,6 azaldı (<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21532>)

Turizm geliri Nisan, Mayıs ve Haziran aylarından oluşan II. çeyrekte bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %35,6 azalarak 4 milyar 981 milyon 318 bin ABD Doları oldu. Turizm gelirinin (cep telefonu dolaşım ve marina hizmet harcamaları hariç) %77,1'i yabancı ziyaretçilerden, %22,9'u ise yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edildi. Ziyaretçiler, seyahatlerini kişisel veya paket tur ile organize etmektedirler. Bu çeyrekte yapılan harcamaların 4 milyar 73 milyon 3 bin ABD Doları'nı kişisel harcamalar, 908 milyon 315 bin ABD Doları'nı ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Ziyaretçilerin kişi başı ortalama harcaması 665 ABD Doları oldu

Bu çeyrekte yabancıların ortalama harcaması 602 ABD Doları, yurt dışında ikamet eden vatandaşların ortalama harcaması ise 973 ABD Doları oldu.

Ziyaretçi sayısı geçen yılın aynı çeyreğine göre %30,3 azaldı

Ülkemizden çıkış yapan ziyaretçi sayısı 2016 yılı II. çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %30,3 azalarak 7 milyon 495 bin 35 kişi oldu. Bunların %84,5'ini (6 milyon 330 bin 571 kişi) yabancılar, %15,5'ini (1 milyon 164 bin 464 kişi) ise yurt dışında ikamet eden vatandaşlar oluşturdu.

Turizm gideri geçen yılın aynı çeyreğine göre %2,1 azaldı

Yurt içinde ikamet edip başka ülkeleri ziyaret eden vatandaşlarımızın harcamalarından oluşan turizm gideri, geçen yılın aynı çeyreğine göre %2,1 azalarak 1 milyar 509 milyon 693 bin ABD Doları oldu. Bunun 1 milyar 170 milyon 772 bin ABD Doları'nı kişisel, 338 milyon 920 bin ABD Doları'nı ise paket tur harcamaları oluşturdu.

Yurt dışını ziyaret eden vatandaşlar 2015 yılı II. çeyreğine göre %17,3 azaldı

Bu çeyrekte yurt dışını ziyaret eden vatandaş sayısı bir önceki yılın aynı çeyreğine göre %17,3 azalarak 2 milyon 35 bin 818 kişi oldu. Bunların kişi başı ortalama harcaması 742 ABD Doları olarak gerçekleşti.

Tourism income has decreased 35.6% compared to the same quarter of the previous year (<http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21532>)

The tourism income of the 2nd quarter consisting of April, May and June has decreased 35.6% compared to the same quarter of the previous year and become 4 billions 981 millions and 318 thousands of \$. 77.1% of the tourism income (except the GSM roaming and marina service charges) has been obtained from the foreign visitors while 22.9% has been obtained from our citizens residing at abroad. These visitors organize their journeys personally or by means of package tours. From the expenses made in this quarter, 4 billion 73 millions 3 thousand US Dollars have been personal expenses and 908 millions 315 thousands of US Dollars have been the package tour expenses.

The average expenditure made by per visitor has been 665\$.

During this quarter, the average expense of foreign nationals has been 602\$ while the average expense of Turkish nationals residing abroad has been 973\$. The number of visitors has decreased 30.3% compared to the previous year.

The number of visitors checking out from our country has decreased 2.2% in the 2nd quarter of 2016 compared to the previous year and become 7 millions and 495 thousands and 35 people. 84.5% of them (6 millions and 330 thousands and 571 people) has been consisted of foreign nationals and 15.5% (1 millions and 164 thousands and 464 people) has been consisted of the Turkish nationals residing abroad.

The tourism costs have decreased 2.1% compared to the same quarter of the previous year.

The tourism expenses of our nationals who reside in our country have been 1 billions and 509 millions and 693 thousands of \$ by decreasing 2.1% compared to the same quarter of the previous year. 1 billions and 170 millions and 772 thousands of US Dollars of the expenses made in this quarter have consisted of personal expenses while, 338 millions and 920 thousands of US Dollars have consisted of package tour expenses.

The number of Turkish nationals who visited abroad has decreased 17.3% compared to the 2nd quarter of 2015.

The number of citizens visited abroad during this quarter has become 2 millions and 35 thousands and 818 people by decreasing 17.3% compared to the same quarter of the previous year. The average expenditure per visitor has been 742 US Dollars.

Tablo 32: Turizm geliri ve gideri, II. Çeyrek: Nisan-Haziran, 2016
Table 32: Tourism incomes and expenses. 2nd Quarter: April-June, 2016

Yıl Year	Çeyrek Quarter	Çıkış Yapan Ziyaretçiler Checking-out Visitors			Giriş Yapan Vatandaşlar (Yurtiçi İkametgahlı) Checking-in Citizens (Domestic Residents)		
		Turizm Geliri Bin(\$) Tourism Income Thousands of \$	Kişi Sayısı Number of Personnel	Kişi Başı Ortalama Harcama (\$) Average Expense per Person \$	Turizm Gideri Bin (\$) Tourism Expense Thousands of \$	Kişi Sayısı Number of Personnel	Kişi Başı Ortalama Harcama (\$) Average Expense per Person \$
2015	I	4 868 890	5 344 575	911	1 282 504	1 865 059	1 865 059
	II	7 733 677	10 751 351	719	1 542 832	2 462 510	2 462 510
	III	12 294 189	17 408 994	706	1 344 630	2 571 810	2 571 810
	IV	6 568 022	8 112 611	810	1 528 457	1 851 472	1 851 472
	Yıllık Annual	31 464 777	41 617 530	756	5 698 423	8 750 851	8 750 851
2016	I	4 066 384	5 107 553	796	1 537 627	1 825 187	842
	II	4 981 318	7 495 035	665	1 509 693	2 035 818	742
	Nisan-April	1 352 858	2 049 238	660	475 095	631 516	752
	Mayıs-May	1 838 478	2 749 648	669	555 083	752 060	738
	Haziran-June	1 789 982	2 696 149	664	479 515	652 242	735

Tablodaki rakamlar, yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir. Bu konu ile ilgili bir sonraki haber bülteninin yayımlanma tarihi 31 Ekim 2016'dır.
The figures in the table might not give the exact total due to rounding. The date of publication of the news bulletin related with this issue is 31st October 2016.

3.4. Türkiye Turizm Giderleri ve Değişim Oranları (2013- 2016)

3.4. The Tourism Expenses of Turkey and Change Rates (2013- 2016)

Tablo 33: Türkiye Turizm Giderleri ve Değişim Oranları (2013- 2016 Yılları)
Table 33: The Tourism Expenses of Turkey and Change Rates (Years 2013- 2016)

AYLAR Months	YILLAR (MilyonABD\$) YEARS (MillionABD\$)				DEĞİŞİM ORANI (%) RATE OF CHANGE (%)		
	2013	2014	2015	2016	2014/13	2015/14	2016/15
OCAK January	341,9	394,4	410,8	481,0	15,4	4,2	17,1
ŞUBAT February	419,0	493,4	430,7	531,4	17,8	-12,7	23,4
MART March	444,5	478,0	441,0	525,2	7,5	-7,7	19,1
NİSAN April	403,1	403,4	478,9	475,1	0,1	18,7	-0,8
MAYIS May	413,6	481,3	554,9	555,1	16,4	15,3	0,0
HAZİRAN June	470,2	518,1	509,0	479,5	10,2	-1,8	-5,8
TEMMUZ July	2 492,2	2 768,6	2 825,3	3 047,3	11,1	2,0	7,9
AĞUSTOS August	435,7	426,4	496,7		-2,1	16,5	-100,0
EYLÜL September	445,9	416,0	445,1		-6,7	7,0	-100,0
EKİM October	342,9	335,7	402,8		-2,1	20,0	-100,0
KASIM November	640,3	587,9	551,7		-8,2	-6,2	-100,0
ARALIK December	449,4	456,7	481,0		1,6	5,3	-100,0
12 AYLIK TOPLAM TOTAL 12 MONTHLY	4 593,4	5 253,6	5 470,4	5 698,3	14,4	4,1	4,2

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu , Merkez Bankası , Kültür ve Turizm Bakanlığı <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,72942/turizm-gelir-gider-ve-ortalama-harcama.html>
Source: The Turkish Statistics Institute, the Central Bank, the Ministry of Culture and Tourism <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,72942/turizm-gelir-gider-ve-ortalama-harcama.html>

Tablo 34: Yabancı Ziyaretçi Ve Yurt Dışında İkamet Eden Vatandaş Ziyaretçi Turizm Gelirlerinin Yıllara Göre Dağılımı (ABD \$)
Table 34: The Distribution of Tourism Income of Foreign Visitors and Turkish Nationals Residing at Abroad as of Years (US Dollar \$)

YILLAR YEARS	TOPLAM - TOTAL				YABANCI - FOREIGNER (*)		
	TURİZM GELİRİ (1000\$) TOURISM REVENUE (1000 \$)	ZİYARETÇİ SAYISI NUMBER of VISITORS	ORT. HARCAMA (\$) AVERAGE EXPENSE (\$)	GSM+Marina Hiz.Harcamaları (***) (1000 \$) GSM+Marine Services Expense (***) (1000 Dollar)	TURİZM GELİRİ (1000 \$) TOURISM REVENUE (1000 \$)	ZİYARETÇİ SAYISI NUMBER of VISITORS	ORTALAMA HARCAMA (\$) AVERAGE EXPENSE (\$)
2004	17 076 606	20 262 640	843	152 937	13 061 118	17 202 996	759
2005	20 322 112	24 124 501	842	221 915	15 725 813	20 522 621	766
2006	18 593 951	23 148 669	803	211 580	13 918 757	19 275 948	722
2007	20 942 500	27 214 988	770	302 303	15 936 347	23 017 081	692
2008	25 415 067	30 979 979	820	384 332	19 612 296	26 431 124	742
2009	25 064 482	32 006 149	783	310 150	19 063 702	27 347 977	697
2010	24 930 997	33 027 943	755	262 627	19 110 003	28 510 852	670
2011	28 115 692	36 151 328	778	254 753	22 222 454	31 324 528	709
2012	29 007 003	36 463 921	795	242 261	22 410 364	31 342 464	715
2013	32 308 991	39 226 226	824	226 519	25 322 291	33 827 474	749
2014	34 305 903	41 415 070	828	238 617	27 778 026	35 850 286	775
2015	31 464 777	41 617 530	756	182 780	25 438 923	35 592 160	715
2016 (X)	9 047 701	12 602 588	718	67 644	6 689 669	10 345 117	647

YILLAR YEARS	VATANDAŞ - CITIZEN (**)		
	TURİZM GELİRİ (1000\$) TOURISM REVENUE (1000 \$)	ZİYARETÇİ SAYISI NUMBER of VISITORS	ORT. HARCAMA (\$) AVERAGE EXPENSE (\$)
2004	3 862 552	3 059 644	1 262
2005	4 374 383	3 601 880	1 214
2006	4 463 614	3 872 721	1 153
2007	4 703 850	4 197 907	1 121
2008	5 418 439	4 548 855	1 191
2009	5 690 629	4 658 172	1 222
2010	5 558 366	4 517 091	1 231
2011	5 638 484	4 826 800	1 168
2012	6 354 378	5 121 457	1 241
2013	6 760 180	5 398 752	1 252
2014	6 289 260	5 564 784	1 130
2015	5 843 074	6 025 370	970
2016 (X)	2 290 388	2 257 471	1 015

Kaynak : Türkiye İstatistik Kurumu , Merkez Bankası , Kültür ve Turizm Bakanlığı

(*) : Yabancı ziyaretçilerden elde edilen gelir.

(**) : Yurt dışında ikamet eden vatandaş ziyaretçilerden elde edilen gelir.

(***) : GSM Dolaşım Harcamaları ile Marina Hizmet Harcamaları Toplam Gelirde Yer Almaktadır.

(X): Geçici veri (Ocak-Haziran)

Source: Turkish Statistics Institution, Central Bank, Ministry of Culture and Tourism

(*) : Income obtained from the foreign visitors.

(**) : Income obtained from the citizen visitors residing abroad.

(***) : The GSM roaming expenses and the Marina Service Expenses are Included in the Overall Income.

(X): Temporary data (January – June)

4. BÖLÜM: 2016 YILINDA TÜRKİYE'DE VERİLEN TURİZM TEŞVİKLERİ VE İLLER İTİBARIYLA TESİS SAYILARINDA SON DURUM

4. CHAPTER: THE TOURISM INCENTIVES PROVIDED IN TURKEY DURING 2016 AND THE FINAL STATUS OF NUMBER OF TOURISM FACILITIES AS OF PROVINCES

Aşağıdaki tablo, 2016 yılında Ekonomi Bakanlığı'ndan teşvik belgeli turistik yatırımların, sayılarını göstermektedir.

The following table shows the number of touristic investments with incentive certificates issued by the Ministry of Finance for 2016.

Tablo 35: Türkiye'de Turizm Teşvik Belgeli Tesisler (2016)
Table 33: The Facilities of Turkey with Tourism Incentive Certificate (2016)

Şehir	5*	4*	3*	2*	1*	Butik Otel Boutique Hotels	Tatil Köyü Holiday Village	Özel Kon.Tes Special Accommodation Facilities	Toplam Tesis Sayısı Total Num. of Facilities	Toplam Oda Total Rooms	Toplam Yatak Total Beds
Aksaray			1						1	44	88
Amasya			1						1	25	50
Ankara			2					1	3	173	346
Antalya	5	2	2			1	1		11	3255	6511
Aydın	2	1	1						4	909	1818
Balıkesir						2			2	75	150
Bolu	1					2			3	303	606
Bursa		1	1					1	3	182	364
Denizli			1						1	24	48
Diyarbakır		1				1			2	144	288
Erzurum		1							1	84	168
Eskişehir		1	1						2	146	292
Gaziantep			1			1			2	28	57
Hatay		1	1						2	334	668

Şehir	5*	4*	3*	2*	1*	Butik Otel Boutique Hotels	Tatil Köyü Holiday Village	Özel Kon.Tes Special Accommodation Facilities	Toplam Tesis Sayısı Total Num. of Facilities	Toplam Oda Total Rooms	Toplam Yatak Total Beds
İstanbul	4	3	3			3		1	14	1685	3370
İzmir		3	2			1			6	522	1044
Kayseri		1							1	126	252
Kocaeli	1								1	120	240
Konya			1						1	93	186
Mersin	3	1	1						5	806	1612
Muğla	1	3	2			5			11	1119	2238
Nevşehir	1					1			2	216	432
Ordu			5						5	68	136
Sakarya		1							1	95	190
Samsun		2							2	153	306
Şanlıurfa				1				1	2	73	146
Tekirdağ		1							1	152	304
Trabzon		3	3		1				7	470	940
Van			1						1	50	100
Genel Toplam	18	26	30	1	1	17	1	4	98	11.474	22.950

Kaynak: Resmi Gazetelerin ilgili sayıları. / Source: Related numbers of the Official Gazette.

2016 Yılı Turizmde Duraklama Dönemi mi?

Rusya krizi ve terör endişeleri turizmi vururken otel yatırımları da sert geriledi. Yapılan incelemeye göre projelerin dörtte biri iptal edilirken yatırımlar %26 azaldı (http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ekonomi/475725/Turizmde_aci_fren.html# Erişim Tarihi: 04 Şubat 2016). Artan iç güvenlik endişeleri ve Rusya gerginliği başta olmak üzere bölgedeki jeopolitik riskler nedeniyle turizm sektörünün içinde bulunduğu sıkıntılı durum, otel yatırımlarına da yansdı. Turistik tesis yatırımlarında 2015 yılının bilançosu belli olurken, hem projelerin toplam tutarı hem de otel ve yatak sayısı azaldı. Değerlendirmeye göre, 2015'te 52 ayrı şehirde yeni yatırım yapılacak otel sayısı 239, yatak sayısı ise 56 bin 448 olarak gerçekleşti. Geçen yıl, bir önceki yıla göre proje sayısı %25, yatak sayısı %31, yatırım miktarı ise %26 geriledi. (Tablo: 36)

Is 2016 a Period of Stagnation for Tourism?

While, the Russia crisis and terror concerns have been influencing tourism, severe decline has been observed in hotel investments. According to the analysis, one four of projects have been cancelled and investments have reduced at 26%. (http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/ekonomi/475725/Turizmde_aci_fren.html# Access Date: 04th February 2016). Mainly, the increasing domestic security concerns and Russia conflict, the rough situation of tourism sector due to geopolitical risks of the region has reflected on the hotel investments. While, the financial position of 2015 has been finalized for touristic facility investments, the amount of overall total of investments and number of hotels and beds have declined. According to the assessment, the number of hotels in 52 cities which would be provided new investments in 2015 has been 239 and the number of beds have been 56 thousands and 448. The number of projects have declined at 25%, number of beds have decreased 31% and the investment amount has reduced 26% compared to the previous year. (Table: 36)

Tablo 36: 2014-2015 Otel Yatırımlarının Karşılaştırılması
Table 36: Comparison of Hotel Investments In 2014-2015

	2014	2015	2015/14 Fark / Difference
Yatırım Yapılacak İl Sayısı Number of provinces to be made investment	58	52	-6 provinces
Yatırım Yapılacak Otel Sayısı Number of hotels to be made investment	316	239	-77 hotels
Hizmete Açılacak Yatak Sayısı Beds to be opened for service	82.074	56.448	-25.626 beds
OtelBaşına Ortalama Yatak Sayısı Average number of beds per hotel	259.7	236.2	-23.5 beds
Yeni İstihdam Sayısı New employment	20.177	14.264	-5.913 people
Toplam Yatırım Maliyeti (TL) Total cost of investment (TRY)	5.361,2 milyon TL millions of TRY	3.975,7 milyon TL millions of TRY	-1.156 milyon TL millions of TRY
Yatak Başına Ortalama Maliyet (TL) Average cost per bed (TRY)	65.3 bin TL thousands of TRY	70.4 bin TL thousands of TRY	+5.1 bin TL thousands of TRY

Aşağıdaki tablo ise, ülkemizdeki Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan turizm işletme belgeli tesislerdeki oda ve yatak sayılarının illere göre dağılımını göstermektedir.

In the following table, the provincial distribution of rooms and beds of the touristic facilities with tourism operation certificates issued by the Ministry of Culture and Tourism is seen.

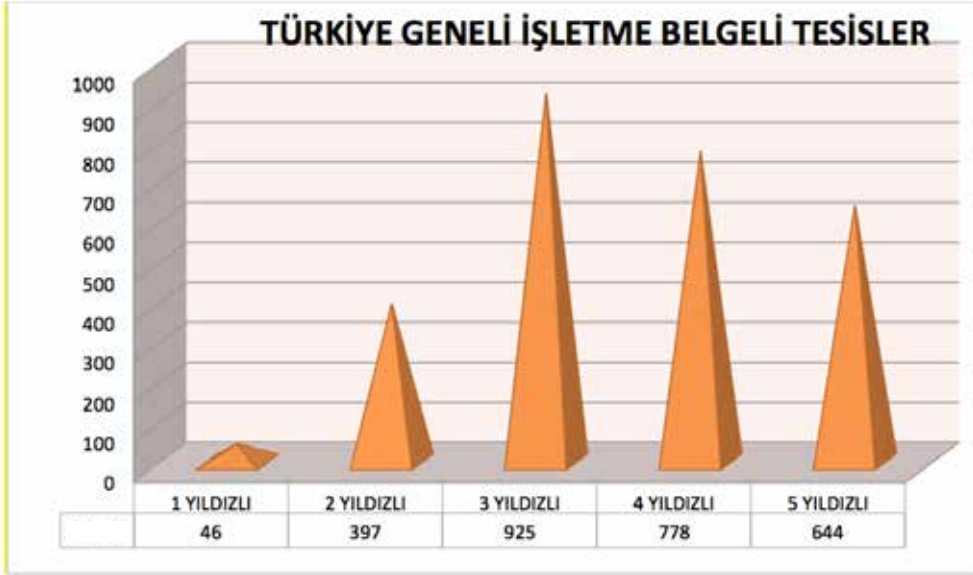
Tablo 37: İllere Göre İşletme Belgeli Tesisler (2015/2016)
Table 37: Facilities with Operating License According to Provinces (2015/2016)

İLLER - CITIES	TESİS SAYISI 2015 NUMBER OF FACILITIES 2015	TESİS SAYISI 2016 NUMBER OF FACILITIES 2016	İLLER - CITIES	TESİS SAYISI 2015 NUMBER OF FACILITIES 2015	TESİS SAYISI 2016 NUMBER OF FACILITIES 2016
ADANA	44	55	İSTANBUL	502	938
ADIYAMAN	9	10	İZMİR	174	237
AFYONKARAHİSAR	15	25	KAHRAMANMARAŞ	31	38
AĞRI	9	16	KARABÜK	24	31
AKSARAY	13	15	KARAMAN	6	7
AMASYA	14	19	KARS	14	21
ANKARA	165	292	KASTAMONU	17	18
ANTALYA	735	767	KAYSERİ	21	25
ARDAHAN	5	5	KIRIKKALE	1	1
ARTVİN	9	10	KIRKLARELİ	6	8
AYDIN	78	88	KIRŞEHİR	4	5
BALIKESİR	77	91	KİLİS	1	1
BARTIN	7	8	KOCAELİ	47	56
BATMAN	5	7	KONYA	30	54
BAYBURT	1	1	KÜTAHYA	10	12
BİLECİK	6	9	MALATYA	14	17
BİNGÖL	4	5	MANİSA	19	27
BİTLİS	8	9	MARDİN	21	25
BOLU	22	24	MERSİN	47	59
BURDUR	5	6	MUĞLA	389	404
BURSA	62	101	MUŞ	5	7
ÇANAKKALE	56	67	NEVŞEHİR	65	76
ÇANKIRI	4	8	NİĞDE	3	5
ÇORUM	9	10	ORDU	27	42
DENİZLİ	29	38	OSMANİYE	3	3
DIYARBAKIR	21	33	RİZE	13	16
DÜZCE	12	13	SAMSUN	24	37
EDİRNE	22	27	SAKARYA	15	20
ELAZIĞ	11	16	SİİRT	2	2
ERZİNCAN	10	10	SİNOP	8	9
ERZURUM	12	18	SİVAS	8	11
ESKİŞEHİR	27	56	ŞANLIURFA	15	21
GAZİANTEP	42	60	ŞIRNAK	2	2
GİRESUN	17	22	TEKİRDAĞ	22	25
GÜMÜŞHANE	5	5	TOKAT	11	12
HAKKÂRİ	4	4	TRABZON	38	53
HATAY	40	52	TUNCELİ	4	4
İĞDIR	3	3	UŞAK	7	12
ISPARTA	12	18	VAN	11	13

İLLER - CITIES	TESİS SAYISI 2015 NUMBER OF FACILITIES 2015	TESİS SAYISI 2016 NUMBER OF FACILITIES 2016
YALOVA	9	11
YOZGAT	6	7
ZONGULDAK	13	19
TOPLAM	3.303	4.414

Kaynak: [http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Erişim Tarihi: 09/08/2016](http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Erişim_Tarihi:09/08/2016).
Source: [http://yigm.kulturturizm.gov.tr/ Access Date: 09/08/2016](http://yigm.kulturturizm.gov.tr/Access Date:09/08/2016). numbers of the Official Gazette.

Şekil 5: Türkiye Geneli İşletme Belgeli Tesisler

Figure 5: The Touristic Facilities of Turkey with Tourism Operation Certificate

Şekil 6: Türkiye Geneli Yatırım Belgeli Tesisler

Figure 6: The Touristic Facilities of Turkey with Tourism Investment Certificate

Şekil 7: Turizm İşletme Belgeli Tesisler (Antalya-İstanbul-Muğla-İzmir)

Figure 7: The Facilities with Tourism Operating License (Antalya-Istanbul-Mugla-Izmir)

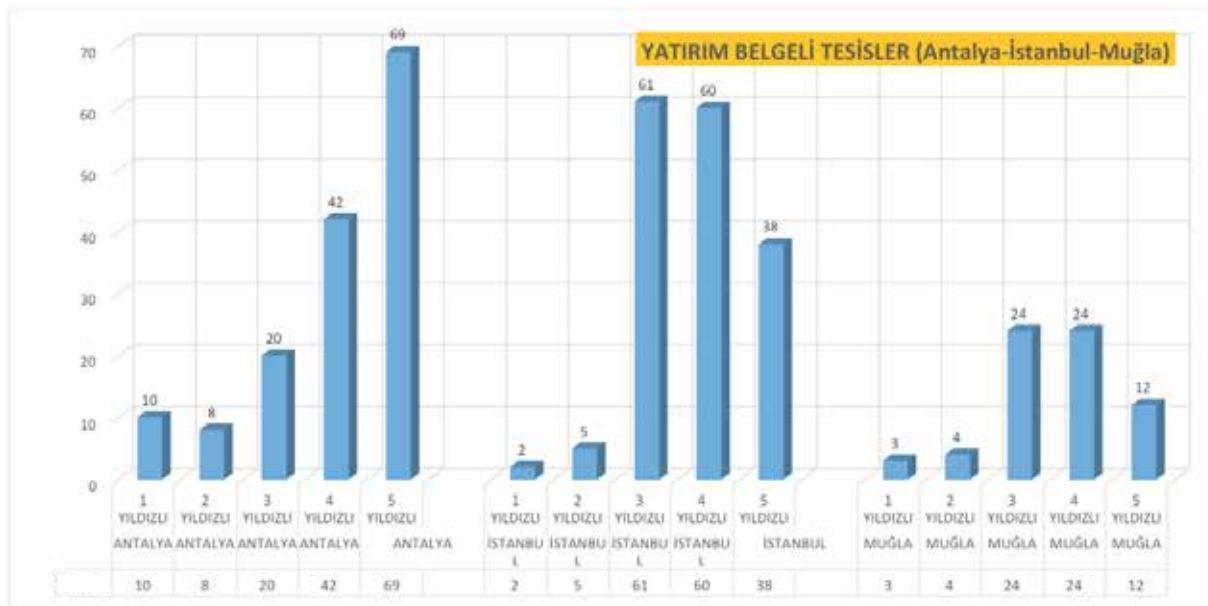
Tablo 38: İllere Göre Kültür ve Turizm Bakanlığında Yatırım Belgeli Tesisler (Oda-Yatak Sayıları/2015)

Table 38: The Provincial Distribution of Touristic Facilities with Investment Certificates issued by the Ministry of Culture and Tourism (Room-Bed Counts/2015)

İLLER - CITIES	TESİS SAYISI NUMBER OF FACILITIES	ODA SAYISI NUMBER OF ROOMS	YATAK SAYISI NUMBER OF BEDS
ADANA	16	1246	2592
ADİYAMAN	8	607	1220
AFYONKARAHİSAR	15	5427	12154
AĞRI	5	277	554
AKSARAY	2	63	126
AMASYA	2	48	94
ANKARA	24	5815	12928
ANTALYA	72	13483	29668
ARTVİN	4	103	206
AYDIN	31	7029	15509
BALIKESİR	24	2970	6300
BARTIN	3	244	511
BATMAN	1	200	428
BİNGÖL	1	62	137
BİTLİS	6	282	555
BOLU	5	756	1736
BURDUR	2	72	162
BURSA	23	3403	7593
ÇANAKKALE	21	1334	2745
ÇANKIRI	2	17	34
DENİZLİ	13	1150	2333
DİYARBAKIR	12	1291	2437
DÜZCE	5	360	732
EDİRNE	6	178	358

İLLER - CITIES	TESİS SAYISI NUMBER OF FACILITIES	ODA SAYISI NUMBER OF ROOMS	YATAK SAYISI NUMBER OF BEDS
ELAZIĞ	5	306	620
ERZİNCAN	2	65	97
ERZURUM	4	806	1692
ESKİŞEHİR	9	563	1136
GAZİANTEP	21	2241	4450
GİRESUN	9	362	760
GÜMÜŞHANE	2	145	301
HATAY	15	1989	4208
İĞDIR	1	55	110
ISPARTA	5	320	644
İSTANBUL	203	21448	44198
İZMİR	71	6264	14413
KAHRAMANMARAŞ	11	778	1574
KARABÜK	3	243	520
KARAMAN	2	172	303
KARS	10	493	1032
KASTAMONU	2	46	92
KAYSERİ	6	459	916
KIRKLARELİ	4	313	598
KOCAELİ	10	1153	2305
KONYA	16	2695	5762
KÜTAHYA	3	184	331
MALATYA	4	391	784
MANİSA	6	323	650

İLLER - CITIES	TESİS SAYISI NUMBER OF FACILITIES	ODA SAYISI NUMBER OF ROOMS	YATAK SAYISI NUMBER OF BEDS
MARDİN	14	861	1765
MERSİN	37	6097	12906
MUĞLA	111	14790	33634
MUŞ	3	180	353
NEVŞEHİR	25	2378	5015
NİĞDE	4	311	630
ORDU	9	664	1296
OSMANİYE	3	231	466
RİZE	7	422	858
SAKARYA	13	1618	3426
SAMSUN	6	497	994
SİNOP	3	262	532
SİVAS	5	575	1240
ŞANLIURFA	3	346	700
ŞIRNAK	2	223	484
TEKİRDAĞ	4	352	728
TOKAT	3	228	462
TRABZON	16	1134	2322
TUNCELİ	6	117	289
UŞAK	4	584	1368
VAN	11	814	1516
YOZGAT	1	413	856
ZONGULDAK	2	252	540
TOPLAM	1.019	121.580	260.988

Şekil 8: Turizm Yatırım Belgesi Tesisler (Antalya-İstanbul-Muğla)
Figure 8: The Facilities with Tourism Investment License (Antalya-Istanbul-Mugla-Izmir)

5. BÖLÜM: TÜRKİYE'DE EKOTURİZM: YEŞİL YILDIZLI VE MAVİ BAYRAKLI TESİSLER

5.CHAPTER: ECO-TOURISM IN TURKEY: THE FACILITIES WITH GREEN STAR AND BLUE FLAG

5.1. TÜRKİYE'DE YEŞİL YILDIZLI OTELLERDE SON DURUM 5.1. THE LATEST STATUS OF GREEN-STAR HOTELS IN TURKEY

Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından "Genel Yönetim", "Çevresel Eğitimler", "Oda Düzenlemeleri", "Çevreye Uyum Sağlama", "Enerji Yönetimi", "Su Yönetimi", "Tehlikeli Kimyasal Madde Yönetimi" ve "Diğer Hizmetler" konu başlıkları çerçevesinde belirlenen 122 kriter doğrultusunda otellerin yeşil yıldız uygulamaları kontrol edilmektedir. Yine bakanlık tarafından 2008 yılından bu yana Turizm İşletme Belgesi tesislere belirli yeşil çevre uygulamaları doğrultusunda uyum sağlayan ve ait olduğu otel grubu bazında yeterli puanı elde ederek söz konusu belgeyi almaya hak kazanan konaklama tesislerinin buldukları iller ve tesis sayılarının güncel listesi 31.07.2016 tarihi itibarıyla aşağıdaki gibidir.

The green star practices of hotels are controlled by the Ministry of Culture and Tourism in the frame of these titles; "General Management", "Environmental Trainings", "Room Arrangements", "Accommodation to the Environment", "Energy Management", "Water Management", "Management of Hazardous Chemical Materials" and "Other Services". Also, the current list of the provinces where accommodation facilities with Tourism Operation Certificate accommodated to the green environment practices and deserved to get the aforementioned certificate by getting enough score at the related hotel group basis in accordance with specific green environment practices since 2008 and the number of these facilities which has been issued in 31.07.2016 is as below.

Tablo 39: İller Temelinde Çevreye Duyarlı Konaklama Tesisleri (Yeşil Yıldız Belgili Tesisler)

Table 39: Environmentally Conscious Accommodation Facilities by Provinces (Facilities with Green Star Certification)

	İLLER - CITIES	TESİS SAYISI 2015 NUMBER OF FACILITIES 2015	TESİS SAYISI 2016 NUMBER OF FACILITIES 2016
1	Adana	1	3
2	Afyon	3	3
3	Ankara	9	11
4	Antalya	159	177
5	Aydın	4	5
6	Bolu	1	1
7	Bursa	2	5
8	Çanakkale	-	1
9	Denizli	2	2
10	Erzurum	2	2
11	Eskişehir	1	2
12	Gaziantep	3	3
13	Giresun	1	1
14	Hatay	4	4
15	İstanbul	45	48
16	İzmir	15	19
17	Kayseri	1	1
18	Kocaeli	2	2
19	Konya	2	3
20	Kütahya	1	2
21	Malatya	1	1

	İLLER - CITIES	TESİS SAYISI 2015 NUMBER OF FACILITIES 2015	TESİS SAYISI 2016 NUMBER OF FACILITIES 2016
22	Mardin	1	1
23	Mersin	1	1
24	Muğla	24	33
25	Nevşehir	3	2
26	Ordu	4	3
27	Sakarya	1	1
28	Sinop	1	1
29	Şanlıurfa	3	3
30	Trabzon	1	1
31	Yalova	1	1
32	Zonguldak	1	1
TOPLAM		300	344

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/> Erişim Tarihi: 09/08/2016.
Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/> Access Date: 09/08/2016.

Tablo 39'da görüleceği üzere 2015 yılındaki çevreye duyarlı konaklama tesislerinin (Yeşil yıldız belgeli tesislerin) sayısı 300 iken, bu sayı 2016 yılı Temmuz sonu itibarıyla 344'e yükselmiştir. Başka bir ifadeyle 2016 yılında 6 aylık sürede yaklaşık %15'lik bir artış olmuştur.

As it can be seen from the Table 39 above, while the number of environment-friendly facilities in 2015 (facilities with green-star certification) has been 300, this has increased up to 344 as of the end of July 2016. In other words, there has been an approximately 15% increase in number of these facilities in first six months of 2016.

5.2. TÜRKİYE VE DÜNYADAKİ MAVİ BAYRAKLI TESİS VERİLERİ

5.2. THE DATA OF BLUE-FLAG FACILITIES IN TURKEY AND THE WORLD

Mavi Bayrak Programı Bakanlığımızın öncülüğünde 1993 yılında kurulan Türkiye Çevre Eğitim Vakfı'nın (TÜRÇEV) eşgüdümünde yürütülmektedir. 2016 yılında Uluslararası Çevre Eğitim Vakfı'nca yapılan değerlendirmeler sonucunda ülkemiz, 50 ülke içinde plaj sıralamasında 444 plaj ile 2. sırada yer aldı. Birinci sırada ise 588 plaj ile İspanya bulunmaktadır. Ayrıca, ülkemizde 21 marina ve 12 yatın da Mavi Bayrak ile ödüllendirilmesi uygun görülmüştür. Kıyıların korunması, çevre bilincinin gelişmesinde ve turizm pazarlanmasında Mavi Bayrak Projesi'nin önemli bir yeri bulunmaktadır. Esasen bir çevre ödülü olmakla birlikte, uluslararası standart özelliği taşıması ve uygulama alanının kıyıları olması nedeni ile turizm sektörü açısından büyük bir öneme sahiptir.

<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>

The Blue Flag Program is executed at the helm of the Ministry of Culture and Tourism in cooperation with the Environmental Education Foundation of Turkey (TURCEV) which has been established in 1993. As a result of the evaluations by the Environmental Education Foundation in 2016, our country takes the 2nd place with 444 beaches among 50 countries. Spain takes the first place with 588 beaches. Furthermore, it has been considered appropriate to award 21 marinas and 12 yachts of our country with Blue Flag. The Blue Flag Project has an important place in protecting environment, improving environmental consciousness and tourism marketing. It is actually an award for environment and it is extremely important for tourism sector as it has become an international standard and its field of application is coastlines .<http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>

Şekil 9: 2016 Yılı Mavi Bayrak Sayıları
Figure 9: Number of Blue Flags in 2016

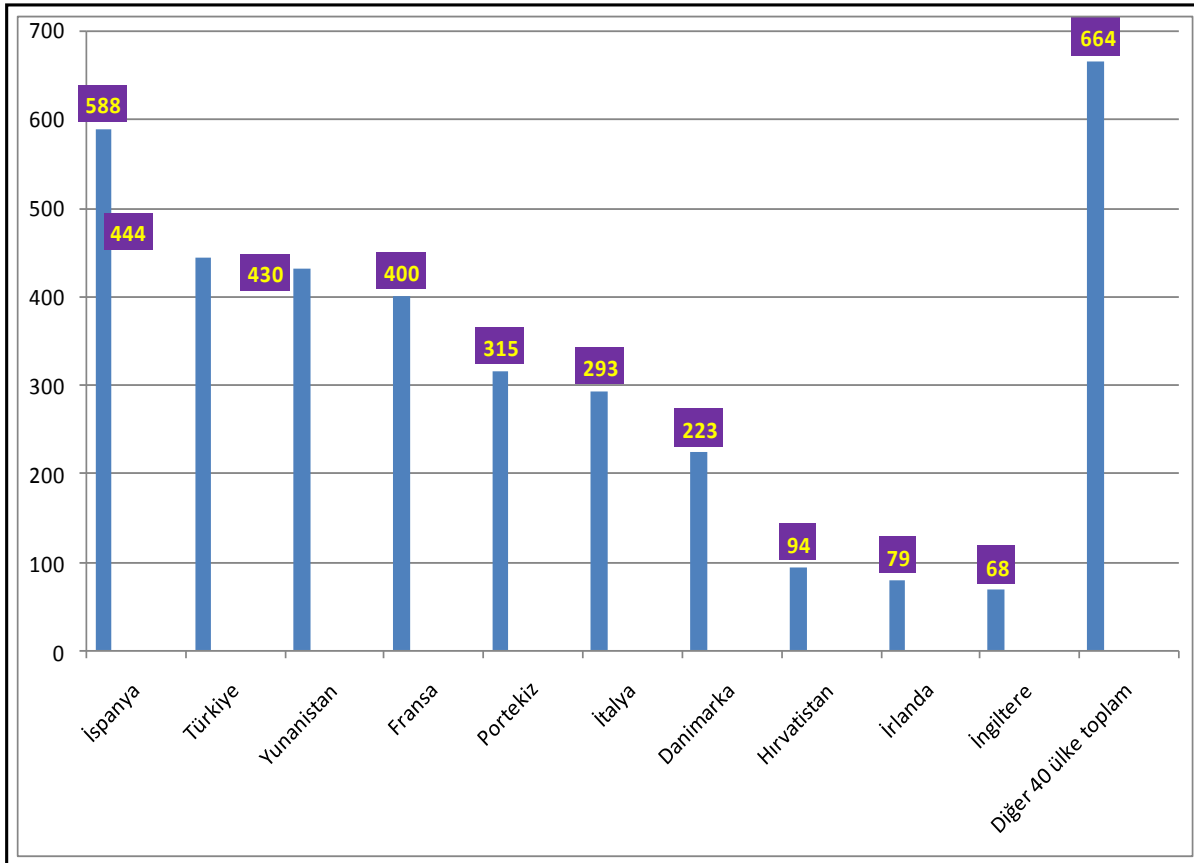
Kaynak: <http://www.mavibayrak.org.tr/tr/Default.aspx#07/08/2016>.
Source: <http://www.mavibayrak.org.tr/tr/Default.aspx#07/08/2016>.

Türkiye, 2015 yılı itibarıyla 436 mavi bayraklı tesislere sahipken 2016 yılı Temmuz ayı itibarıyla 444 mavi bayraklı tesis sayısı ile, dünyada İspanya'nın ardından ikinci sıradadır. Aşağıdaki tablolar ve şekiller Türkiye ve dünyadaki mavi bayraklı tesis ve marinaların istatistiklerini göstermektedir.

While, Turkey had 436 Blue Flag facilities in 2015, it comes the second after Spain with 444 blue flag facilities as of July 2016. The following tables and figures show the statistics of the blue flag facilities and marinas of Turkey and the world.

Tablo 40: Türkiye ve Dünyadaki Mavi Bayraklı Tesis İstatistikleri
Table 40: The Statistics of Blue-Flag Facilities in Turkey and the World

2016 Yılı Uluslararası Plaj Sayıları The Numbers of International Beaches in 2016		
1. İspanya	1. Spain	588
2. Türkiye	2. Turkey	444
3. Yunanistan	3. Greece	430
4. Fransa	4. France	400
5. Portekiz	5. Portugal	315
6. İtalya	6. Italy	293
7. Danimarka	7. Denmark	223
8. Hırvatistan	8. Croatia	94
9. İrlanda	9. Ireland	79
10. İngiltere	10. The United Kingdom	68
Diğer 40 ülke toplam	Total of other 40 countries	664
Genel Toplam	Overall Total	3568

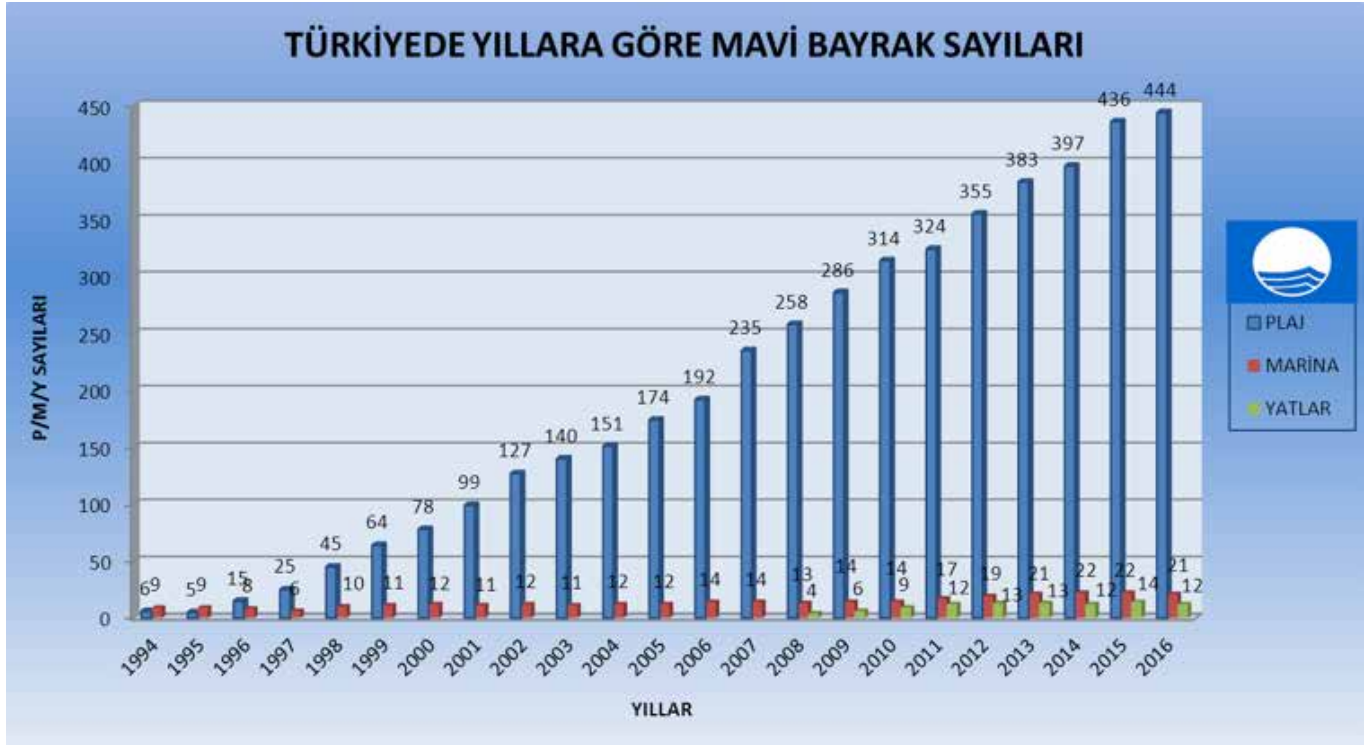

Şekil 10: 2015 Yılı Uluslararası Mavi Bayrak Sayıları (Plajlar)
Figure 10: The Number of International Blue-Flag Beaches in 2015

Tablo 41: Son 10 yıldaki Mavi Bayrak Sayısı Bakımından Dünya Sıralamasındaki Yerimiz
Table 41: Our Place in the World with Regards to the Number of Blue Flag Facilities in the Last 10 Years

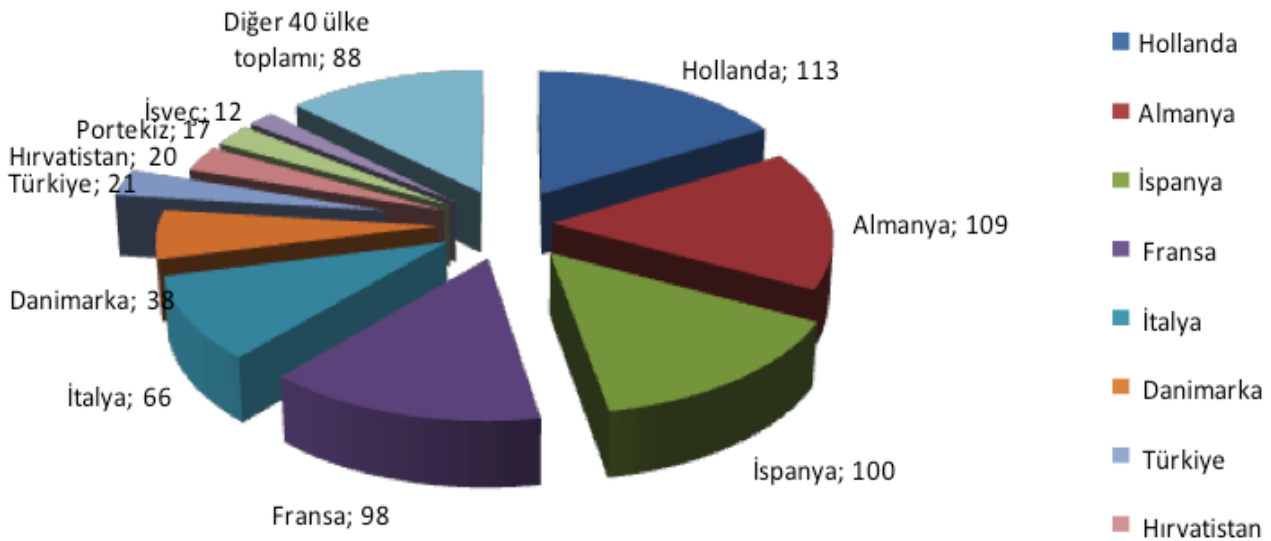
2016 Yılı Uluslararası Plaj Sayıları The Numbers of International Beaches in 2016			
YILLAR / YEARS	MAVİ BAYRAK - BLUE FLAG	TOPLAM - TOTAL	ULUSLARARASI SIRALAMA (TR) INTERNATIONAL RANKING (TR)
2007	PLAJ - BEACH	235	4
	MARİNA - MARINA	14	10
	YAT - YACHT	0	
2008	PLAJ - BEACH	258	3
	MARİNA - MARINA	13	11
	YAT - YACHT	4	
2009	PLAJ - BEACH	286	4
	MARİNA - MARINA	14	11
	YAT - YACHT	6	
2010	PLAJ - BEACH	314	4
	MARİNA - MARINA	14	9
	YAT - YACHT	9	
2011	PLAJ - BEACH	324	4
	MARİNA - MARINA	17	9
	YAT - YACHT	12	
2012	PLAJ - BEACH	355	4
	MARİNA - MARINA	19	8
	YAT - YACHT	13	
2013	PLAJ - BEACH	383	3
	MARİNA - MARINA	21	7
	YAT - YACHT	13	
2014	PLAJ - BEACH	397	3
	MARİNA - MARINA	22	7
	YAT - YACHT	12	
2015	PLAJ - BEACH	436	2
	MARİNA - MARINA	22	7
	YAT - YACHT	14	
2016	PLAJ - BEACH	444	2
	MARİNA - MARINA	21	7
	YAT - YACHT	12	

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>
Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11569/mavi-bayrak.html>

Şekil 11: Türkiye’de Yıllara Göre Mavi Bayrak Sayıları
Figure 11: Number of Blue Flag Beaches of Turkey in Years

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11585/ulkemizde-yillara-gore-mavi-bayrak-sayilari.html>
 Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,11585/ulkemizde-yillara-gore-mavi-bayrak-sayilari.html>

Şekil 12: 2016 Yılı Uluslararası Marina Sayıları
Figure 12: The Number of International Marinas in 2016

Kaynak: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,50827/uluslararasi-mavi-bayrak-istatistikleri.html> erişim Tarihi 27.01.2016
 Source: <http://yigm.kulturturizm.gov.tr/TR,50827/uluslararasi-mavi-bayrak-istatistikleri.html> Access Date: 27.01.2016

6. BÖLÜM: DÜNYADA VE AVRUPA'DA TOPLANTI TURİZMİNİN GELİŞİMİ

6. CHAPTER: DEVELOPMENT OF CONGRESS TOURISM IN THE WORLD AND EUROPE

Uluslararası Kongre ve Konvansiyon Birliğinin (ICCA) en son yayınladığı 2015 raporuna göre ev sahipliği yapılan toplantı sayısı bakımından ilk 5 ülke; Amerika Birleşik Devletleri (925 toplantı), Almanya (667 toplantı), İngiltere (582 toplantı), İspanya (572 toplantı) ve Fransa (522 toplantı) oluşturmaktadır. Ülkemiz ise bu sıralamada 211 toplantı ile 18. olarak sıralanmaktadır (ICCA 2015 Statistics Report: 6). Evsahipliği yapılan toplantı sayısı bakımından dünyada ilk 20 ülke Tablo 42'de verilmiştir.

According to the 2015 report issued by the International Congress and Convention Association (ICCA), the first 5 countries with regards to the number of hosted meetings are the United States of America (925 meetings), Germany (667 meetings), the United Kingdom (582 meetings), Spain (572 meetings) and France (522 meetings). Our country has taken the 18th place with 211 meetings (ICCA 2015 Statistics Report: 6). The number of first 20 countries with regards to the number of meetings hosted is given in Table 42.

Tablo 42: İlk 20 Ülke Sıralaması (Toplantı Sayısına Göre)
Table 42: The First 20 Country (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Ülke	Country	Toplantı Sayısı Number of Meetings
1	ABD	USA	925
2	Almanya	Germany	667
3	İngiltere	Britain	582
4	İspanya	Spain	572
5	Fransa	France	522
6	İtalya	Italy	504
7	Japonya	Japan	355
8	Çin Halk Cumhuriyeti	People's Republic of China	333
9	Hollanda	Netherlands	333
10	Kanada	Canada	308
11	Brezilya	Brazil	292
12	Portekiz	Portugal	278
13	G.Kore Cumhuriyeti	S. Korea Republic	267
14	Avusturya	Austria	258
15	Avustralya	Australia	247
16	Belçika	Belgium	216
17	İsveç	Swedish	216
18	Türkiye	Turkey	211
19	Danimarka	Denmark	204
20	İsviçre	Swiss	194

Kaynak: ICCA 2015 Statistics Report: 6 / Source: ICCA 2015 Statistics Report: 6

ICCA 2015 raporuna göre ev sahipliği yapılan toplantı sayısı bakımından şehirler sıralamasında ilk 5 sırasıyla; Berlin (195 toplantı), Paris (186 toplantı), Barselona (180 toplantı), Viyana (178 toplantı), Londra ve Madrid'tir (171 toplantı). Ülkemiz adına İstanbul 148 toplantı ile 8.sırada yer alırken, Antalya 27 toplantıyla 100. sırada, İzmir 13 toplantıyla 191. sırada ve Ankara 9 toplantı ile 254. sırada yer almıştır (ICCA 2015 Statistics Report: 9-15). Ev sahipliği yapılan toplantı sayısı açısından dünyada ilk 20 şehir sıralaması Tablo 43'te verilmiştir;

According to the 2015 Report of ICCA, the first 5 cities with regards to the number of hosted meetings are respectively Berlin (195 meetings), Paris (186 meetings), Barcelona (180 meetings), Vienna (178 meetings), Londra and Madrid (171 meetings). In behalf of our country Istanbul takes the 8th place with 148 meetings, Antalya takes the 100th place with 27 meetings, Izmir takes the 191st place with 13 meetings and Ankara takes the 254th place with 9 meetings (ICCA 2015 Statistics Report: 9-15). The number of first 20 countries with regards to the number of meetings hosted is given in Table 43.

Tablo 43: İlk 20 Şehir Sıralaması (Toplantı Sayısına Göre)
Table 43: The First 20 Countries (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Şehir	Country	Toplantı Sayısı Number of Meetings
1	Berlin	Berlin	195
2	Paris	Paris	186
3	Barselona	Barcelona	180
4	Viyana	Vienna	178
5	Londra	London	171
5	Madrid	Madrid	171
6	Singapur	Singapore	156
7	İstanbul	Istanbul	148
8	Lizbon	Lisbon	145
9	Kopenhag	Copenhagen	138
10	Prag	Prague	123
11	Amsterdam	Amsterdam	120
12	Brüksel	Brussels	117
12	Seul	Seoul	117
13	Hong Kong	Hong Kong	112
14	Bankok	Bangkok	103
15	Roma	Rome	99
16	Dublin	Dublin	97
17	Beijing	Beijing	95
17	Budapeşte	Budapest	95

Kaynak: ICCA 2015 Statistics Report: 9 / Source: ICCA 2015 Statistics Report: 9

2015 yılı ICCA verilerine göre Avrupa toplantı pazarında ilk 5 ülke sırasıyla Almanya (667 toplantı), İngiltere (582 toplantı), İspanya (572 toplantı), Fransa (522 toplantı) ve İtalya'dır (504 toplantı). Ülkemiz Avrupa ülkeleri sıralamasında 211 toplantı ile 11. sıradadır. Avrupa sıralamasında ilk 20 ülke Tablo 44'te verilmiştir (ICCA 2015 Statistics Report: 20).

According to ICCA 2015 Statistics Report, the first 5 countries in the European market with regards to the number of meetings are respectively as Germany (667 meetings), the United Kingdom (582 meetings), Spain (572 meetings), France (522 meetings) and Italy (504 meetings). Our country takes the 11th place among the European countries with 211 meetings. The first 20 countries of the Europe are given in Table 44 (ICCA 2015 Statistics Report: 20).

Tablo 44: Avrupa'da İlk 20 Ülke Sıralaması (Toplantı Sayısına Göre)
Table 44: The First 20 European Countries (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Şehir	Country	Toplantı Sayısı Number of Meetings
1	Almanya	Germany	667
2	İngiltere	Britain	582
3	İspanya	Spain	572
4	Fransa	France	522
5	İtalya	Italy	504
6	Hollanda	Netherlands	333
7	Portekiz	Portugal	278
8	Avusturya	Austria	258
9	Belçika	Belgium	216
9	İsveç	Swedish	216
10	Türkiye	Turkey	211
11	Danimarka	Denmark	204
12	İsviçre	Swiss	194

Sıralama Ranking	Şehir	Country	Toplantı Sayısı Number of Meetings
13	Polonya	Poland	193
14	Çek Cumhuriyeti	Czech Republic	154
15	Yunanistan	Greece	152
16	Norveç	Norway	144
17	Finlandiya	Finland	141
18	İrlanda	Ireland	125
19	Macaristan	Hungary	112

Kaynak: ICCA 2015 Statistics Report: 20 / Source: ICCA 2015 Statistics Report: 20

2015 yılı ICCA verilerine göre Avrupa toplantı pazarında ilk 5 şehir sırasıyla Berlin (195 toplantı), Paris (186 toplantı), Barcelona (180 toplantı), Viyana (178 toplantı), Londra ve Madrid'tir (171 toplantı). Ülkemiz adına İstanbul, Avrupa şehirleri sıralamasında 148 toplantı ile 7. sıradadır. Antalya 54. sırada, İzmir 104. sırada ve Ankara 130. sıradadır. Avrupa sıralamasında ilk 20 şehir Tablo 45'te verilmiştir (ICCA 2015 Statistics Report: 22-25).

According to the 2015 Report of ICCA, the first European 5 cities with regards to the number of hosted meetings are respectively Berlin (195 meetings), Paris (186 meetings), Barcelona (180 meetings), Vienna (178 meetings), London and Madrid (171 meetings). In behalf of our country, Istanbul takes the 7th place in Europe with 148 meetings. Antalya takes the 54th place, Izmir takes the 104th place and Ankara takes the 130th place. The first 20 cities of the Europe are given in Table 45 (ICCA 2015 Statistics Report: 22-25).

Tablo 45: Avrupa'da İlk 20 Şehir Sıralaması (Toplantı Sayısına Göre)
Table 45: The First 20 European Cities (According to the Number of Meetings Hosted)

Sıralama Ranking	Şehir	Country	Toplantı Sayısı Number of Meetings
1	Berlin	Berlin	195
2	Paris	Paris	186
3	Barcelona	Barcelona	180
4	Viyana	Vienna	178
5	Londra	London	171
5	Madrid	Madrid	171
6	İstanbul	Istanbul	148
7	Lizbon	Lisbon	145
8	Kopenhag	Copenhagen	138
9	Prag	Prague	123
10	Amsterdam	Amsterdam	120
11	Brüksel	Brussels	117
12	Roma	Rome	99
13	Dublin	Dublin	97
14	Budapeşte	Budapest	95
15	Milano	Milan	93
16	Stokholm	Stockholm	89
17	Atina	Athenian	87
18	Helsinki	Helsinki	71
19	Edinburg	Edinburgh	67

Kaynak: ICCA 2015 Statistics Report: 22 / Source: ICCA 2015 Statistics Report: 22

ICCA 2015 raporuna göre Asya Pasifik ve Orta Doğu bölgesinde toplantı sayısı bakımından ilk 5 ülke sıralaması; Japonya (355 toplantı), Çin Halk Cumhuriyeti (333 toplantı), Kore Cumhuriyeti (267 toplantı), Avustralya (247 toplantı) ve Singapur'dur (156 toplantı). Aynı bölge için ilk 5 şehir sıralaması ise; Singapur (156 toplantı), Seul (117 toplantı), Hong Kong (112 toplantı), Bangkok (103 toplantı) ve Beijing'dir (95 toplantı). Latin ve Kuzey Amerika bölgesinde toplantı sayısı bakımından ilk 5 ülke sıralaması; ABD (925 toplantı), Kanada (308 toplantı), Brezilya (292 toplantı), Meksika (184 toplantı) ve Arjantin'dir (181 toplantı). Aynı bölge için şehir sıralamasında ilk 5 sırasıyla; Buenos Aires ve Lima (82 toplantı), Sao Paulo ve Vancouver (78 toplantı) ve Montreal'dir (76 toplantı). Afrika'da ilk 5 ülke sırasıyla; Güney Afrika (108 toplantı), Fas (36 toplantı), Mısır (22 toplantı), Kenya (19 toplantı) ve Tunus'tur (17 toplantı). Aynı bölge için şehirler sıralamasında ilk 5 sırasıyla; Cape Town (48 toplantı), Johannesburg, Marakeş ve Nairobi (17 toplantı) ve Kahire'dir (13 toplantı). Ayrıca Durban ve Kigali de yine 13'er toplantı ile Kahire'yi takip etmektedir (ICCA 2015 Statistics Report: 28-37).

According to ICCA 2015 Report, the first 5 countries of Asia Pacific and the Middle East Region with regards to the number of meetings are respectively as Japan (355 meetings), the People's Republic of China (333 meetings), the Republic of Korea (267 meetings), Australia (247 meetings) and Singapore (156 meetings). The first 5 cities for the same regions are Singapore (156 meetings), Seoul (117 meetings), Hong Kong (112 meetings), Bangkok (103 meetings) and Beijing (95 meetings). The first 5 countries of the Latin and Northern America regions with regards to the number of meetings are respectively as the United States of America (925 meetings), Canada (308 meetings), Brazil (292 meetings), Mexico (184 meetings) and Argentina (181 meetings). The first 5 cities for the same regions are respectively as Buenos Aires and Lima (82 meetings), Sao Paulo and Vancouver (78 meetings) and Montreal (76 meetings). The first 5 countries of Africa are respective as South Africa (108 meetings), Morocco (22 meetings), Kenya (19 meetings) and Tunisia (17 meetings). The first 5 cities for the same region are respectively as Cape Town (48 meetings), Johannesburg, Marrakech and Nairobi (17 meetings) and Cairo (13 meetings). In addition to this, Durban and Kigali follow Cairo with 13 meetings (ICCA 2015 Statistics Report: 28-37).

7.1. DÜNYADA VE AVRUPA'DA KRUVAZİYER TURİZMİ

7.1. CRUISE TOURISM IN THE WORLD AND IN EUROPE

Bünyesinde 62 gemi şirketi bulunan ve 20.000 seyahat acentası ile çalışan kruvaziyer anlamında dünyanın en büyük örgütlenmesi olan Uluslararası Kruvaziyer Şirketleri Birliği'nin (CLIA) 2016 raporuna göre 2016 yılında dünyada kruvaziyer turizmine katılacak kişi sayısının 24 milyon kişi olması beklenmektedir. 2009-2016 yılları için dünyada kruvaziyer turizmine katılan yolcu sayısı Tablo 46'da verilmiştir (www.crusing.org/docs/default-source/research/2016_clia_sotci.pdf?sfvrsn=0;Erişimtarihi:01.07.2016).

According to the 2016 report of the Cruise Lines International Association (CLIA) as the biggest association of cruise liners of the world which has 62 cruise liner companies and works with 20.000 travel agencies, it is estimated that the number of people to participate in cruise tourism in 2016 is 24 millions. The number of passengers participated in cruise tourism of the world between 2009-2016 is given in Table 46. (www.crusing.org/docs/default-source/research/2016_clia_sotci.pdf?sfvrsn=0;Access Date: 01.07.2016).

Tablo 46: Kruvaziyer Yolcu Sayıları
Table 46: Number of Cruiser Passengers

Yıl - Year	Yolcu Sayısı (Milyon Kişi) Number of Passenger (Million Person)
2009	17.8
2010	19.1
2011	20.5
2012	20.9
2013	21.3
2014	22.04
2015	23
2016 tahmini - estimated	24

Kaynak:www.crusing.org/docs/defaultsource/research/2016_clia_sotci.pdf?sfvrsn=0;Erişimtarihi:01.07.2016
Source:www.crusing.org/docs/defaultsource/research/2016_clia_sotci.pdf?sfvrsn=0;Access Date: 01.07.2016

CLIA 2016 raporuna göre yeni sipariş verilen gemi sayısı 2016 yılı için 27 iken, 2017 yılı için 12 ve 2018 yılı için de 9 olarak tahmin edilmektedir. Yeni gemi siparişlerinin bulunması dünyada kruvaziyer turizminin gelişiminin devam edeceği anlamına gelmekte olup, bu durum CLIA 2016 raporunda da vurgulanmaktadır. Okyanus ve nehirlerde seyahat eden gemilerin sayı ve kapasiteleri Tablo 47'te verilmiştir.

According to the 2016 report of CLIA, the number of ordered cruise liners has been 26 for 2016 while this is estimated 12 for 2017 and 9 for 2018. These new cruise liner orders mean that the development of cruise tourism will continue throughout the world and this case is also emphasized in 2016 report of CLIA. The numbers and capacities of the cruise liners travelling around the oceans and rivers are given in Table 47.

Tablo 47: Okyanus ve Nehirlerde Seyahat Eden Gemi Sayısı ve Kapasiteleri
Table 47: The Numbers and Capacities of Cruise Liners Travelling around the Oceans and Rivers

Yıl - Year	Okyanus - Oceans	Nehir - Rivers	Verilen Sipariş Ordering	Yeni Kapasite New Capacities
2016	9	18	27	28.566
2017	8	4	12	23.546
2018	9	0	9	27.806
2019-2022	18	0	18	43.501
Toplam - Total	52	40	92	143.891

Kaynak: www.cruising.org/docs/defaultsource/research/2016_clia_sotci.pdf?sfvrsn=0; Erişim Tarihi: 01.07.2016
 Source: www.cruising.org/docs/defaultsource/research/2016_clia_sotci.pdf?sfvrsn=0; Erişim Tarihi: 01.07.2016

CLIA 2016 raporuna göre 2014 yılı verileri itibariyle dünyada kruvaziyer seyahatlerine katılan 22.04 milyon kişi 939.232 iş'e olanak sağlamış, maaş ve ücretler anlamında 39.3 milyar Amerikan Doları seviyesinde katkı yapmış, günde ortalama kişi başına 127 Amerikan Doları harcama ile toplamda 119.9 milyar Amerikan Doları seviyesinde ekonomik katkı sağlamıştır. Kruvaziyer turizmi dünyadaki gelişimi itibariyle son 10 yılda %68 oranında artış göstermiştir. 2015 yılı itibariyle dünyada 471 gemi, kruvaziyer pazarında seferlerine devam etmektedir.

According to the 2016 report of CLIA, 22.04 millions of people who participated in cruise travels around the world in 2014 have provided 939.232 employments and provided 39.3 Billions of United States Dollars of contribution with regards to salaries and wages and provided economical contribution at 119.9 Billions of United States Dollars in total by 127 United States Dollars expense per people in a day. Cruise tourism of the world has developed 68% in the last 10 years. As of 2015, there are 471 cruise liners which continue their journeys in cruise market of the world.

7.1.1. Ülkemizde Kruvaziyer Turizmi

7.1.1. Cruise Tourism of our Country

Tablo 48: Aylar Bazında Kruvaziyer Gemi Ve Yolcu İstatistikleri (2016 Mayıs Sonu)
Table 48: Monthly Cruise Liner and Passenger Statistics (as of the end of May 2016)

AY - MONTH	KRUVAZİYER GEMİ / CRUISE SHIP				KRUVAZİYER YOLCU / CRUISE PASSENGER			
	KRUVAZİYER TİPİ YOLCU GEMİSİ	YOLCU GEMİSİ PASSENGER SHIP	DİĞER GEMİ OTHER SHIP	TOPLAM TOTAL	GELEN YOLCU INCOMING PASSENGER	GİDEN YOLCU DEPARTING PASSENGER	TRANSİT YOLCU TRANSIT PASSENGER	TOPLAM TOTAL
ŞUBAT - FEBRUARY	2	0	0	2	0	0	1	1
MART - MARCH	25	0	0	25	1.000	1.138	18.519	20.657
NİSAN - APRIL	50	8	0	58	11.942	13.608	35.906	61.456
MAYIS - MAY	87	9	0	96	5.463	6.525	81.361	93.349
TOPLAM - TOTAL	164	17	0	181	18.405	21.271	135.787	175.463

Kaynak: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/istatistik_kruvaziyer.aspx; Erişim Tarihi: 01.07.2016 / Source: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/istatistik_kruvaziyer.aspx; Access Date: 01.07.2016

Tablo 49: Liman Başkanlıkları Bazında Kruvaziyer Gemi ve Yolcu İstatistikleri
Table 49: Monthly Cruise Liner and Passenger Statistics (as of the end of May 2016)

LİMAN BAŞKANLIĞI PORT AUTHORITIES	KRUVAZİYER GEMİ / CRUISE SHIP				KRUVAZİYER YOLCU / CRUISE PASSENGER			
	KRUVAZİYER TİPİ YOLCU GEMİSİ CRUISE TYPE OF PASSENGER SHIP	YOLCU GEMİSİ PASSENGER SHIP	DİĞER GEMİ OTHER SHIP	TOPLAM TOTAL	GELEN YOLCU INCOMING PASSENGER	GİDEN YOLCU DEPARTING PASSENGER	TRANSİT YOLCU TRANSIT PASSENGER	TOPLAM TOTAL
ALANYA	8	0	0	8	4	4	8.056	8.064
ANTALYA	6	2	0	8	10.549	10.370	376	21.295
BODRUM	12	0	0	12	14	9	13.996	14.019
BOZCAADA	1	0	0	1	0	0	458	458
ÇANAKKALE	13	0	0	13	2	12	4.332	4.346
ÇEŞME	10	0	0	10	2.700	3.066	3.083	8.849
DİKİLİ	3	0	0	3	0	1	496	497
GÖCEK	1	0	0	1	0	0	82	82

LİMAN BAŞKANLIĞI PORT AUTHORITIES	KRUVAZİYER GEMİ / CRUISE SHIP				KRUVAZİYER YOLCU / CRUISE PASSENGER			
	KRUVAZİYER TİPİ YOLCU GEMİSİ CRUISE TYPE OF PASSENGER SHIP	YOLCU GEMİSİ PASSENGER SHIP	DİĞER GEMİ OTHER SHIP	TOPLAM TOTAL	GELEN YOLCU INCOMING PASSENGER	GİDEN YOLCU DEPARTING PASSENGER	TRANSİT YOLCU TRANSIT PASSENGER	TOPLAM TOTAL
İSTANBUL	18	5	0	23	3.812	4.121	11.632	19.565
KAŞ	2	1	0	3	0	0	730	730
KUŞADASI	72	9	0	81	1.316	2.400	80.367	84.083
MARMARİS	13	0	0	13	8	1.288	9.691	10.987
MERSİN	2	0	0	2	0	0	2.409	2.409
TAŞUCU	1	0	0	1	0	0	78	78
YALOVA	2	0	0	2	0	0	1	1
TOPLAM	164	17	0	181	18.405	21.271	135.787	175.463

Kaynak: Deniz Ticareti Genel Müdürlüğü-Planlama ve İstatistik Dairesi Başkanlığı:Erişim Tarihi:01.07.2016
Source: General Directorate of Sea Trade- the Head Department of Planning and Statistics: Access date: 01.07.2016

Tablo 50: Acente İstatistikleri
Table 50: Agency statistics

Yetki Belgesi Talebinde Bulunan Acente Sayısı The Number of Agencies Applied for License	1025
Yetkilendirilen Acente Sayısı Number of Licensed Agencies	917
İşlemi Devam Eden Acente Sayısı Number of Agencies in Process	45
Belgesi Askıya Alınan Acente Sayısı Number of Suspended Agencies	150
Yetki Belgesi İptal Edilen Acente Sayısı Number of Cancelled Agencies	63
Yetkilendirilen Acente Şubesi Sayısı Number of Branches of the Licensed Agencies	268
Yetkilendirilen Acente Personeli Sayısı Number of Personnel of the Licensed Agencies	2988

Kaynak: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/diger_agenta.aspx:Erişim Tarihi:01.07.2016
Kaynak: https://atlantis.udhb.gov.tr/istatistik/diger_agenta.aspx:Access Date: 01.07.2016

8. BÖLÜM: TÜRKİYE GENELİ HAVALİMANLARI UÇAK, YOLCU VE YÜK TRAFİĞİ İSTATİSTİKLERİ

8. CHAPTER: THE FLIGHT, PASSENGER AND CARGO TRAFFIC STATISTICS OF THE AIRFIELDS OF TURKEY

Tablo 51'de Türkiye Geneli Havalimanları Uçak, Yolcu ve Yük Trafik İstatistikleri (2005-2015 (*))'ni göstermektedir

The following Table 51 shows the Flight, Passenger and Cargo Traffic Statistics (2005-2015 (*)) of the Airfields of Turkey.

Tablo 51: Türkiye Geneli Havalimanları Uçak, Yolcu ve Yük Trafik İstatistikleri (2005-2015*)
Table 51: The Flight, Passenger and Cargo Traffic Statistics of the Airfields of Turkey(2005-2015*)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Yolcu Trafik (Direk Transit Dahil) Passenger Traffic (Including Direct Transit)	56.119.472	62.271.876	70.715.263	79.887.380	86.001.343	103.536.513	118.292.000
Yolcu Trafik / Passenger Traffic	55.572.426	61.655.659	70.296.532	79.438.289	85.508.508	102.800.392	117.620.469
- İç Hat / - Domestic Flights	20.529.469	28.774.857	31.949.341	35.832.776	41.226.959	50.575.426	58.258.324
- Dış Hat / - International Flights	35.042.957	32.880.802	38.347.191	43.605.513	44.281.549	52.224.966	59.362.145
Direk Transit Yolcu Direct Transit Passenger	547.046	616.217	418.731	449.091	492.835	736.121	671.531
Tüm Uçak (Overflight Dahil) All of Flights(Including Overflight)	757.983	852.175	935.567	1.010.937	1.066.053	1.213.125	1.335.18
Uçak Trafik / Flight Traffic	551.980	627.401	688.468	741.765	788.469	919.411	1.042.36
- İç Hat / - Domestic Flights	265.113	341.262	365.177	385.764	419.422	497.862	579.488
- Dış Hat / - International Flights	286.867	286.139	323.291	356.001	369.047	421.549	462.881
Overflight Uçak Trafik Overflight Traffic	206.003	224.774	247.099	269.172	277.584	293.714	292.816
Yük Trafik (Kargo+Posta+Bagaj) (Ton) Freight Traffic (Cargo+Mail+Baggage) (Tone)	1.304.241	1.360.550	1.546.184	1.644.014	1.726.345	2.021.07	2.249.47
- İç Hat / - Domestic Flights	324.597	389.206	414.294	424.555	484.833	554.710	617.835
- Dış Hat / - International Flights	979.644	971.344	1.131.890	1.219.459	1.241.512	1.466.36	1.631.63
Kargo Trafik / Cargo Traffic	331.116	357.221	395.831	402.039	425.228	541.357	584.475
- İç Hat / - Domestic Flights	72.204	70.698	73.252	66.554	64.518	71.216	76.269
- Dış Hat / - International Flights	258.912	286.523	322.579	335.485	360.710	470.141	508.206

	2012	2013	2014	2015	Artış (2014/2015) Increase (2014/2015)
Yolcu Trafik (Direk Transit Dahil) Passenger Traffic (Including Direct Transit)	131.029.516	149.995.868	166.181.339	181.698.362	9,3%
Yolcu Trafik / Passenger Traffic	130.351.620	149.430.42	165.720.234	181.355.761	9,4%
- İç Hat / - Domestic Flights	64.721.316	76.148.526	85.416.166	97.485.961	14,1%
- Dış Hat / - International Flights	65.630.304	73.281.895	80.304.068	83.869.800	4,4%
Direk Transit Yolcu Direct Transit Passenger	677.896	565.447	461.105	342.601	-25,7%
Tüm Uçak (Overflight Dahil) All of Flights(Including Overflight)	1.376.486	1.504.973	1.678.97	1.815.095	8,1%
Uçak Trafik / Flight Traffic	1.093.047	1.223.795	1.345.95	1.456.441	8,2%
- İç Hat / - Domestic Flights	600.818	682.685	754.259	835.677	10,8%
- Dış Hat / - International Flights	492.229	541.110	591.695	620.764	4,9%
Overflight Uçak Trafik Overflight Traffic	283.439	281.178	333.017	358.654	7,7%
Yük Trafik (Kargo+Posta+Bagaj) (Ton) Freight Traffic (Cargo+Mail+Baggage) (Tone)	2.249.133	2.595.317	2.893.00	3.060.951	5,8%
- İç Hat / - Domestic Flights	633.076	744.028	810.858	886.941	9,4%
- Dış Hat / - International Flights	1.616.057	1.851.289	2.082.14	2.174.010	4,4%
Kargo Trafik / Cargo Traffic	624.058	731.962	842.241	891.429	5,8%
- İç Hat / - Domestic Flights	84.431	100.097	104.941	109.216	4,1%
- Dış Hat / - International Flights	539.627	631.865	737.300	782.213	6,1%

(*) Uçak-Yolcu-Yük Tahminleri Ekim 2015 tarihinde, 2015 Eylül Sonu verilerine göre revize edilmiştir

(*) The Flight-Passenger and Cargo Estimates have been revised in October 2015 in accordance with the data at the end of September 2015.

Tablo 52: Türkiye Geneli Havalimanları Yolcu Trafiği İstatistikleri (2015-2016*)
Table 52: The Passenger Traffic Statistics for the Airports of Turkey (2015-2016*)

YOLCU TRAFİĞİ (Gelen-Giden) / PASSENGER TRAFFIC (Incoming-Departing)

Havalimanları - Airports	2015 YILI TEMMUZ SONU END OF JULY 2015			2016 YILI TEMMUZ SONU (Kesin Olmayan) END OF JULY 2016 (Indefinite)			2016 /2015 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total
İstanbul Atatürk	11.133.056	23.546.151	34.679.207	11.056.170	23.345.902	34.402.072	-0,7	-0,9	-0,8
İstanbul Sabiha Gökçen(*)	10.110.147	5.258.438	15.368.585	11.467.136	5.345.724	16.812.860	13	2	9
Ankara Esenboğa	6.019.612	866.919	6.886.531	6.465.704	815.126	7.280.830	7	-6	6
İzmir Adnan Menderes	5.437.722	1.367.127	6.804.849	5.696.884	1.100.794	6.797.678	5	-19	-0,1
Antalya	3.919.969	11.030.732	14.950.701	3.997.921	5.721.446	9.719.367	2	-48	-35
Gazipaşa Alanya(*)	215.697	293.568	509.265	233.866	182.947	416.813	8	-38	-18
Muğla Dalaman	620.595	1.603.632	2.224.227	675.131	921.129	1.596.260	9	-43	-28
Muğla Milas-Bodrum	1.194.588	827.398	2.021.986	1.221.472	484.317	1.705.789	2	-41	-16
Adana	2.605.518	375.892	2.981.410	2.812.967	397.585	3.210.552	8	6	8
Trabzon	1.755.817	57.711	1.813.528	2.004.976	49.723	2.054.699	14	-14	13
Erzurum	592.370	9.720	602.090	697.072	4.282	701.354	18	-56	16
Gaziantep	1.234.995	103.068	1.338.063	1.365.714	119.281	1.484.995	11	16	11
Adıyaman	106.152		106.152	140.172	2.596	142.768	32		34
Ağrı Ahmed-i Hani	118.206		118.206	122.030		122.030	3		3
Amasya Merzifon	80.518	3.106	83.624	63.764	2.274	66.038	-21	-27	-21
Aydın Çıldır(*)									
Balıkesir Koca Seyit	155.220	6.238	161.458	190.566	5.636	196.202	23	-10	22
Balıkesir Merkez	286		286				-100		-100
Batman	160.603	350	160.953	255.792	1.178	256.970	59	237	60
Bingöl	77.971		77.971	91.580	124	91.704	17		18
Bursa Yenişehir	64.982	15.156	80.138	155.849	13.635	169.484	140	-10	111
Çanakkale	96.926	104	97.030	103.328	1.643	104.971	7	1.480	8
Çanakkale Gökçeada									
Denizli Çardak	274.365	5.862	280.227	310.902	3.049	313.951	13	-48	12
Diyarbakır	1.192.856	9.601	1.202.457	1.091.573	19.924	1.111.497	-8	108	-8
Elazığ	523.428	13.853	537.281	573.352	12.399	585.751	10	-10	9
Erzincan	164.939	283	165.222	194.933	961	195.894	18	240	19
Eskişehir Hasan Polatkan(*)	1.959	25.958	27.917	1.115	30.141	31.256	-43	16	12
Hakkari Yüksekova S.E.	18.148		18.148				-100		-100
Hatay	506.724	159.903	666.627	518.669	147.731	666.400	2	-8	-0,03
İğdır	123.372		123.372	127.928		127.928	4		4
İsparta Süleyman Demirel	44.671	96.000	140.671	43.144	96.384	139.528	-3	0,4	-1
Kahramanmaraş	127.026		127.026	150.757		150.757	19		19
Kars Harakani	232.290		232.290	310.594		310.594	34		34
Kastamonu	41.964		41.964	63.171	252	63.423	51		51
Kayseri	992.129	112.483	1.104.612	1.036.290	101.510	1.137.800	4	-10	3
Kocaeli Cengiz Topel	14.852		14.852	34.270	715	34.985	131		136
Konya	543.692	54.200	597.892	577.988	57.445	635.433	6	6	6

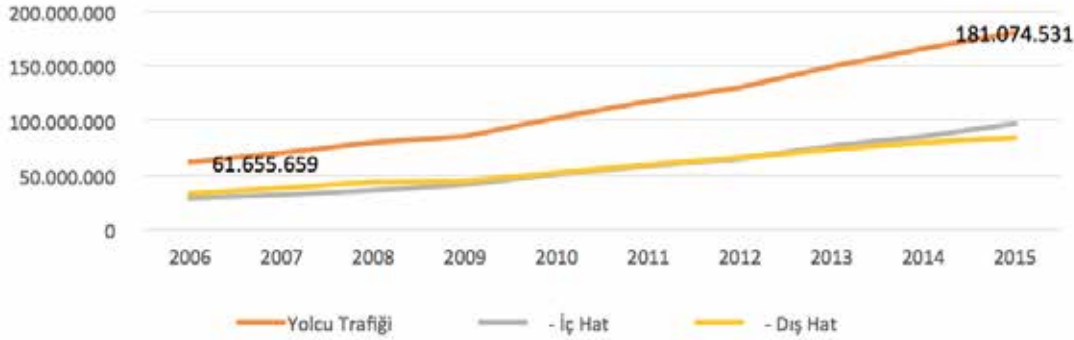
TURİZM RAPORU / TOURISM REPORT

Havalimanları - Airports	2015 YILI TEMMUZ SONU END OF JULY 2015			2016 YILI TEMMUZ SONU (Kesin Olmayan) END OF JULY 2016 (Indefinite)			2016 /2015 (%)		
	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total	İç Hat Domestic Flights	Dış Hat International Flights	Toplam Total
Malatya	427.404	4.669	432.073	444.026	1.783	445.809	4	-62	3
Mardin	312.339	362	312.701	384.970	527	385.497	23	46	23
Muş	188.526	257	188.783	219.213		219.213	16	-100	16
Kapadokya	200.195	2.613	202.808	215.986	1.405	217.391	8	-46	7
Ordu-Giresun	49.748		49.748	391.650	1.082	392.732	687		689
Samsun Çarşamba	935.475	36.711	972.186	997.811	26.968	1.024.779	7	-27	5
Siirt	29.150		29.150	55.554		55.554	91		91
Sinop	52.996	354	53.350	51.202	328	51.530	-3	-7	-3
Sivas Nuri Demirağ	288.963	4.284	293.247	325.138	4.302	329.440	13	0	12
Şanlıurfa Gap	381.391	11.930	393.321	432.454	13.505	445.959	13	13	13
Şırnak Şerafettin Elçi	169.045	71	169.116	102.194		102.194	-40	-100	-40
Tekirdağ Çorlu	60.651	16.756	77.407	48.914	2.759	51.673	-19	-84	-33
Tokat	29.719		29.719	30.509		30.509	3		3
Uşak	3.272		3.272	10.459		10.459	220		220
Van Ferit Melen	781.496	2.264	783.760	864.512	2.517	867.029	11	11	11
Zafer(*)	39.573	14.022	53.595	39.504	10.236	49.740	-0,2	-27	-7
Zonguldak Çaycuma(*)		13.101	13.101		11.654	11.654		-11	-11
DHMİ TOPLAMI STATE AIRPORTS A. TOTAL	44.085.932	40.345.760	84.431.692	46.725.255	33.482.217	80.207.472	6,0	-17,0	-5,0
TÜRKİYE GENELİ TURKEY GENERAL	54.453.308	45.950.847	100.404.155	58.466.876	39.062.919	97.529.795	7,4	-15,0	-2,9
DHMİ DİREKT TR STATE AIRPORTS DIRECT TR			173.883			116.582			-33,0
DİĞER DİREKT TR.Y. OTHER DIRECT TR.Y.			23.469			49.784			112,1
TÜRKİYE DİREKT TR. TURKEY DIRECT TR.			197.352			166.366			-15,7
TÜRKİYE GENELİ DİREKT TRANSİT DAHİL TURKEY GENERAL INCLUDING DIRECT TRANSIT			100.601.507			97.696.161			-2,9

(*) işaretli havalimanlarından Zonguldak Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer ve Aydın Çıldır Havalimanları DHMİ denetimli özel şirket tarafından işletilmektedir. İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı Savunma Sanayi Müsteşarlığı denetiminde özel şirket tarafından, Eskişehir Hasan Polatkan Havalimanı, Eskişehir Anadolu Üniversitesi SHYO tarafından işletilmekte olduğundan DHMİ toplamında hariç tutulmuştur.

Zonguldak Çaycuma, Gazipaşa Alanya, Zafer and Aydın Çıldır Airports from the (*) marked ones are operated by a private company supervised by the General Directorate of State Airports Operations. Istanbul Sabiha Gokcen Airport is operated by a private company under supervision of the Undersecretariat of the Defense Industry and Eskişehir Hasan Polatkan Airport is operated by the Civil Aviation College of Eskişehir Anatolia University so these airports are excluded from the total of the General Directorate of State Airports Operations.

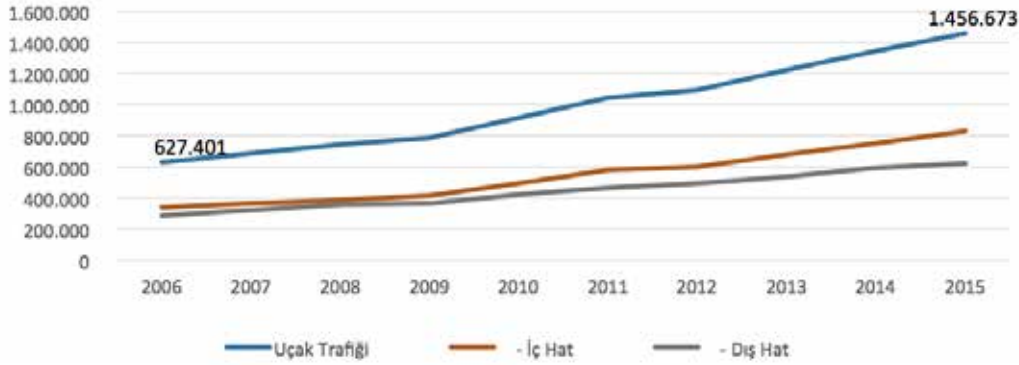
Son On Yıllık Türkiye Geneli Havalimanları Yolcu Grafiği (2006-2015)

Şekil 12: Son On Yıllık Türkiye Geneli Havalimanları Yolcu Grafiği (2006-2015)

Figure 12: Passenger Graphic of the Airports of Turkey for the Last Ten Years (2006-2015)

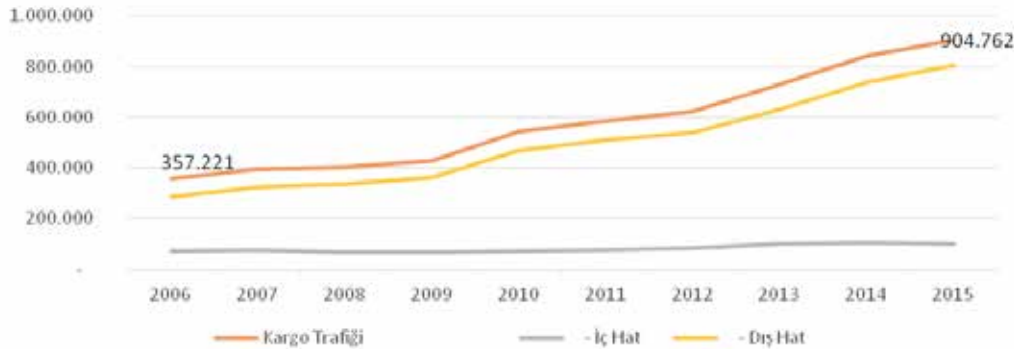
Son On Yıllık Türkiye Geneli Havalimanları Uçak Grafiği (2006-2015)

Şekil 13: Son On Yıllık Türkiye Geneli Havalimanları Uçak Grafiği (2006-2015)

Figure 13: Airplane Graphic of the Airports of Turkey for the Last Ten Years (2006-2015)

Son On Yıllık Türkiye Geneli Havalimanları Kargo Grafiği (2006-2015)

Şekil 14: Son On Yıllık Türkiye Geneli Havalimanları Kargo Grafiği (2006-2015)

Figure 14: Cargo Graphic of the Airports of Turkey for the Last Ten Years (2006-2015)

Açıklama 1 : İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı, Savunma Sanayi Müsteşarlığı denetiminde özel şirket tarafından işletilmektedir.

Açıklama 2 : Türkiye Geneli Yolcu serisi 2010 yılından itibaren. Önceki Yıllar DHMİ işletimindeki havalimanları ile İstanbul Sabiha Gökçen Havalimanı toplamını belirtmektedir. Türkiye Geneli Havalimanları listesine 2007 yılında Zonguldak Çaycuma ve Eskişehir Hasan Polatkan, 2008 yılında Gazipaşa Alanya, 2012 yılında Zafer Havalimanı, 2014 yılında Aydın ÇILDIR Havalimanı istatistikleri eklenmiştir.

Kaynak Devlet Hava Meydanları <http://www.dhmi.gov.tr/istatistik.aspx> Erişim tarihi: 25, 01,2016

Description 1: İstanbul Sabiha Gokcen Airport is operated by a private company under supervision of the Undersecretariat of Defense Industry.

Description 2: The passenger series for overall Turkey begins from 2010. The previous years indicate the total of the airfields operated by the General Directorate of State Airports Authority and İstanbul Sabiha Gokcen Airport. The statistics of Zonguldak Çaycuma and Eskişehir Hasan Polatkan airfields have been added to the List of Airports in Turkey while Gazipaşa Alanya in 2008, Zafer Airfield in 2012 and Aydın CILDIR Airfield in 2014.

Source: The General Directorate of State Airfields Authority <http://www.dhmi.gov.tr/istatistik.aspx> Access Date: 25, 01,2016

9. BÖLÜM: TURİZM SEKTÖRÜNDE İSTİHDAM

9. CHAPTER: EMPLOYMENT IN TOURISM SECTOR

9.1. TURİZM İŞLETME BELGELİ KONAKLAMA VE YEME İÇME TESİSLERİ İŞGÜCÜ ARAŞTIRMASI

9.1. THE WORKFORCE STUDY ON THE ACCOMMODATION AND FOOD&BEVERAGE FACILITIES WITH TOURISM OPERATION LICENSE

Turizm sektöründeki işgücünün mevcut durumunun değerlendirilmesi ve geleceğe ilişkin projeksiyonlar yapılabilmesi için T.C. Kültür Ve Turizm Bakanlığı, TUYUP (Turizm Sektöründe İşverenlerin ve Çalışanların Uyum Yeteneklerinin Arttırılması Projesi) projesi operasyon koordinasyon birimi tarafından ikinci proje bileşeni altında "Turizm Sektöründe İş Gücü Analizi" tamamlanmıştır. İşgücü analizi, turizm tesisleri hedef olarak alan ve kantitatif teknikler kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Rapora göre Türkiye'de turizm tesisi sayısı 24.608'dir. Bu rakamın çoğunluğunu lokantalar ve seyyar yemek hizmeti (11.891) faaliyeti tesisleri oluşturmaktadır. İçecek sunum hizmetleri tesislerinin sayısı 3.490, catering hizmeti faaliyeti sunan tesislerin sayısı 3.326'dır. Otel ve benzeri konaklama tesislerinin sayısı ise 2.929'dur. Diğer konaklama tesislerinin sayısı 2.050, tatil ve diğer kısa süreli konaklama tesisi sayısı 696 ve kamp alanları, motorlu karavan ve karavan tipi treyler (römork) park hizmetleri tesisleri sayısı ise 226'dır.

In order to evaluate the current status of the workforce in tourism sector and establish future projections, the "Workforce Analysis of Tourism Sector" has been completed within the scope of the second project component of the project of the Republic of Turkey, the Ministry of Culture and Tourism, TUYUP (the Project on Increasing the Compliance Capacities of the Employers and Employees of Tourism Sector). The workforce analysis has been performed by using field and quantitative techniques intended for tourism facilities. According to this report, the number of tourism facilities in Turkey is 24,608. The most of this number consists of the restaurants and the mobile food service (11,891) facilities. The number of beverage presentation facilities is 3,490 while the number of facilities providing catering services is 3,326. The number of hotels and similar accommodation facilities is 2,929. The number of other accommodation facilities is 2,050, the number of other short-term accommodation facilities is 696 and the number of the camping sites, motor caravan and caravan type trailer park services is 226.

Tablo 53: Türkiye'de Türlerine Göre Turizm Tesisi Sayıları
Table 53: Number of Tourism Facilities of Turkey According to their Types

Tesis Türleri / Type of the Facility	Tesis Sayısı	%
Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri Restaurants and mobile food services activities	11.891	48,3
İçecek sunum hizmetleri Beverage presentation services	3.490	14,2
Dışarıya yemek hizmeti sunan işletmeler(catering) ve diğer yiyecek hizmetleri faaliyetleri Catering and other food services activities	3.326	13,5
Oteller ve benzeri konaklama yerleri Hotels and simlar accomodation facilities	2.929	11,9
Diğer konaklama yerleri Other accommodation places	2.050	8,3
Tatil ve diğer kısa süreli konaklama yerleri Holiday or other short-term accomodation facilities	696	2,8
Kamp alanları, motorlu karavan ve karavan tipi treyler (römork) park hizmetleri Camping sites, motor caravan and caravan type trailer park services	226	0,9
Toplam / Total	24.608	100,0

Kaynak: TUYUP Raporu, 2016, 32.
Source: TUYUP Report, 2016, 32.

TUYUP raporunda yer aldığı üzere turizm sektöründe istihdam edilenlerin toplam 888.579'dur. Bu rakamın 636.766'sı erkek işgücü iken, 251.813'ü kadın işgücünü oluşturmaktadır. Erkek işgücünün çoğunluğu (%59.9'u) yiyecek ve içecek hizmetleri alanında çalışmaktadır. Kadın işgücünün çoğunluğu (%55.2'u) yiyecek ve içecek hizmetleri alanında çalışmaktadır.

As mentioned in the TUYUP report, the number of people employed in tourism sector is 888,579. 636,766 of these employees are men while 251,813 of them are women. Most of the man workforce (59,9%) works in the food and beverage services field. Most of the woman workforce (55,2%) works in the food and beverage services field.

Tablo 54: Türkiye’de Ana Hizmet Kategorilerine Göre Turizm Tesislerinde Çalışan İşgücü Miktarı
Table 54: The Number of Employees Working Tourism Facilities of Turkey According to Main Fields of Service

Turizm tesisleri Tourism facilities	Erkek / Male		Kadın / Female		Toplam / Total	
	İşçi Sayısı Number of employees	%	İşçi Sayısı Number of employees	%	İşçi Sayısı Number of employees	%
Konaklama Accommodation	255.189	40,1	112.705	44,8	367.894	41,4
Yiyecek ve içecek hizmetleri Food and Beverage services	381.577	59,9	139.108	55,2	520.685	58,6
Toplam / Total	636.766	100,0	251.813	100,0	888.579	100,0

Kaynak: TUYUP Raporu, 2016, 32.
 Source: TUYUP Report, 2016, 32.

TUYUP iş gücü analizi sonuçlarına göre turizm tesislerinde çalışan işgücü miktarının dağılımı Tablo 55’de yansıtılmaktadır. Tabloya göre, lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri tesislerinde işgücünün %42,3’ü çalışmaktadır. Bu grup çoğunluğu oluşturmaktadır. Oteller ve benzeri konaklama yerleri tesislerinde ise işgücünün %38,6’sı çalışmaktadır. Diğer yiyecek içecek hizmeti faaliyetlerinde çalışan işgücü %8,8’dir. İşgücünün %6,6’sı ise içecek sunum hizmetleri tesislerinde çalışmaktadır. Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri tesislerinde çalışanların çoğunluğu erkeklerden oluşurken, oteller ve benzeri konaklama tesislerinde ise kadınlar çoğunluğu oluşturmaktadır. İçecek sunum hizmeti tesislerinde yine erkekler çoğunluğu oluştururken, diğer yiyecek içecek hizmetleri tesislerinde ise kadınlar çoğunluğu oluşturmaktadır.

According to TUYUP workforce analysis results, the distribution of the workforce working in tourism facilities is reflected in Table 55. According to this Table, 42.3% of overall workforce of the tourism sector is working in restaurants and mobile food services activities. This group consist the majority. 38.6% of the workforce of tourism sector is working in hotel and similar accommodation facilities. The workforce working in other food and beverage activities is 8.8%. 6.6% of the workforce is working in beverage presentation services facilities. While, the most of the workforce working in restaurants and mobile food activity facilities consists of men, most of the workforce working in hotels and similar accommodation facilities consists of women. While, the most of the workforce working in beverage presentation service facilities consists of men, most of the workforce working in other food and beverage facilities consists of women.

Tablo 55: Türkiye’de Türlerine Göre Turizm Tesislerinde Çalışan İşgücü Miktarı
Table 55: The Number of Employees Working Tourism Facilities of Turkey According to Types

Turizm tesisleri Tourism facilities	Erkek / Male		Kadın / Female		Toplam / Total	
	İşçi Sayısı Number of employees	%	İşçi Sayısı Number of employees	%	İşçi Sayısı Number of employees	%
Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri Restaurants and mobile food services activities	286.379	45,0	89.522	35,6	375.901	42,3
Oteller ve benzeri konaklama yerleri Hotels and similar accommodation facilities	239.764	37,7	102.959	40,9	342.723	38,6
Diğer yiyecek hizmeti faaliyetleri Other food service activities	45.983	7,2	31.959	12,7	77.942	8,8
İçecek sunum hizmetleri Beverage presentation services	44.389	7,0	14.434	5,7	58.823	6,6
Diğer konaklama yerleri Other accommodation places	11.350	1,8	7.720	3,1	19.070	2,1
Özel günlerde dışarıya yemek hizmeti sunan işletmelerin faaliyetleri Activities of catering facilities providing food services for special days	4.826	0,8	3.193	1,3	8.019	0,9
Tatil ve diğer kısa süreli konaklama yerleri Holiday or other short-term accommodation facilities	3.363	0,5	1.818	0,7	5.181	0,6
Kamp alanları, motorlu karavan ve karavan tipi treyler (römork) park hizmetleri Camping sites, motor caravan and caravan type trailer parking services	712	0,1	208	0,1	920	0,1
Toplam	636.766	100,0	251.813	100,0	888.579	100,0

Kaynak: TUYUP Raporu, 2016:33.
 Source: TUYUP Report, 2016:33.

Tablo 56'da turizm sektöründeki istihdamın illere göre dağılımı görülmektedir. Tabloya göre, toplam istihdam İstanbul (227.219), Antalya'da (192.347), Muğla (72.706), Ankara (57.094) ve İzmir (51.460) yoğunlaşmaktadır. İstihdamın yoğunlaşması bakımından İstanbul ve sonrasında Antalya önemli konuma sahip olan illerdir. Yoğunluğun olduğu İstanbul, Antalya, Muğla, Ankara ve İzmir'de kadın işgüçlerinin çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir.

The distribution of employment in tourism sector by provinces is seen in Table 56. According to this table, overall employment concentrates in Istanbul (227.219), Antalya (192.347), Mugla (72.706), Ankara (57.094) and Izmir (51.460). With regards of concentration of employment, Istanbul then Antalya are the provinces with significant position. It is seen that the most workforce working in Istanbul, Antalya, Mugla, Ankara and Izmir where workforce is centered consists of women.

Tablo 56: İllere Göre Turizm Tesislerinde Çalışan İşgücü Miktarı
Table 56: Amount of Workforce in Tourism Facilities by Provinces

No	Şehir / City	Kadın / Female	Erkek / Male	Toplam / Total	No	Şehir / City	Kadın / Female	Erkek / Male	Toplam / Total
1	İstanbul	169.231	57.988	227.219	37	Şanlıurfa	2.442	253	2.695
2	Antalya	136.863	55.484	192.347	38	Erzurum	2.358	259	2.617
3	Muğla	52.677	20.029	72.706	39	Sivas	2.018	557	2.575
4	Ankara	42.184	14.910	57.094	40	Kırklareli	1.470	955	2.425
5	İzmir	34.912	16.548	51.460	41	Elazığ	1.820	529	2.349
6	Bursa	16.368	8.366	24.734	42	Tokat	1.719	532	2.251
7	Aydın	13.071	5.710	18.781	43	Van	1.961	244	2.205
8	Kocaeli	11.041	6.589	17.630	44	Uşak	1.269	842	2.111
9	Balıkesir	7.022	4.413	11.435	45	Çorum	1.509	591	2.100
10	Adana	8.583	2.763	11.346	46	Kastamonu	1.356	647	2.003
11	Mersin	7.579	2.577	10.156	47	Aksaray	1.467	491	1.958
12	Konya	7.024	2.121	9.145	48	Karabük	1.199	754	1.953
13	Eskişehir	5.268	3.306	8.574	49	Bilecik	953	949	1.902
14	Manisa	5.283	2.870	8.153	50	Giresun	1.117	718	1.835
15	Samsun	5.606	2.516	8.122	51	Rize	1.286	534	1.820
16	Sakarya	5.296	2.509	7.805	52	Amasya	1.132	501	1.633
17	Denizli	4.827	2.462	7.289	53	Bartın	913	522	1.435
18	Gaziantep	6.063	1.192	7.255	54	Niğde	1.016	402	1.418
19	Trabzon	4.568	2.195	6.763	55	Batman	1.240	120	1.360
20	Tekirdağ	3.791	2.833	6.624	56	Osmaniye	1.025	307	1.332
21	Çanakkale	3.898	2.597	6.495	57	Kırkkale	1.059	267	1.326
22	Afyon	4.253	1.534	5.787	58	Adıyaman	1.058	227	1.285
23	Kayseri	4.252	1.489	5.741	59	Mardin	1.110	171	1.281
24	Hatay	3.903	1.271	5.174	60	Burdur	836	411	1.247
25	Nevşehir	3.487	1.605	5.092	61	Erzincan	820	368	1.188
26	Diyarbakır	3.428	665	4.093	62	Karaman	641	328	969
27	Ordu	2.670	1.333	4.003	63	Artvin	677	284	961
28	Bolu	2.422	1.414	3.836	64	Kırşehir	683	263	946
29	Yalova	2.290	1.330	3.620	65	Yozgat	745	200	945
30	Edirne	2.309	1.121	3.430	66	Sinop	546	398	944
31	Malatya	2.468	749	3.217	67	Çankırı	625	225	850
32	Düzce	2.240	971	3.211	68	Siirt	707	90	797
33	Kütahya	2.211	934	3.145	69	Kars	590	118	708
34	Zonguldak	2.138	1.004	3.142	70	Gümüşhane	443	137	580
35	Isparta	1.951	1.005	2.956	71	Şırnak	513	46	559
36	Kahramanmaraş	2.271	580	2.851	72	Bitlis	500	43	543

No	Şehir / City	Kadın / Female	Erkek / Male	Toplam / Total
73	Bingöl	378	79	457
74	Ağrı	381	54	435
75	Tunceli	272	136	408
76	Muş	342	40	382
77	İğdir	307	58	365
78	Bayburt	258	60	318
79	Ardahan	231	33	264
80	Kilis	159	58	217
81	Hakkari	167	29	196
Toplam	636.766	251.813	888.579	

Kaynak: TUYUP Raporu, 2016:34.
Source: TUYUP Report, 2016:34.

Tablo 57’de turizm tesislerinde çalışanların yaş dağılımı görülmektedir. Yaş dağılımı tablosu önemli bulgular sunmaktadır. Toplam rakamlara bakıldığında çoğunluğun 25-29 (%16.4) yaş ve 20-24 (%16.2) yaş arasında arasın da olduğu görülmektedir. 30-34 yaş ve 35-39 yaş aralığında olan çalışanlar da önemli bir çoğunluğu (%15.2) oluşturmaktadır. 45-49 yaş (%9.6) ve 50-54 yaş (5.9) aralıklarına bakıldığında ise bu yaş aralıklarının turizm sektöründe oranlarının düştüğü görülmektedir.

The age distribution of employees in tourism facilities is seen in Table 57. The age distribution table presents significant findings. If, the total figures are taken into consideration, it is seen that the workforce consists of people from 25-29 (%16.4) ages and 20-24 (%16.2) ages. The workforce in 30-34 ages and 35-39 ages consist a significant majority (15.2%). If, the 45-49 ages (9.6%) and 50-54 ages (5.9%) are taken into consideration, it is observed that the employment rates decrease for these age groups in tourism sector.

Tablo 57: Yaş Dilimlerine Göre Turizm Tesislerinde Çalışan İşgücünün Dağılımı
Table 57: Distribution of Workforce Working in Tourism Facilities According to their Age Groups

YAŞ - AGE	Erkek / Male		Kadın / Female		Toplam / Total	
	İşçi Sayısı Number of employees	%	İşçi Sayısı Number of employees	%	İşçi Sayısı Number of employees	%
15-19	34.727	5,5	8.827	3,5	43.554	4,9
20-24	109.897	17,3	33.956	13,5	143.853	16,2
25-29	111.021	17,4	35.007	13,9	146.028	16,4
30-34	102.130	16,0	33.132	13,2	135.262	15,2
35-39	94.382	14,8	40.262	16,0	134.644	15,2
40-44	72.004	11,3	41.404	16,4	113.408	12,8
45-49	55.152	8,7	30.356	12,1	85.508	9,6
50-54	33.708	5,3	18.661	7,4	52.369	5,9
55-59	14.138	2,2	6.337	2,5	20.475	2,3
60-64	5.587	0,9	1.792	0,7	7.379	0,8
65+	2.037	0,3	430	0,2	2.467	0,3
Bilinmeyen	1.983	0,3	1.649	0,7	3.632	0,4
Toplam	636.766	100,0	251.813	100,0	888.579	100,0

Kaynak: TUYUP Raporu, 2016:35.
Source: TUYUP Report, 2016:35.

10. BÖLÜM EXPO NEDİR? EXPO TEMALARI, EXPOLARIN YARARLARI VE EXPO 2016 ANTALYA SERÜVENİ

10. CHAPTER: WHAT IS AN EXPO? EXPO THEMES, BENEFITS OF EXPOS AND EXPO 2016 ANTALYA JOURNEY

10.1. EXPO NEDİR? 10.1. WHAT IS AN EXPO?

1851 yılından beri düzenlenen EXPO'lar, Olimpiyatlar ve Dünya Kupaları gibi prestijli uluslararası projelerdir. Dünyanın en eski ve en büyük uluslararası etkinliklerinden biri olan EXPO, aynı zamanda "Dünya Sergisi" olarak adlandırılmaktadır. EXPO halkı eğitmeyi, yeniliği paylaşmayı, ilerlemeyi teşvik etmeyi ve işbirliğini desteklemeyi amaçlayan uluslararası bir etkinliktir. EXPO'larda ürünler değil fikirler, kültürler ve dünyanın geleceği için projeler sergilenir. Diğer ülkeleri, şirketleri, uluslararası kuruluşları, özel sektör, sivil toplum ve halkı katılması için davet eden ev sahibi ülke tarafından organize edilir. EXPO'lar Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE) tarafından organize edilmektedir. BIE sorumluluğu altında iki türlü EXPO yapılmaktadır:

- Evrensel EXPO (5 yılda bir-6 ay süre ile)
- Tematik EXPO (2 Evrensel EXPO arasında 3 ay süre ile)

Bunlara ek olarak Uluslararası Bahçe Bitkileri Üreticileri Birliği (AIPH) ve Uluslararası Sergiler Bürosu (BIE) tarafından müştereken onaylanan Botanik EXPO'lar vardır (2 yılda bir, 3-6 ay süreli).

EXPO Antalya 2016 bir Botanik EXPO'dur. A1 kategorisindeki Botanik Expo'lar BIE (Uluslararası Sergiler Bürosu) ve AIPH'in (Uluslararası Bahçe Bitkileri Üreticileri Birliği) ortak sorumluluğu altında düzenlenmektedir. BIE (The International Exhibitions Bureau), Dünyada EXPO ile ilgili düzenlemeleri yapan kuruluştur. 168 üyesi vardır ve Türkiye BIE'ye 2004 yılında üye olmuştur. AIPH (The International Association of Horticultural Producers) Botanik EXPO'ların düzenlenmesinde söz sahibi olan diğer bir kuruluş ise; AIPH'dir. Bahçe bitkileri üreticilerinin oluşturdukları örgütlerin koordinasyon organıdır. AIPH'in 19 üyesi vardır ve Türkiye AIPH'e 2009 yılında üye olmuştur.

EXPOs which have been organized since 1851 are prestigious and international projects such as Olympics and World Cups. EXPO which is one of the oldest and biggest international events of the world is also called as the "Exhibition of the World". EXPO is an international event aiming to educate people, share innovations, encourage advancement and support cooperation. In EXPOs, the ideas, cultures and projects for the world's future are exhibited rather than products. These events are organized by the hosting country which invites other countries, companies, international enterprises, private sectors, non-governmental organizations and public for their participation.

EXPOs are organized by the Bureau of International Exhibitions (BIE). Two kinds of EXPOs are organized under the responsibility of BIE:

- Universal EXPO (in every 5 years for 6 months)
- Thematic EXPO (in between 2 universal EXPOs for 3 months)

In addition to these, there are Botanic EXPOs which are jointly approved by the Association of International Horticultural Producers (AIPH) and the Bureau of International Exhibitions (BIE). (in every 2 years, for 3-6 months)

EXPO Antalya 2016 is a Botanic EXPO. Botanic Expos which are within the A1 category are organized under the joint responsibility of the Association of International Horticultural Producers (AIPH) and the Bureau of International Exhibitions (BIE). BIE (the Bureau of International Exhibitions) is the institution which make EXPO arrangements. The Bureau has 169 members and Turkey has become a member of BIE in 2004. AIPH (The International Association of Horticultural Producers) is another institution which has a say in organizing EXPOs. AIPH is the coordination organ of the organizations formed by the horticulture producers. AIPH has 19 members and Turkey has become a member of AIPH in 2009.

10.2. EXPO TEMALARI 10.2. EXPO THEMES

Uluslararası toplum işbirliği ve ilerlemesi için bir diyalog platformu olan EXPO'nun en önemli özelliklerinden biri temasıdır. Tüm insanlığı ilgilendiren ve evrensel nitelikte olan EXPO temaları, insanlığın karşılaştığı temel sorunlara çözüm bulmak amacıyla tüm dünyayı bir araya getirir. 2015 Milano'nun teması "Dünya'yı Beslemek, Yaşam için Enerji" ve Astana 2017'nin teması "Geleceğin Enerjisi" olacaktır.

Temalar dahilinde bütün katılımcılara sergi alanı veya bir pavyon inşa etme imkânı verilir. Bu alanlarda tecrübeleri, yenilikleri ve temayla ilgili fikirlerini sergilerler. Ayrıca düzenlenen diplomatik ve profesyonel toplantıların yanı sıra konferanslar, workshoplar ve tartışmalar düzenlenir. Bunlar katılımcılara fikirleri değiştirme, çözümler bulma ve yeni işbirliği bağları kurma olanağı sağlar. Bu entelektüel teşvik sayesinde, EXPO'lar geleceğe ışık tutar. Örneğin; 2010 Şangay, "Şangay Kılavuzu 21. Yüzyılda Sürdürülebilir Şehir Gelişimi İçin Bir Rehber" çıkartılarak şehirlerde yaşam kalitesini artırmaya adanmıştır. 2012 EXPO Yeosu, uluslararası toplumu harekete geçirmek için "Yaşayan Bir Okyanus ve Sahiller İçin Yeosu Bildirisi"ni çıkarmıştır.

One of the most important characteristics of EXPO which is a dialogue platform for international social cooperation and development is its theme. EXPO themes with universal nature are related with all humanity and they bring the whole world together for finding solutions to basic problems humanity experience. The theme of 2015 Milano will be "Feeding the Planet, Energy for Life" and the theme of Astana will be "Future Energy".

Within the scope of these themes, all participants are provided an opportunity to construct an exhibition space and a pavilion. In these fields they exhibit their experiences, innovations and theme related ideas. Also, conferences, workshops and discussions as well as diplomatic and professional meetings are organized. These provide contribution to the participants for changing their opinions, finding solutions and establishing new cooperative connections. By means of such an intellectual incentive, EXPOs shed light to future. For example; 2010 Shanghai has been adopted to increase life quality in cities by issuing a "Shanghai Guide - A Guide for Sustainable Urban Development in the 21st Century". 2012 EXPO Yeosu has issued "the Yeosu Memorandum for Living Oceans and Coastlines" in order to evoke international society.

10.3. EXPOLARIN YARARLARI

10.3. BENEFITS OF EXPOS

EXPO'lar aynı zamanda en üst düzey karar alıcılardan çocuklara kadar uzanan katılımcı yelpazesinden dolayı, sıra dışı sergiler, diplomatik temaslar, iş toplantıları, kamusal tartışmalar ve canlı gösterilerle çok yönlü bir etkinlik sunar. EXPO; bir eğitim ve eğlenceyi birleştiren ve geniş bir sergi, aktivite ve gösteri çeşitliliği ortaya çıkaran bir deneyimdir. Yenilikçi mimarisi ile EXPO alanı kendisi cazibe merkezidir. İnteraktif sergiler, çığır açan teknolojiler ve EXPO'nun yoğun kültürel programı gerçek anlamda unutulmaz bir tecrübe sağlar. EXPO'larda düzenlenen etkinliklerin başarısı ziyaretçilerin sayısı ile açıklanabilir. Hannover 2000'e 19 milyon, Aichi 2005'e 22 milyon ziyaretçi katılmış ve Shanghai 2010'da 73 milyon bilet satışıyla rekor kırmıştır.

EXPO ülkenin markalaşması ve gelişmesi için bir araçtır. EXPO milyonlarca ziyaretçinin yanı sıra dünya liderleri ve karar mercilerini çekebilen birkaç etkinlikten biri olduğu için, bir ülkenin uluslararası arenada kilit bir aktör olarak imaj ve konumunu güçlendirmesi açısından bulunmaz bir fırsattır. 2000 yılında Hannover Expo'su Almanya'ya birleşmiş bir ülkenin yeni yüzünü dünyaya sunma imkanı sağlamıştır. Teması "Geleceğin Enerjisi" olan Expo 2017 Astana ile 23 yaşındaki Kazakistan Cumhuriyeti uluslararası cazibesini artırmayı amaçlamakta ve sürdürülebilir enerjilerin gelişimindeki oynadığı kilit rolünü pekiştirmektedir. EXPO'lar şehirlerin gelişiminde katkı sağlamaktadır. Expolar için seçilen şehirlerde altyapı gelişimini ulaşım ağı ve iskân kapasitesi artırılır, istihdam ve iş olanakları yaratılır; ayrıca ülkenin küresel iş ve yatırım çevresini geliştirilir. Etkinlik sonrası EXPO alanı bölgenin ekonomik, sosyal ve kültürel ihtiyaçlarına uyum sağlamak için dönüştürülür. Örnek olarak 1998 Lizbon Expo'su boş bir alan oluşturarak şehrin önemli bir ekonomi merkezi haline gelmiş ve Şangay Expo 2010 alanını büyük bir kültür ve eğlence sektörüne dönüştürmüştür. EXPO'lar yapıldığı her şehre bir miras örneği bırakmaktadır. 1851 yılında Londra'da yapılan EXPO için Crystal Palaca EXPO mirası olarak, 1889 yılında Paris'te yapılan EXPO için Eyfel Kulesi EXPO mirası olarak bırakılmıştır. Bu her iki örnekte şehirlerin sembolleri haline gelmiştir.

Ayrıca televizyon, telefon, telgraf, dikiş makinesi gibi ürünler ilk defa EXPO'larda tanıtılmıştır. EXPO'lar ülkelere ev sahibi ülke ve diğer ülkelerle işbirliği bağlarını güçlendirmekle birlikte kendi ürünlerini tanıtımını da sağlar. Şirketler etkinlik, diğer ülkelerle ve yatırımcılarla yapılan toplantı organizasyonlarına katılarak ve yeni bir seyirci kitlesi ile meşgul olarak pazarlarını büyütebilirler. Expolar ayrıca uluslararası kuruluşlara ve sivil topluma savundukları konularda farkındalığı artırmaları için fırsat verir.

Due to its wide range of participants, EXPOs also presents miscellaneous events from senior executives to children such as extraordinary exhibitions, diplomatic contacts, business meetings, public discussions and live shows. EXPO is an experience which combines education and entertainment and presents a wide diversity of exhibitions, activities and shows. EXPO space with its innovative architecture is also a center of attraction. Interactive exhibitions, ground-breaking technologies and intensive cultural programs of EXPOs actually provide an unforgettable experience for its participants. The success of events organized in EXPOs can be explained by the number of visitors. 19 millions of people visited Hannover 2000, 22 millions of people visited Aichi 2005 and Shanghai 2010 has broken a record by selling 73 millions of tickets. EXPO is a tool for branding and developing a country. As EXPOs are one of a few events which can attract world leaders and decision making authorities of the world as well as millions of visitors, they are golden opportunities for a country to strengthen its image and position in the international arena as a key actor. 2000 Hannover Expo has provided opportunity for Germany to present the new image of a new and united country to the world. The 23 years old Republic of Kazakhstan aims to increase its international attraction and consolidate its key role it plays in development of sustainable energy by Expo 2017 Astana with "Future Energy Theme". EXPOs provides contribution in development of cities. The infrastructure and occupancy capacities of the cities selected for an EXPO organization are improved and increased, new employment and job opportunities are created and the global and investment circle of the countries are developed. After the event, the EXPO space is converted in order to comply with the economical, social and cultural requirements of the region. For example, the space of 1998 Lisbon Expo has been turned into an important economical center of the city by creating an empty space and the space of Shanghai 2010 Expo has been turned into a huge culture and entertainment sector. EXPOs leave a heritage to every city they are organized. Crystal Palace has been left as an EXPO heritage of the EXPO organized in London in 1851 and the Eiffel Tower has been left as an EXPO heritage for the EXPO organized in Paris in 1889. Both these examples have become the symbols of these cities. Furthermore, the products such as television, telephone, telegram and sewing machine were firstly introduced in EXPOs. EXPOs provides contribution for countries to strengthen the cooperative connections with the host country and other countries as well as promote their goods. The companies can widen their markets by participating in meeting organizations with other countries and investors and dealing with a new audience. Expos also provides contribution for the international organizations and civil society for increasing awareness in the issues they defend and/or support.

10.4. EXPO 2016 ANTALYA SERÜVENİ

10.4. EXPO 2016 ANTALYA JOURNEY

Türkiye'nin ilk EXPO'su olan EXPO 2016, Antalya'da Nisan 2016'da açılmıştır ve Ekim 2016 tarihine kadar ziyaretçilerini ağırlayacaktır. EXPO 2016 süreci, T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın koordinasyonunda yürütülmektedir. EXPO 2016'nın ana teması çiçek ve çocuktur. Alt temaları ise tarih, biyo-çeşitlilik, sürdürülebilirlik, yeşil şehirler, alternatif enerji, gelecekte organik ve ekolojik tarım, kentsel dönüşüm ve peyzaj, çevre problemleri ve çözümleridir. Sloganı ise "gelecek nesiller için yeşil bir dünya"dır. Sembol çiçeği isepaeoniaturcica yani şakayıktır. EXPO Ajansı 6 ay süresince yaklaşık 20.000 bilimsel ve kültürel faaliyet planlanmaktadır. Düzenlenen faaliyetler arasında ülke günleri, yerel sergiler, uluslararası sempozyumlar, dünya çevre sempozyumu, bio-enerji sempozyumu, paneller, toplantı ve seminerler, çocuk kongreleri, sahne sanatları ve konserler yer almaktadır.

EXPO 2016 Antalya, as the first EXPO of Turkey has been opened in April 2016 and it will host its visitors until October 2016. EXPO 2016 process is executed under the coordination of the Republic of Turkey, the Ministry of Agriculture and Husbandry. The main theme of EXPO 2016 is flowers and children. The sub-themes of this EXPO are biodiversity, sustainability, green cities, alternative energy, organic and ecologic agriculture in the future, urban transformation and landscaping, environmental problems and their solutions. Its slogan is "a green world for future generations". Its symbol flower is isepaeoniaturcica in other words peony. EXPO Agency plans approximately 20.000 scientific and cultural activities for 6 months. There are country days, local exhibitions, international symposiums, world environment symposium, bio-energy symposium, panel discussions, meetings and seminars, children congresses, performance arts and concerts are among the organized activities.

EXPO alanında uluslararası bahçeler, EXPO göleti, EXPO kulesi, çocuk adası, amfitiyatrolar, meyve bahçeleri, çiçek sergi alanları, sponsor bahçeleri, dünyanın en büyük tarım, çevre ve ekoloji müzesi gibi birçok yapı inşa edilmiştir. Başlangıçta 100 ülke ve 30 uluslararası kuruluşun bahçelerini sergilemek üzere katılımı beklenmekteydi. EXPO 2016 Antalya için şehrin ve ülkenin marka değerinin artırılması için büyük bir fırsat yaratırken, halkın ve çocukların çevre konusunda bilinçlendirilmesi, kentsel ve bölgesel gelişim ve işbirliği projelerinin gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. 191 gün açık olacak olan EXPO 2016'nın hedefleri 'Gelecek Nesiller İçin Yeşil Dünya' başlığı altında;

- Uluslararası ve yerel çevresel sorunları tartışmak ve çözümler üretmek,
- Gelecek nesillere çevre bilincini aşılayabilmek,
- Dünyada ekolojik ve organik tarımın önemini vurgulamak,
- Küresel ısınmaya karşı alternatif enerji kaynaklarını teşvik etmek,
- Dünyanın en büyük tarım, çevre ve ekoloji müzesini kurmak.

Alanda yaklaşık 25.000 adet ağaç, 165.000 adet çalı, 350.000 m² çim alan, en az 4.500.000 adet çiçek yer almaktadır. Raylı sistem hattı ve Türkiye'nin çeşitli yerlerinden alana toplam 2744 ağaç transplantasyonu yapılmıştır. Resmi katılımcılar, bahçecilik ve kültürlerini ülke bahçelerinde sergilemektedirler. Bitkilendirme ve peyzaj kapsamında bitki heykelleri (mozaikültür), yağmur ormanları serası, ülkemizdeki 3 biyo-coğrafik bölgesindeki (Avrupa-Sibirya, Akdeniz, İran-Turan) doğal bitki örneklerinin görülebileceği Türkiye biyoçeşitlilik tema parkuru tema bahçeleri, kaktüs ve sükulent bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, soğanlı ve yumrulu bitkiler, sucul bitkiler, Osmanlı bahçesi ziyaret edilebilir. EXPO 2016 Antalya tema ve alt temaları ile ilgili akademiler, enstitüler ve derneklerinden gelen projeler; katılım ve değerlendirme sürecinden sonra fiziksel ve fiziksel olmayan nesnelere kullanılarak, EXPO 2016 Antalya sergi alanında ziyaretçilere sergilenecektir.

EXPO 2016 Antalya'da Kongre Merkezi, Amfitiyatrolar, Kır Aktivite Alanı, Çocuk Adası, Kültür ve Sanat Sokağı gibi alanlarda 7 binin üzerinde kültürel faaliyet yapılacaktır. Ulusal ve uluslararası konserler, dans gösterileri ve müzikaller, çocuk tiyatroları, ulusal ve uluslararası kongre ve sempozyumlar, interaktif çocuk atölyeleri, milli gün etkinlikleri, Ramazan ayı etkinlikleri, lunapark, sokak eğlenceleri ve geleneksel çocuk oyunları kültürel programlar arasındadır. 8.000.000 ziyaretçinin EXPO 2016 Antalya'yı ziyaret etmesi beklenmektedir. Torcu Çocuk adasında çocuklara yönelik eğlenceli ve yaratıcı aktivite alanları bulunmaktadır. Bu aktivite alanları arasında; Perge kazı alanı, eğitim hayal yolu, bitki labirenti, çocuk etkinlik alanları, çocuk atölyeleri ve interaktif gösteri alanı bulunmaktadır.

Several structures such as international gardens, EXPO pond, EXPO tower, children's island, amphitheatres, orchards, flower exhibition areas, sponsor gardens, the biggest agriculture, environment and ecology museum of the world have been constructed in the EXPO space. In the beginning, the participation of 100 countries and 30 international organizations were expected to present their gardens. While, EXPO 2016 Antalya creates a huge opportunity for increasing the brand value of the city and the country, it is planned to raise awareness of public and children on environment and implement regional development and cooperation projects. The goals of EXPO 2016 which will be open for 191 days as under the title of "a Green World for Future Generations" are as in the following;

- Discussing international and local environmental problems and creating solutions,
- Imbue next generations environmental consciousness,
- Emphasizing the importance of ecologic and organic agriculture for the world,
- Supporting alternative sources of energy against global warming,
- Establishing the world's biggest agriculture, environment and ecology museum.

In the EXPO field, there are approximately 25.000 trees, 165.000 bushes, 350.000 m² grass area and at least 4.500.000 flowers. The rail system line and transplantation of 2744 trees from various parts of Turkey have been established. The official participants exhibit their horticulture and cultures in their country gardens. The plant statues (mosaiculture) rain forest greenhouse, theme gardens of biodiversity theme section of Turkey where samples of natural plant species from 3 bio-geographical regions of our country (Europe-Siberia, Mediterranean, Iran-Turan), cactus and succulent plants, medical and aromatic plants, bulbous and tuberous plants, aquatic plants and Ottoman garden can be visited within the scope of vegetation and landscaping. The projects from the academies, institutes and associations related with the theme and sub-themes of EXPO 2016 Antalya will be exhibited in the exhibition areas of EXPO 2016 Antalya by using physical and non-physical objects after a participation and evaluation process.

More than 7 thousands of cultural activities will be performed in the sections of EXPO 2016 Antalya such as the Congress Center, Amphitheatres, Garden Activity Field, Children's Island, the Street of Culture and Arts. National and international concerts, dance shows, musicals, children theaters, national and international congresses and symposiums, interactive children workshops, national day events, Ramadan activities, amusement park, street entertainments and traditional child plays are among cultural programs. It is estimated that 8.000.000 visitors will visit EXPO 2016 Antalya. There are entertaining and creative activity fields in the Torcu Children's Island. Perge excavation site, education dream road, plant labyrinth, children activity areas, children workshops and interactive show arena are among these activity fields.

10.5. EXPO 2016 ANTALYA DA TEMATİK BAHÇELERDE KİMLER VAR?

10.5. THE PARTICIPANTS OF THEMATIC GARDENS OF EXPO 2016 ANTALYA?

Ülke: Almanya

Tema: Geleceği ekmek - Yenilenebilir kaynakların yenilikçilik potansiyeli

Ülke: Azerbaycan Cumhuriyeti

Tema: Azerbaycan Gelecek Nesiller için Biyoçeşitlilik ve Çiçek Mirası

Ülke: Çin Halk Cumhuriyeti

Tema: Çiçekler ve çocuklar

Ülke: Kore Cumhuriyeti

Tema: Sahil Bahçesine Davet - Kore'deki Suncheon Koyu'nun doğal peyzajı olarak bahçenin yeniden yorumlanması

Ülke: Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti

Tema: Yeşil ağaç yaprakları ile kaplı Bahçedeki çocukların mutluluğu

Ülke: Gürcistan

Tema: Gürcistan - Colchis - Bir Efsaneden Fazlası

Country: Germany

Theme: Planting the future - Renewing potential of renewable resources

Country: The Republic of Azerbaijan

Theme: Biodiversity and Flower Heritage for the Future Generations of Azerbaijan

Country: The People's Republic of China

Theme: Flowers and children

Country: The Republic of Korea

Theme: Invitation to the Coastal Garden - Reinterpretation of a garden as the Suncheon Coast of Korea with its natural landscaping

Country: The Democratic People's Republic of Korea

Theme: Happiness of children in the Garden covered with green tree leaves

Country: Georgia

Theme: Georgia - Colchis - More than a Legend

Ülke: Hindistan Cumhuriyeti
Tema: Sevgi, barış ve herkes için kardeşlik mesajı için Barış Bahçesi
Ülke: Hollanda Krallığı
Tema: Hollanda bahçecilik ve çiçekçilik sektöründeki yenilikçi gelişmelerin ve "Yeşil Şehir" kavramındaki uygulamasının sergilenmesi
Ülke: Çin Halk Cumhuriyeti'nin Hong Kong Özel İdari Bölgesi
Tema: Sürdürülebilir insan varlığı için yeşil çevre oluşturan doğa ile uyumlu insan varlığını sergileme
Tema: Sürdürülebilir insan varlığı için yeşil çevre oluşturan doğa ile uyumlu insan varlığını sergileme
Ülke: İtalya Cumhuriyeti
Tema: İtalyan Bahçelerini ve İtalyan peyzajlarının en önemlilerini canlandırma
Ülke: Japonya
Tema: Türkiye ile Dostluk, Geleneksel ve modern kültüründe Japonya'nın çiçekleri, bitkileri ve bahçeleri.
Ülke: Kazakistan
Tema: Kazakistan'ın biyo-çeşitliliğini, tarih ve kültür kimliğini göstermek
Ülke: Kenya Cumhuriyeti
Tema: Yarınki çocuklarımıza daha iyi bir gelecek için insanların doğa ile nasıl uyumlu yaşadığını ve gelecek nesiller için onu koruduklarını gösterme
Ülke: Kosova Cumhuriyeti
Tema: Sembolika - insan türü ve doğa arasındaki bağlantıyı ele alan sembolizm
Ülke: Macaristan
Tema: Oynayarak öğrenme bahçesi "Çocuklar ve çiçekler"
Ülke: Birleşik Meksika Devletleri
Tema: Meksika'nın kurak bölgelerinin temsili bitkilerini sergileme
Ülke: Moldova Cumhuriyeti
Tema: "Peri Masalı Bahçesi" ve Moldova Cumhuriyetinin Biyoçeşitliliği
Ülke: Federal Demokratik Nepal Cumhuriyeti
Tema: Yeşil Şehirler: Akıllı Çocuklar (Yeşil Şehirlerin gelişimi ve Yeşil şehirlerin sürdürülebilirliğinin dayandığı Akıllı Oyunlar)
Ülke: Pakistan
Tema: "Geçmişle uyum içinde, geleceğin tohumları
Ülke: Sudan Cumhuriyeti
Tema: Yiyecek ve yenilikçi yiyecek üretimi sağlamak üzere gelecek nesiller için yeniş bir yaşam için sürdürülebilirlik
Ülke: Birleşik Tanzanya Cumhuriyeti
Tema: Tanzanya: vahşi, çeşitli ve ikonik
Ülke: Tayland Krallığı
Tema: Yeni Nesiller Yetiştirme
Ülke: Yemen Cumhuriyeti
Tema: Şiddetsiz çocuklar
Not: Bilgiler, EXPO 2016 Antalya web sitesinden, T.C. Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı web sitesinden ve EXPO 2016 Ajans yetkililerinden elde edilen bilgilerden derlenerek yazılmıştır.

Country: The Republic of India
Theme: The Garden of Peace for love, peace and a brotherhood message for everyone
Country: The Kingdom of Netherlands
Theme: Exhibiting the innovative developments in the horticulture and floriculture and its application based on "Green City"
Country: Hong Kong Special Administration Region of the People's Republic of China
Theme: Exhibiting the existence of humans in harmony with nature creating a green environment for sustainable existence of humans
Country: The Republic of Italy
Theme: Exhibiting the best examples of Italian Gardens and Italian landscaping
Country: Japan
Theme: Friendship with Turkey and flowers, plants and gardens of Japan in modern Japanese culture.
Country: Kazakhstan
Theme: Bio-diversity of Kazakhstan, presenting its history and cultural identity
Country: The Republic of Kenya
Theme: Showing our children how people live in harmony with the nature and how they protect it for the future generations for a better future for our children
Country: The Republic of Kosovo
Theme: Sembolika - Symbolism dealing with the connection between human kind and nature
Country: Hungary
Theme: The garden of learn by play "Children and flowers"
Country: The United States of Mexico
Theme: Exhibiting representative plants from arid regions of Mexico
Country: The Republic of Moldova
Theme: "The Fairy Tale Garden" and Biodiversity of the Republic of Moldova
Country: The Federal Democratic Republic of Nepal
Theme: Green Cities: Smart Children (Development of Green Cities and Smart Games which the sustainability of Green cities depend on)
Country: Pakistan
Theme: "The seeds of future in harmony with past
Country: The Republic of Sudan
Theme: Sustainability for a new life for future generations in order to provide food and innovative food production
Country: The United Republic of Tanzania
Theme: Tanzania: wild, diverse and iconic
Country: The Kingdom of Thailand
Theme: Growing New Generations
Country: The Republic of Yemen
Theme: Children without violence
Note: This information have been written by compiling from the information obtained from the website of EXPO 2016 Antalya, the website of the Republic of Turkey, the Ministry of Agriculture and Animal Husbandry and the Agency authorities of EXPO 2016

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ
HAZIRLAYANLAR
Prof. Dr. Akın AKSU
Prof. Dr. Mustafa GÜLMEZ
Yrd. Doç Dr. Özlem GÜZEL

AKDENİZ UNIVERSITY, THE FACULTY OF TOURISM
PREPARED BY
Prof. Dr. Akin AKSU
Prof. Dr. Mustafa GULMEZ
Ass. Prof. Dr. Ozlem GUZEL

Turizmcilerin ödeme planı: Kredini şimdi al sezonda öde.

Cazip faiz oranlarıyla Sezon Ödemeli
Turizm Kredisi'ni şimdi alın, sezonda ödeyin!
Üstelik sadece turizmcilerimize özel
ücretsiz bankacılık işlemleri, POS ve sigorta avantajlarıyla.*

*Sezon Ödemeli Turizm Kredisi ile Ticari Kredi Kartı ve Artı Para ürünlerini kullanan müşterilerimiz, kullanım tarihinden itibaren 3 ay boyunca geçerli olmak üzere; 25 yapraklı çek karnesine vergi hariç ücretsiz sahip olurken, Akbank şubelerinden 20'şer adet havale, EFT ve çek tahsilatını, Akbank Direkt İnternet'ten ise sınırsız havale ve EFT işlemini ücretsiz yapabileceklerdir. Akbank ürünler ve avantajlarda değişiklik yapma, durdurma hakkını saklı tutar. Detaylı bilgi: www.akbank.com

AKBANK

sizin için